

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI évfolyam

Szubotica, 1926 VASARNAP december 12.

340. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt.
Kiadóhivatal: 8-58 Szerkesztőség: 5-10, 8-52

Elfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 3. (Minerva-palota)

A nagy ember

Carlyle hősnek, Emerson reprezentatív man-nek nevezi a nagy embert és mindketten a szellem kiválóságait abból a szempontból értékeli, hogy egyéniségükben és műveikben mennyire testesül meg az az eszme, amely valamely nép vagy az egész emberiség lelkét koronként eltölti. A történelem fejlődésének lényege sokkal pregnansabbul domborodik ki az egymás után következő nagy emberek jellemének és viselt dolgainak rajzából, mint abból a számtalan aprólékos részletből, ami a história medrében hullámoz. A víz összetétele egy csöpp analízisből is kimutatható anélkül, hogy az óceánok beláthatatlan víztömegeit vegyelemezzenek.

Ebben a carlylei és emersoni értelemben is klasszikus példája az emberi nagyságnak Pasics, akinek életében, küzdelmeiben, szenvedéseiben és grandiózus diadalaiban Szerbia néhány évtizedes története tárul fel. Szabadságharc a török ellen, viaskodás az Obrenovicsok ausztrófil politikájával, erőfeszítés az osztrák-magyar monarchia fojtogató gyűrűjének széttörésére és a délszlávok egyesítése egy modern és hatalmas nemzeti államba: a múlt század nyolcvanas éveitől napjainkig Szerbia politikai történetének minden nevezetesebb mozzanata összesűrítve, a legjellegzetesebb vonásaival tükröződik Pasics most lezárt pályafutásában. Órákig alkalmazható Carlylenak az a megállapítása, hogy mindaz, amit a világban megvalósulva látunk, nem egyéb, mint a nagy emberek gondolatainak gyakorlati eredménye.

Történelmi hős az, akiben van bölcsesség arra, hogy felismerje, mire van szükség a népnek és erő arra, hogy népét a helyes úton a célponthoz vezesse. Pasics kora ifjúságától kezdve a nagyszerű gondolat semmi veszedelemtől vissza nem riadó, minden áldozatra kész hajvivója volt. Emigráció, börtön, halálos ítélet nem törte meg kitartását és nem hajlított el attól az iránytól, amelyet küldetése jelölt ki számára. Akaratának ez az acélos keménysége azonban nem állott a megfontolást fölperzselő vak fanatizmus szolgálatában. Tudott kockáztatni, amikor az eszme érdeke ezt parancsolta, de tudta óvatos körültekintés hídját verni fenyegető szakadékok fölé, ha ez volt a helyzet követelménye.

Esodálatos energiáját a lángelme villámgyors ítélőképesége segítette előre és a népe boldogulását feltételező gondolat tartotta vissza az elhamarkodott elhatározásoktól. Az Obrenovicsok alatt tanujelét adta rettenetetlen bátorságának, amely nélkül eszme nem lehet volna hattyúja elveit, de a Karagyorgyevics-dinasztia visszavetése után, amikor politikája már nem iradatlan öserdön keresztül, hanem biztos síneken haladt előre, karakterének másik, az előbbi harmónikus kiegészítő oldala, a hüvelykujj latolgatás és a leherőségek türelmes kivárása jutott tulsúlyra. A vajdasági szerbeket, akiket pedig az eljövendő délszláv állam polgárai-ként vett számításba, óva intette, hogy legyenek loyális polgárai hazájuknak és ne bocsátkozzanak irracionális kalandokba. Tüzes fajszeretete nem tévesztette meg judiciumát,

de a valószínűségeket méregető eszmélkedése sem fogta le a karját, ha aztán ütött a cselekvés órája. Sem hamarabb, sem később, mint amikor elérkezett az ideje, lépett akcióba, hogy a török elűzésével, majd a bolgár aspirációk körülgyűrűlésével biztosítsa Szerbia hegemoniáját a Balkánon. Hasonlóképp Pasics histó-

riai érdeme, hogy a világháborúba teljes diplomáciai felkészültséggel léphetett be Szerbia és hogy a katasztrófa borzalmai között is megmaradt a győzelemben torkolló egyenes úton.

A természet — mondja Carlyle — gondoskodik róla, hogy a csöndes, nagy ember szóhoz jusson. Ebből a

gondoskodásból kivételesen nagy rész esett Pasicsra, akinek harciban nemzete törekvései csatáztak, martiriumában népének vére hullott és célkitűzései nagyszerű világtörténelmi sikerében hazája lendült a Balkán élére.

Pasics temetése: a szerbség egy hősi korszakának zárókövetétele.

Gyászol az ország

A nép ezrével járul Pasics koporsójához a beogradi székesegyházban — Piros szalagos töviskoszoru a halott lábainál — Az özvegy megrendítő bucsuja férjétől — Az egész országból tódulnak a küldöttségek a temetésre — A radikális-párti képviselők teljes számban megjelennek a végtisztességen

Sztanojevics Áca veszi át Pasics örökét

Beogradból jelentik: Az egész főváros Pasics halálának hatása alatt áll. A szombati nap folyamán valószínűságot népvándorlás volt a Szaborna Crkvába, ahová hajnalban vitték át Pasics holttestét.

Régi szerb szokás szerint péntek éjszaka megjelentek a halottasházban a rokonok, a család barátai, továbbá *Trifkovic* Márkó parlamenti elnökkel az élen igen sok radikális politikus és

az egész éjszakát imával töltötték a halott mellett.

A házi gyászszertartás addig tartott, míg a holttestet a székesegyházba nem szállították.

Hajnali félőtkor megjelent a temetkezési vállalat autója, amelyen a holttestet a Szaborna Crkvába vitték. Amíg az autó a templomhoz ért, Beograd összes harangjai szóltak. Az elszállítás alkalmával

Pasicsné, aki eddig családtagok között tartotta magát, egészen ösztönösen és rettenetes jajve-zéssel bucsuzott a halottól.

A templom fekete posztóval van bevonva és virágokkal és pálmákkal feldíszítve. A koporsót az oltárral szemben helyezték el. A koporsó mellett a beogradi altszti iskola négy tizedese áll őrt kivont karddal.

Az elhunyt fejéről levették a kötetést, amellyel az álla fel volt kötve, szakállá ki van szüntetve és

látáshoz vajlakkal egy piros szalagos töviskoszort helyeztek ez-zel a felirással: A Golgotáért.

A koporsó jobb oldalán az olasz követség hatalmas koszorúja látható.

Hajnali öt órakor kinyitották a templom ajtóit és beengedték a közönséget. Reggel hat órakor jelent meg az első nagyobb küldöttség a Szerémségből és a koporsónál csendes imát mondott.

A közönség régi szokás szerint a koporsóba tett két szentképet és Pasics kezét csókolja.

A délelőtti folyamán a radikális párt nagy küldöttsége jelent meg a templomban és koszorút helyezett a koporsóra. Egy beogradi deputáció élén eljött a templomba *Makszimovic* Bózsó belügyminiszter is. Délelőtti szakadatlanul érkeztek a kül-

döttségek az ország minden részéből. Ugyancsak délelőtti jelent meg az államtanács is teljes számban a koporsónál. Tizenegy órakor *Uzunovic* vezetésével a kormány tagjai érkeztek a templomba, majd bevonultak az egyetemek és különböző iskolák tanárai és ifjúsága. Délelőtti tartották meg az első gyászmisét, melyen az elhunyt családtagjai és barátai jelentek meg.

A temetési gyászszertartás vasárnap reggel kilenc órakor kezdődik. A radikális-párti miniszterek *Uzunovic*nál megheszélést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a kormány nevében a temetésen *dr. Miletic* Szlavkó közegészségügyi miniszter fog gyászbeszédet tartani.

Hatvanöt ezer ember volt szombaton a székesegyházban

A Szaborna Crkvában délután olyan tolongás támadt, hogy karhatalmat kellett igénybe venni a rend fenntartására. A rendőrség beleslése szerint a szombati nap folyamán *hatvanöt ezer ember fordult meg a székesegyházban*. A környékről és az ország minden vidékéről igen sokan érkeznek a vasárnapi temetésre.

A pártvezérek tanácsko-zása a temetésről

Trifkovic Márkó parlamenti elnök délután öt órára magához kérte a pártklubok elnökeit és tanácskoztat velük a temetés részleteiről. Egyben közölte *Trifkovic* Márkó, hogy a parlament nevében ő tartja a gyászbeszédet.

A tanácskozás után a házelnökség kommunikét bocsátott ki, amely szerint a válság megoldására irányuló audienciákat az udvar a parlament elnökének kérésére halasztotta el és azok hétfőn folytatódni fognak.

A Radics-párt részvét-nyilatkozata

Radics Pavle a horvát parasztpárt nevében a következő részvétnyilatkozatot küldte *Mihailovic* Illiához, a radikális klub alelnökéhez:

— Felejtethetetlen elnökük és a nagy államférfiu halála alkalmából

fogadják a horvát parasztpárt őszinte részvétét és kérem, hogy erről a nemzeti radikális pártot értesíteni sziveskedjék, továbbá tolmácsolni a párt képviselőinek a súlyos veszteség fölött érzett részvétünket.

Radics Pavle egyébként megcáfolta azt a hírt, hogy a horvát parasztpárt képviselői nem vesznek részt a temetésen és kijelentette, hogy a párt valamennyi Beogradban tartózkodó képviselője megjelenik a végtisztességen.

Briand részvétávirata Pasics özvegyéhez

Briand francia külügyminiszter a következő táviratot intézte Pasics özvegyéhez:

— A legnagyobb megdöbbenéssel értesültem a nagy államférfiu haláláról, akinek kormányá alatt Szerbia bátran harcolt a hazáért, amely harcok eredménye volt a szerbek, horvátok és szlovének egyesülése. Kérem önt, hogy Pasics ur rokonainak adja át legmélyebb részvétem nyilvánítását. Rettenetesen lesújt a gyászcsapás és visszagondolok arra a felejtethetetlen barátságra és bizalomra, amelyet Pasics ur Franciaország iránt tanusított.

A magyar követ Pasics özvegyénél

Szombat délután megjelent a gyászházban *Höry Andrs*, Magyarország beogradi követe és kormányá nevében mély részvétének adott kifejezést a nagy államférfiu halála alkalmából.

Megjelent a gyászházban *Hollinger* osztrák követ is és részvétét fejezte ki az özvegynek. Az osztrák kormány részvétét *Seipel* külön táviratban külön tolmácsolta a családnak.

Ki lesz az utód?

A radikális párt vezetői szombati többször tanácskoztak a pártvezetés kérdéséről. Megállapodtak abban, hogy ideiglenesen *Sztanojevics* Áca eddigi első alelnököt bízzák meg a főbizottsági elnök teendői elvégzésével és helyébe az első alelnöki állást *Trifkovic* Márkó eddigi második al-

elnökkel töltik be. A pártklub ügyeit Mihajlovics Ilija alelnök fogja továbbra is intézni.

A radikális párt nevében a temetésen dr. Kojics Dragutin volt miniszter, a főbizottság nevében Ifkovic Momcsilo dr. fog a temetésen gyászbeszédet mondani.

Szuboticalak a temetésen

Szuboticaláról is, mint az ország többi vidékeiről, nagy számban mentek Beogradba Pasics temetésére. A szuboticali radikális-párt vezetősége szombat délelőtt részvétlétáviratot küldött a gyászoló családnak. Szombaton délután Beogradba utazott dr. Sztipics Károly főispán, Gyorgyevics Dragosláv polgármester és dr. Evetovics Mátyás helyettes polgármester, a Bunjevác Matica részéről Jurics Márkó elnök, Vidakovic Antal alelnök és Gyorgyevics Mara alelnök, továbbá a radikális-párt számos tagja. Szubotica város, a Bunjevác Matica és a radikális-párt koszorút küldtek Pasics ravatalára.

Pasics-gyásznap Beeskereken

Beeskerekről jelentik: Beeskerek város tanácsa vasárnap délután három órakor gyásznapot tart Pasics Nikola elhunyt alkalmából. A gyászbeszédet Markovic Nikola tanácsnok fogja tartani.

Szenta város küldöttel a temetésen

Szentáról jelentik: Pasics Nikola temetésére Szentáról és környékbeli községeiből sokan utaztak Beogradba, Szenta város részéről Cetinja Zsarkó polgármester, a járás részéről Vucetic Brankó főszolgabíró vesz részt Pasics végtisztességén.

Noviszad részvete

Pasics halála Noviszadon általános, nagy részvétet keltett, az összes középületekre, társadalmi intézmények épületeire kitzútták a gyászlobogót, a kereskedők kirakataiban Pasics gyászfatyolós képét helyezték el, minden színleladást és hangversenyt elhalasztottak és a zene nem játszik a nyilvános helyiségekben.

Noviszad város kiszélesített tanácsának gazdasági bizottsága rögtönzött ülésén beszélt meg a gyász alkalmából teendő intézkedéseket. A város, amelynek az elhunyt diszpolgára volt, gyászjelentést adott ki, amely így szól:

— Noviszad szabad királyi város tanácsa, a sors kegyetlen csapásától mélyen megrendülve jelenti a lesújtott és vigasztalhatatlan polgárságának, hogy

Pasics Nikola

a felszabadulás óta első és egyetlen diszpolgárunk, nemzeti és állami eszményeink élő kifejezője, aki a világháború minden borzalmán keresztül szilárdan és rendíthetetlenül tartotta kezében nemzetünk és államunk hajójának kormányát, mint nagy felszabadítónk, megboldogult Petár király és szeretett királyunk, I. Alekszandar hű munkatársa, mindaddig amíg az egyesülés a Szerb-Horvát-Szlóven királyság biztos és gyönyörű részévé jutott, a tegnapi napon az örökkévalóságba költözött.

Legyen neki könnyű a föld. Emléke örökké élni fog a mai és a jövő nemzedék szívében.

Noviszad, 1926 december 10.

Noviszad szabad királyi város tandesa

A városi tanács az összes utcái lámpáit gyászfatyulakkal vonatta be és részvétlétáviratot intézett Pasics özvegyéhez, a kormányhoz, a szkopljina elnökségéhez és a radikális-pártklub elnökségéhez.

Délután négy órakor Lukics Jován polgármesterhelyettes elnöklété alatt gyászgyűlés volt Pasics halála alkalmából. A megnyitó beszédet Lukics Jován alpolgármester mondotta és kegyeletes szavakkal emlékezett meg a nagy államférfi legendás egyéniségéről. Beszéde végén a jelenlevők felállással fejezték ki gyászukat. A gyűlés ünnepi szónoka Kicin Mita volt, aki hosszú lendületes beszédben ismertette Pasics politikai pályafutását. *Latinesics Jován* a Pribicevics-párt nevében emlékezett meg Pasicsról Lukics Jován alpolgármester indítványára részvétlétáviratot küldtek a gyászoló családnak, Uzunovics miniszterelnöknek, a parlamentnek és a radikális-párt központi bizottságának.

Szünet a politikában

A politikai élet még mindig teljesen szünetel és a pártok egyelőre tartózkodnak minden elhatározó lépéstől. Az udvarnál sem voltak kihallgatások. Csak a temetés után fognak folytatódni a kibontakozási tárgyalások, amelyek legelőször *Öfelsége elsősrban Davidovics Ljubát fogja kihallgatáson fogadni*. Pasics és Radics audienciájáról utólag fognak kommunikét kibocsátani.

Az ellenzéki vezeték szombaton rövid konferenciát tartottak, amelyen megállapították, hogy a *helyzet Pasics halálával gyökeresen megváltozott*, miután a radikális párt teljesen Pasics befolyása alatt állott.

Pasics az anekdoták tükrében

A népszerűség fokmérője közéleti férfiaknál az, hogy mennyi anekdota, szállóige, vicc él a köztudatban velük kapcsolatosan: és Pasics Nikoláról egész életében tömerdek anekdota járta, rendkívül karakterisztikusak a nagy politikus kifürkészhetetlen észjárására. *Nikac od Rovina* (igazi nevén Tomics Milutin, montenegrói képviselő) jegyezte fel róla az alábbiakat:

* Kormányválság volt 1905-ben és néhal Petár király Pasicsot bízta meg, tegyen kísérletet kormányalakításra. Hosszas tanácskozások után Pasics azt javasolta, hogy új választásokat irjanak ki.

— Hát nincs más kivezető út? — kérdezte a király, aki nem szerette a gyakori választásokat.

— No igen, Felső, tudod — felelte Pasics a maga különleges beszédmódján — *van kivezető út, csak — nem tudunk kimenni.*

* Bosznia annexiója idején az akkori beogradi Stampa szerkesztője, Jaksics Szvetozár, átvett egy hírt a Pester Lloyd-ból. A rendőrség a hír miatt elkobozta a Stampát és Jaksics elment tiltakozni Pasicshoz.

— Hát igen, tudod, Szvetó, helyes, hogy azt a hírt átvetted, de tudod, izé, az is helyes, hogy a rendőrség elkobozta a Stampát — így vigasztalta Pasics a szerkesztőt.

* Prodanovics Bóra újságíró, Prodanovics

Jászó köztársaságipárti vezér fia, egyszer Pasicsnál járt, aki megkérdezte a nevét és hogy kinek a fia.

— Ahá, hát te nem az vagy, aki elcsejt a háborúban?

— Nem estem én még el soha — felelte az újságíró.

— Igen, igen, te még fiatal vagy, ráérsz még, akár az én Rada fiam, ti jó gyerekek vagytok — mondta Pasics.

* A Balkán-háború elején Pasics katonai egyenruhában jelent meg Szkopljineccáin. Találkozik Jankovics Velizárral, a későbbi közlekedésügyi miniszterrel.

— Te vagy az fiam? — szólítja meg Pasics Jankovicsot.

— Én vagyok.

— Tudod, izé, *én most uniformisban vagyok, aztán nem birtalak rögtön megismerni* — magyarázza Pasics.

* Zsevics tábornok hadügyminisztert egyidőben erősen támadta a sajtó. Elment a hadügyminiszter Pasicshoz és elpanaszolta, hogy az újságok miatt lassanként tarthatatlanná válik a helyzete a parlamentben is. Mitévő legyen?

— Ami a parlamentet illeti — mondotta neki Pasics — otthon, tudod, majd elrendezük valahogy a dolgot, ami pedig az újságok illeti, izé, tudod, *legjobb lesz, ha nem olvasol újságot.*

* Az alkotmányozó nemzetgyűlés összehívulása alkalmával *Trickovics Márkó* közölte Pasicsal, hogy *Radics* megbok-

rosodott, ő és hívei nem akarnak Beogradba menni.

Pasics elgondolkozik, szakállát simogatja, majd megszólal:

— Aztán, *hogyan áll ő anyagilag?*

* Mikor a háborús kormány bevonult a felszabadult Bitoljba, egy magasrangú tiszt Pasics közelébe férközik és sikerül bemutatkoznia:

— Jankovics Vukasín tüzérmagy, a hadügyminiszter adjutánsa vagyok.

— Jól van fiam, mondd meg ezt a hadügyminiszternek — válaszolta Pasics.

* A beogradi osztrák-magyar követ

egyikben interveniált Pasicsnál, mert az új tankönyvek Bosznia-Hercegovinát mint szerb tartományokat említették. Pasics azonnal rávágta:

— Oh igen, láttam én már ezt a könyvet, de hát ez csak a gyétekek részére íródott, ez nem veszélyes.

* — Hol jártál egész nap? — kérdezi egyszer Rada fiát Pasics.

— A löversenyen voltam, nagyon szép volt.

— És ki győzött?

— X. ur kancája.

— Ejnye, hát *asszonyok is futottak!*

Létrejött a megegyezés Szomborban a magyar párt és a radikálisok között

A magyar párt beéri az utolsó hellyel a szombori listán A szuboticali radikális párt elhalasztotta jelölő gyűlését

Szomborból jelentik: Szombat délelőtt tíz órakor a szombori főispáni hivatalban értekezletet tartottak a radikális párt és a magyar párt képviselői, hogy a tartományi választások jelöléseiről határozzanak. Az értekezleten Petrovics Milivoj hácskai főispán elnökelt és a radikális párt részéről *Bugarszki Nenád* dr. főügyész és Petrovics Milenkó főorvos vettek részt, míg a magyar pártot *Prokopy Imre*, az országos magyar párt főtitkára és *Dedk Leó* dr. társelnök képviselték a tanácskozáson.

A tárgyalások megegyezésre vezettek és a megállapodás értelmében Szombor városban amely három képviselőt választ, a magyar párt jelöltje a harmadik lesz a közös listán.

A szombori járásban hat jelölt közül a magyar párt a negyedik helyet, az apatin járásban (hat jelölt) az ötödik, a dárdal járásban (öt jelölt) a harmadik helyet és mindenütt az ennek megfelelő helyettes jelöltséget kapták a magyarok, míg a *batinai járásban csak a lista-vezető helyettese lesz a magyar párt jelöltje.*

A magyar párt visszaszorítását részben a német párttal megkötött megegyezés okozta elő Szomborban pedig hogy itt a radikálisok már korábban megállapodtak a bunjevácok egy csoportjával és a csoport vezérének, *Bosnyák Antal* volt nemzetgyűlési képviselőnek a második helyet kellett a listán fentartani. A magyar párt a jövő hét elején Szomborban értekezletet tart, amelyen a párt jelöléseit megejtik.

A szombati értekezleten létrejött megállapodásnak nincsenek politikai jellegű kikötései, de Petrovics Milivoj főispán megígérte, hogy interveniálni fog a kormánynd, hogy a rigyciai iskolába nevezzenek ki magyar tanítót, mert a közoktatási miniszter már korábban elrendelte a magyar osztály megnyitását Rigycán, de erre magyar tanító hiányában eddig nem kerülhetett sor. Hasonló ígéretet tett a főispán a kupuszina és sztanicsi iskolákra vonatkozólag is.

Felkérte *Prokopy Imre* főtitkár Petrovics Milivoj főispánt arra is, hogy járjon közbe a topolai járási jelölések ügyében, mert a radikálisok a magyar párt megkezdése nélkül állították össze a jelölőlistát. A felkérésre

Petrovics Milivoj főispán utasította a topolai főszolgabírókat, hogy lépjen érintkezésbe a magyar párt vezetőivel és közös megállapítás alapján adják meg a jelöléseket.

Felszólította a főispán a noviszadi radikális szervezetet is, hogy keressenek megegyezést a magyar párt vezetőivel és a magyarok nélkül ne jelöljenek.

A szuboticali jelölések

A szuboticali radikális párt Pasics Nikola temetése miatt a vasárnap délutánra összehívott jelölőgyűlést és választmányi ülést hétfőre halasztotta. A választmányi ülést hétfőn délután két órakor, a jelölő ülést pedig három órakor tartják meg a radikális klub helyiségeiben.

A tartományi választásokra megalakult szuboticali ellenzéki blokk péntek este nyolc órakor ülést tartott dr. *Piskulics Zvonimir*, a Pribicevics-párt szu-

boticali elnökének lakásán. Az ülésen még nem ejtették meg a jelöléseket és a vezetőség az újabb ülést vasárnap délután öt órára hívta össze Piskulics lakására. Vasárnap minden valószínűség szerint megejtik a jelöléseket.

Az ellenzéki blokk listájának vezetője *Rajics Balázs* volt nemzetgyűlési képviselő lesz. A demokrata párt a közös listán három, a Jovanovics Ljuba-párt két, a független demokrata párt két és a választási néppárt is két helyet kap.

A horvát parasztpárt már teljesen felkészült a választási küzdelemre.

A horvát parasztpárt vezeték nagy reményeket fűznek a választások eredményéhez és legkevesebb öt mandátumra számítanak. A horvát parasztpárt szuboticali szervezetének vezetősége lehetőleg hétfő délelőtt akarja beadni a választási listákat a szuboticali kerületi bírósághoz igazolás végett és így a tartományi választásokon az első urna a horvát parasztpárté lesz.

A választási agitációt a pártok december 12-én, vasárnap kezdik meg. A szuboticali tanyákon a horvát parasztpárt és a független demokrata-párt fog szűkebb konferenciákat tartani párttitkárjaikkal.

Szakadás a pancsevői radikális pártban

A radikális-párt pancsevői kerületi szervezete december 7-én elnöki tanácsülést tartott, amelyen megbeszéltek a tartományi választásokra vonatkozó irányelveit. Az ülésen *Suvadovics Lázár* képviselő, agrárreformminisztériumi államtitkár elnökelt.

Kimondták, hogy a pancsevői kerületben a radikális-párt egy szerb, egy német és egy román jelöltet állít, természetesen mind a párt tagjainak sorából. A jelöltek személyére vonatkozólag népgyűlésen fognak határozni.

Suvadovics elnök bejelentette, hogy a pancsevői radikális pártszervezet éveken át volt régi elnöke, *Miloradovics Peró* közölte vele, hogy kintön önálló radikális pártot szervezett Pancsevőn, melytől választotta elnöknek és dr. *Jovanovics Vlado* ügyvédet titkárnak.

A párttanács erre kimondta, hogy *Miloradovics Peró* és dr. *Jovanovics Vlado* a pártból kizárja.

Miloradovics Peró ugyanis a pancsevői radikális pártszervezet megalapításához tartozik és az év tavaszán a párt elnöke is volt.

Szövetségest kerének a bánáti disszidens radikálisok

Beeskerekről jelentik: A bánáti disszidens radikálisok elhatározták, hogy az eredeti tervtől eltérően nem önállóan indulnak a választási küzdelembe, hanem valamelyik ellenzéki párttal kötnek megegyezést.

Üveg és Csokoládé Karácsonyi díszek friss szalag cukorka egy-ként 30 és 40 Din. nagy választékban kapható Steiner cukrászdában 9/77

KISEBBSÉGI ÉLET

A bukaresti magyar diákok memorandummal fordultak az erdélyi magyar párt elnökségéhez. A memorandumban kifejtették szomorú helyzetüket és arra kérték a párt elnökségét, hogy nyújtson segítséget számukra. A diákok a következőket javasolták:

1. Létesítsen a párt egy internátust Bukarestben az ott tanuló magyar egyetemi ifjuság befogadása céljából.

2. Szerezze fel az internátust olyképpen, hogy benne mintegy 100—150 magyar ifjunak hely biztosítsassék, minden valálkülönbség nélkül.

3. Alakítsák meg az internátus leánytagozatát is.

4. Tanulmányozzák Bukarestben a legújabb régi királyságbeli vármegye által tartott internátusokat, minthogy ez a szervezet-modell az egyetemi tanács-tól többbizben helybenhagyatott és a gyakorlatban is bevált.

5. Delegáljanak egy bizottságot az itt felvetett kérdelmek tanulmányozására és gyakorlati kivitelére. Ez a bizottság azonnal kezdje meg a működését.

A memorandum így fejeződik be: »A passzív rezisztencia kora már régen lejárt, most már aktív és erőskező, főként pedig hasznos irányban képzett nemzedékre van szükség. az új kulturális társadalom pedig nem nőhet fel másutt, mint ahol munkásságát kifejteni hivatott! A továbbiakat legjobb reménykedéssel várjuk. A bukaresti magyar egyetemi hallgatók csoportja.«

A memorandumról Willer dr. képviselő a következőket mondta: »Ne higgyék, hogy mi nem foglalkozunk a diákokkal. Anélkül, hogy nagyobbra vernénk, a magyar pártnak állandó gondját képezi a magyar diákok ügye. Mindig vissza- és visszatérő gondunk ez, mely annál is nagyobb, mivel a közvetlen segínyt nem áll módunkban nyújtani. Hiszen egy diákonthon egyévi bére és bebutorozása minimálisan nyolcszáz ezer leibe kerülne, amely összeg nem áll rendelkezésünkre. Az egyetlen mód a társadalmi megmozdulás lenne. Csak gyűjés révén tartjuk elképzelhetőnek előteremteni ezt az összeget és bár a gyűjtésformáival betelt közönségünk, mégis hiszem, hogy a magyar társadalom felkarolja fiait ügyét.«

*

Az elbocsájtott erdélyi magyar tanárok érdekében Harsja szenátor Horváth József és Kádár Ferenc tanárokkal együtt a közoktatásiügyi minisztert fölkereste, hogy a szomorú ügyben személyesen interveniáljon. A küldöttség barátságos beszélgetés közben elmondta a miniszternek, hogy az állásukból elbocsájtott tanárok teljesen bírnák az állam nyelvével, nem volt semmi ok arra, hogy őket kenyérkeresetüktől megfossszák. A miniszter jóindulatúan jelentette ki, hogy mindent megtesz a tízenegyz állástalan tanár visszahelyezése érdekében.

*

A rendtörvény nevében ítélte el a komáromi törvényszék Pavec Mihály magyarországi kovácssegédet. Pavec a múlt hónapban egy gutaí vendéglőben borozgatott, miközben azt a kijelentést tette, hogy a csehszlovák köztársaság »nem állam, csak megszállt terület.« A bíróság a rendtörvény alapján három heti fogságra ítélte.

*

A szlovenszói magyar színházak ellen a »Reggel«-ben komoly cikk jelent meg, mely azt vetette szemére az igazgatónak, hogy nem hoznak értékes, irodalmi darabokat. A cikkre válaszképpen nyilatkozatot küldött a lapnak egy magyar igazgató. »Teljesen magamévá teszem a »Reggel« szinkritikáinak tendenciáit — mondotta — amelyek mindenkor kompromisszum nélküli, komoly művészetet követelnek. Am ez a mai körülmények között a praxisba át nem vihető és így egyelőre még csak elvi jelentőségű lehet. Ami ugyanis engem egy komoly, értékes és lényeges magyar színházi kultúra megvalósításában legjobban gátol: elsősorban a szlovenszói magyar színház mai együttese, amelyet nem én szerveztem, nem én állítottam össze, hanem Faragó igazgatótól voltam kénytelen átvenni. Faragó igazgató együttese pedig nem volt komoly, lényegesen

magyar színházi művészet szolgálatába állva, hanem elsősorban a közönség széles rétegeinek izlése szerint a budapesti szenzáció termékeket reprodukálta. Ahhoz, hogy abszolút művészi értékű drámai játékokat adhassanak: elsőrangú drámai együttesre volna szükségem és olyan kvalitású művészekre,

amilyeneket a mai körülmények mellett Szlovenszón nem is találók. A minisztérium ugyanis hét magyar illetőségű színész szereplési engedélyét bevonta és ezzel alaposan megkötötte a kezemet. Mert bár nem voltak kiváló jelentőségű művészek: lehetett volna a helyükbe elsőrangú fővárosi erőket angazsálni.«

A fagy megtizedeli a kínai csapatokat

Ez a fagy fenyegeti Kína egy részét

Londonból jelentik: A Kínából érkező jelentések szerint a közép kínai tartományokban beállt a fagy.

A nagy hideg miatt a szabadban táborozó csapatok rengeteg embert veszítettek

és egyes hadseregeket valóságban megtizedel a fagy.

Nagy aggodalomra ad okot az is, hogy sok helyen nagy élelmiszerhiány van és

az asszonyok és gyermekek ezreit pusztulással fenyegeti az éhínség.

Fu-Kien dél kínai tartomány esapa-

taí egyébként átpártoltak a kantoni vörös hadsereghez, amely így számban újból megerősödött.

Sanghai-i jelentés szerint kínai martaócbandák felkoncolták Tung-Sang ezerkét száz lakóját.

köztük a város első tisztviselőjét is, akinek a szívét kitepték és közszemlére tették ki a város főuccáján.

Mint Pekingből jelentik, Csang-Cso-Lin Pekingbe tette át főhadiszállását

és átvette a déli csapatok ellen operáló hadseregek vezetését.

Mussolini nem fél

Az olasz miniszterelnök nyilatkozata az olasz-magyar barátságról

Budapestről jelentik: Az *Az Est* Olaszországban élő munkatársát fogadta Mussolini miniszterelnök, aki hosszasan és részletesen nyilatkozott több fontos kérdésről.

Nagyon érdekes a nyilatkozatnak az a része, amelyben Mussolini a faszizmus legközelebbi és jövőbeli céljait fejtette ki:

— A belpolitikában — mondotta Mussolini — teljesen érvényre fogjuk juttatni az auktoritás elvét és a hierarchia fogalmát. Pénzügyi téren az államháztartás egyensúlyba hozása után megvonjuk a lira-csufát, társadalmi téren pedig be fogjuk bizonyítani, hogy a *testületek-állama, amelyet Olaszország valósított meg, nem utópia többé, hanem valóság.*

Nyilatkozott Mussolini az ellene elkövetett merényletekről is és a következőket mondotta:

— A merényletek azoknak a fertőző darázsfészkeknek a terve volt,

amelyek az országban és a külföldön még megmaradtak és amelyek *nem tudnak belenyugodni abba, hogy az olasz nép elsöpörte a demagógiát.* Négy ízben kíséreltek meg ellenem merényletet, de mindannyiszor kudarcot vallott a kísérlet, mert *nincs olyan ember, aki engem megállíthatna utamon, mielőtt művemet befejeztem volna.*

Mussolini végül részletesen nyilatkozott az olasz-magyar kulturközeledésről, végül az olasz-magyar viszonyról.

— A magam részéről — mondotta — a legteljesebben óhajtom, hogy az olasz-magyar barátság még erősebbé váljék és az együttműködés konkrét alapokon nyugodjék. Nem csupán politikai barátságra gondolok, hanem elsősorban a kölcsönös gazdasági kapcsolatok kimélyítésére és szellemi együttműködés megerősítésére.

Meggzúntetik a katonai ellenőrzést Magyarországon és Bulgáriában is

Genfben biztosítva van a megegyezés a lefegyverzés kérdésében

„A Nobel-békedij a német politika megkoszoruzása“

Londonból jelentik: A Times genfi jelentése szerint abban az esetben, ha minden simán megy,

az új esztendő elején kiadják a parancsot a Berlinben, Budapesten, Bécsben és Szófiában székelő szövetségi katonai ellenőrzőbizottságok visszahívására.

A jogi szakértők, hír szerint, az 1924. évi népszövetségi tervezet két-három pontját módosították. A tervezetet új alakjában a Genfben tartózkodó külügyminiszterek már jóvá is hagyták.

A tervezet 5. cikkelye, amelynek értelmében a csapatok megmaradhatnak a katonaságtól mentesített zónában, megszűnik és helyébe az az új javaslat kerül, hogy Franciaország és Németország közvetlen megállapodást igyekezzenek létesíteni a Raina-vídek kérdésében,

amit azután a Népszövetségnek és a locarnói szerződést aláíró hatalmaknak kell aláírni.

Párisi jelentés szerint Jules Sauerwein, a Matinnek Genfben kiküldött tudósítója azt jelenti lapjának, hogy

Briand a szombatira virradó éjszaka hosszabb táviratot intézett Genfben Poincaréhoz, amelyben közli, hogy a német katonai ellenőrzés kérdésében három megoldási lehetőség áll fenn:

Először

a katonai ellenőrzés fentartása, ami Európa békéjére nézve súlyos politikai következményekkel járna, sokkal súlyosabbal, mint a köniagsbergi német katonai erődítmények le nem rombolása.

Másodszor döntőbíróság igénybevétele abban a kérdésben, vajjon Németország teljesítette-e a leszerelés feltételeit vagy sem és a nagykövetek tanácsának egyes határozatai ellen emelt német kifogások jogosultak-e vagy sem.

Végül harmadszor

a katonai ellenőrzőbizottság haldéktalan visszarendelése és helyébe a népszövetségi ellenőrző bizottság felállítása.

Genfi jelentés szerint a német sajtó kiküldött tudósítója vasárnap délután Genfben villásreggelit adnak

Stresemann külügyminiszter tiszteletére abból az alkalomból, hogy megnyerte a Nobel-békediját. Stresemann a Nobel-díj elnyerésével kapcsolatban szombaton a következőképpen nyilatkozott egy újságíróknak:

— A Nobel-békedij odaitélésével a béke politikáját és a sokszor meggyanusított német politikát is megkoronázták. Németországot megvándolták azzal, hogy háborút akar, megtorló háborút, a Raina-tartomány kiürítésére irányuló háborút. Még mindig úgy beszélnek Németországról, mint veszedelmes farkasról, amely az ártatlan bárányok nyáját fenyegeti.

Azok a nehézségek, amelyek a tárgyalások során az utolsó hetekben felmerültek, csak a bizalmatlanságból keletkeztek, a francia politikai és katonai tényezők bizalmatlanságából.

És most jön a Nobel-békedij odaitélése, amely tudományos vizsgálódás alapján történik, tehát

a Nobel-díj odaitélése ugyyszólván okmányyszerűen bizonyítja, hogy Németország hivatalos politikája őszintén, becsületesen és hathatósan fáradozik a világ kiengesztelődésén.

Éppen ezért különösen nagy örömmre szolgál, hogy a díjosztás így esett ki, örülök Németország politikájának sikerén, amelyet a világ előtt aratott és amelynek erkölcsi hatása mérhetetlenül nagy lesz. Az tény, hogy békepolitikáinknak ez a mondhatni tudományos megerősítése arra fog engem Brianddal és Chamberlainnal együtt ösztönözni, hogy továbbra is a béke kiépítésén dolgozzunk és hogy Locarno és Thoiry eszméjét igyekezzünk ezután is valóra váltani mindaddig, amíg mi vezetőjük országaink külpolitikáját.

Bandaharc

az olasz-francia határon

Az olasz rablóbanda vezérének sikerült átszökni Franciaországba

Ventimigliából jelentik: Már napok óta mozgósítva van a ventimigliai tartományban a 41. olasz gyalogezred és a fasiszta milícia, hogy kézrekerítse Pollastri rablóvezért és banditársait, akik a napokban két karabinierit lelőttek. Csütörtökön a katonaság a határ közelében ráakadt Pollastriira, aki lövöldözni kezdett, mire az üldöző katonaság is tüzelt rá, a rablóvezérnek azonban sikerült a ventimigliai pályaudvarra menekülni.

A ventimigliai pályaudvaron éppen indulóban volt egy gyorsvonat Franciaország felé és a haramiavezér felugrott a vonat egyik utolsó kocsijának lépcsőjére, ahonnan visszafordulva, még lelőtt egy olasz katonát. Később azután Mentonból jelentették, hogy a mentoni pályaudvar előtt a vonatról leugrott két ismeretlen férfi és eltűnt. Néhány órával később Ventimiglia közelében a határon két mezitelen holttestet találtak. Megállapították, hogy mindkét embert meggyilkolták, az egyik egy olasz vámos, a másik a fasiszta milícia tagja. Valószínűnek tartják, hogy a gyilkosok azért vetkőztették le áldozataikat, hogy ezeknek egyenruhájában menekülhessenek el.

Nizza jelentés szerint a ventimigliai pályaudvar mellett péntek este újabb holttestet találtak. A hulla mellett egy két kilogrammos bomba hevert, amely különleges szerkezetével úgy volt beállítva, hogy a legkisebb megmozdításra felrobbanjon. A ventimigliai hatóságok szerint ezt az újabb gyilkosságot, amely már ezen a héten az ötödik, szintén ugyanaz a rablóbanda követte el, a bombával pedig valószínűleg a ventimigliai pályaudvart akarták felrobbantani.

Válság

a novisadi ipartestületben Lemondott a vezetőség a kereskedelmi kamarai választások miatt

Novisádról jelentik: A novisadi ipartestület legutóbbi vezetőségi ülésén az ipartestület egész vezetősége lemondott és január 2-ikára, a városháza nagytermébe rendkívüli közgyűlést hívott össze az új vezetőség megválasztására.

Az ipartestület vezetősége lemondását nem indokolta meg, de a beavatottak, minden titkolódzás ellenére tudják, hogy az ipartestület vezetőségének lemondását mélyreható ellentétek idézték elő. Ezek az ellentétek a kereskedelmi és iparkamarai választásokra vezethetők vissza, amikor az ipartestület a kereskedelmi kamarai választások alkalmából minden szakcsoportot felszólított, hogy jelölje ki azokat a tagokat, akiket a kamarai vezetőségbe delegálni kíván. Ennek a felszólításnak valamennyi szakcsoport eleget tett, de mert a kamarába kevesebb delegátus kerülhetett be, mint ahány szakcsoportja az ipartestületnek van, természetes, hogy az ipartestület vezetősége kénytelen volt a szakcsoportok közül néhányat kihagyni, ami sértődöttségre vezetett és a jelenleg uralkodó egyenetlenség magvát képezi.

Ennek az elégedetlenségnek Grusics Gyuró, a közművesek és ácsok ipartestületi szakcsoportjának elnöke adott kifejezést, amikor az ipartestülethez intézett beadványában a kamarai választások miatt bizalmatlanságát nyilvánította ki Czidlik Ferenc ipartestületi elnökkel szemben, akit a listából való kihagyásokért okoltak.

Az ipartestület vezetősége arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem az ő feladata a bizalmatlansági indítványt letárgyalni, mert az elnököt a közgyűlés választotta és csak az szavazhat neki bizalmatlanságot. Czidlik Ferenc elnök, aki évek óta fáradhatatlan és önfeláldozó módon dolgozott az ipartestület érdekében, ezt a határozatot nem akarta elfogadni és azt kívánta, hogy a vezetőség fejezze ki bizalmát, vagy bizalmatlanságát.

Az elnök nem is jelent meg a legkö-

zelebbi vezetőségi ülésre, hogy teljesen fésztelenül határozhassanak távollétében a bizalmi kérdésben. Az ülésen Nedeljkov Vladimir alelnök elnökölt és a vezetőség újból semleges álláspontot foglalt el, nem szavazott sem bizalmat, sem bizalmatlanságot, hanem felkérte az elnököt, hogy vezesse a közgyűlést továbbra az ügyeket, de ha ezt nem hajlandó megtenni, a két alelnök: Nedeljkov Vladimir és Jovánovics Péra felváltva intézik az elnöki teendőket mandátumuk lejártáig.

Czidlik Ferenc erre szerdára vezetőségi ülést hívott egybe és azon minden indokolás nélkül azt a javaslatot tette, hogy az egész vezetőség nyújtsa be lemondását és január 2-ra hívjanak össze új közgyűlést, amely az új vezetőséget megválasztja. A vezetőség az indítványt elfogadta és benyújtotta a lemondást.

Czidlik Ferenc elnök — mint értesülünk — többé nem kíván vezetőserepet a maga részére a novisadi ipartestületben.

Ileana hercegnő is belép a román régenstanácsba

Fontos román katonai okmányok eltűnése

Bukarestből jelentik: A Cuvantul szombatán külön kiadásban számolt be arról, hogy fontos okmányok, amelyek Románia katonai organizációjára vonatkoznak és amelyeket egy diplomáciai kurir Bukarestből egy ismeretlen címre vitt, utközben eltűnt. A lap hangsúlyozza az ok-

mányoknak rendkívüli fontosságát.

Ugyanez a rendkívüli kiadás közli azt is, hogy a régenstanácsba nem csak Mária királynő, hanem Ileana hercegnő is belép.

Nagy feltűnést keltett, hogy a Cuvantul különkiadását tíz perccel a megjelenése után — *elkobozták*.

Leégett Róma legelőkelőbb mulatója

A tűz a szomszédos operettszínház is fenyegette

Rómából jelentik: Az olasz főváros legelőkelőbb variété-színháza, az Apolló-variété szombatra virradó éjszaka teljesen leégett. Néhány perccel éjjel után keletkezett a tűz, hogy mi módon, azt még nem sikerült kideríteni. A színpadon éppen befejezték a műsort, amikor a bársonyfüggöny hirtelen lángborult és néhány pillanat alatt átterjedt a tűz a nézőteret díszítő papírgirlandokra is. Pár másodperc múlva már az egész nézőtér is lángolt. A papirosdíszítések ugyan éppolyan gyorsan elhamvadtak, mint amilyen gyorsan a tűz keletkezett, azonban lángjuktól tüzet fogott a variété-színház egész berendezése. A nézőtérén óriási pánik keletkezett, mindenki a kijárat felé rohant és miután a nézőtér szerencsére nem volt zsúfolva, a tolongásban csak néhányan sebesültek meg.

A tűz ezalatt a színpad felől tovább-

terjedt a színpad szomszédosságában levő öltözők felé, a táncosnők és artisták fejvesztetten menekültek hiányos öltözükben, négy táncosnő azonban, köztük Machnik Livia magyar táncosnő már nem tudott elmenekülni és bennégett az öltözőben.

Az Apolló-variété tőszomszédosságában van az Eliseo-operettszínház, amely szintén nagy veszélyben forgott. A színházba behallatszott a tűzoltók kiáltása és csakhamar hire futott a nézőtérre, hogy a szomszédos Apolló-orfeum ég. A közönség felugrott és menekülni akart, azonban sikerült megnyugtatni az izgatott embereket és az előadást, amely már a vége felé járt, befejezték. Az Eliseo-színház tetejét egyébként állandóan locsolni kellett, hogy át ne tűzesedjék és a víz olyan nagy tömegben ömlött be, hogy a színpadi felszerelés, s a nézőtér berendezésének nagyrésze

festmények címe, valamennyi, az ismeretlenül jelentéktelenek is, de azok is, a miket a Petit-Palais múzeumában őriznek. A falak hatalmasak, a betűk nagyok, a felsorolás nem hagy ki semmit Mária művelőiből, de összesen nem sok, az ujjongó lepkefutás kurta volt, de türeményes lehetett, mert ez az igyekvő meghirdetés is, tulajdonképpen úgy hat, mint: *adorálás*.

A megilletődést megbolygatja a temetői beszélgetés.

A temető gondnok elmondja, hogy Mária már nem gondolják, úgy mint azelőtt. Él itt Párisban egy nénikéje és bácsija, nagyon szegények, a szovjet elvette a Baskiresev-család vagyonát is. A mauzoleum ápolási, takarítási költségeit is alig tudják megfizetni. Anzixeket csináltak az emlékmű belsejéről, ahol elhelyezték Mária festményét a »Halál«-ról, íróasztalát és kedvelt apróságait, a képeslapokat a család árusítja, szükségük van a pénzre.

Vásároltam egy anzixot. Mondom a gondnoknak, megnézném a mauzoleumot. A temető hivatalnok filozófusan mosolyog:

— Száz frank...

És tájékoztat, hogy azelőtt ingyen meg lehetett tekinteni, de a nénike és bácsika nagyon szegények és szigorúan meghagyták: száz frank a belépési díj Mária mauzoleumába.

A fayence itt-ott úgy hajlik, mint a pompázó virágváza, látok is rajta sápadt kaméliát, törekeny orchidea-tálat, piros gyümölcsű őszi galyat.

Máriát látogatják a Máriaék...

A temető gondnok mosolyog, tovább magyaráz, szinte exkuzál...

»Oh szépséges fehér virág«, zárkózó, finnyás, tudatlan Mária...

Révész Béla

tönkre ment vizözönben, amely patakokban ömlött a drága butorokra és díszletekre.

Az Apolló-orfeum egész berendezése porráégett és az elegáns és szép mulatóból csak a kormos falak maradtak meg.

Három magyar jelölt a topolai járásban

Markusev Milán beszámolója Csantavíren

Csantavírről jelentik: Jólsikerült párt-szervezeti gyűlést tartott Csantavíren Markusev Milán, a topolai járás nemzetgyűlési képviselője. A gyűlésen közel kétezer választó jelent meg.

A gyűlés keretében Markusev Milán képviselő beszámolót tartott. Ismertette az adóterhek csökkentése érdekében tett lépéseit, amelyek nagy eredményt értek el. Kijelentette, hogy dr. Radonics Jovánnal együtt továbbra is azon lesz, hogy a nép terhein könnyítsenek, az adófelelteseket méltányosan intézzék el, a hátralékok fizetésére adjanak egy-két évi határidőt és ezalatt ne számítsanak késedelmi kamatot.

A képviselő ezután rátért a tartományi választások kérdésére. A topolai járás hat képviselőt választ. A radikális-párt három magyar, egy német és két szerb jelöltet állít.

A zajos tetszéssel és egyhangú lelkesedéssel fogadott beszámoló után a gyűlés a legteljesebb bizalmáról és ragaszkodásáról biztosította Markusev Milán és dr. Radonics Jován képviselőket.

A gyűlés után Markusev Milán képviselő fogadta a csantavíri ipartestület és a kereskedők egyesületét, majd Barana Antal és Palkovics István munkások vezetése alatt háromszáztáru munkásküldöttség tisztelettel a képviselőnél, hogy megköszönjék, hogy Csantavíren ötszáz szegény család — nemzetiségi és vallási tekintet nélkül — kapott földet és háztelket. A képviselő a küldöttségnek kijelentette, hogy az osztás még nem fejeződött be. Reméli, hogy bekövetkezik az agrárrevízió teljes végrehajtása és arra fog törekedni, hogy ez alkalommal még nagyobb számmal jusson földhöz a földműves magyarság az egész járásban.

Végül a dobrovoljácok küldöttségét fogadta a képviselő, akiket megnyugtattott, hogy a dobrovoljác törvény nem sokára elkészül és ezzel az ő helyzetük is javulni fog. Egyben felhívta őket, hogy a magyarokat testvéreiknek tekintsék és a magyarsággal a legnagyobb szeretetben és békében éljenek.

A gyűlésen egyébként a radikális-párt helyi szervezete új vezetőséget választott.

A szlovák néppárt belép a csehszlovák kormányba

Csehszlovákia megkezdte a konkordátum-tárgyalásokat a Vatikánnal

Prágából jelentik: Mint előrelátható volt, Hlinka pártja belép a csehszlovák kormánykoalícióba. A Lidove Listy szerint az erre vonatkozó tárgyalások Svehla miniszterelnök és a szlovák néppárt között teljes megegyezésre vezettek és a kormány teljesíteni fogja Hlinka egyházpolitikai feltételeit. Hír szerint Pretan olmtzi püspök a csehszlovák köztársaság nevében már legközelebb tárgyalni kezd a szentszékekkel konkordátum megkötéséről a Vatikán és a Románia között kötött konkordátum alapján.

Szó van ezenkívül arról is, hogy a szlovák egyházmegyéek határait módosítják. A terv szerint a rózsahegy püspökség megszűnik és Nyitrdn érseki székhely lesz. A terv szerint dr. Kmettko Károly lesz Szlovenszko első érseke.

Oh szépséges fehér virág

Találkozás Baskircsev Máriával

Páris, december hó

A nyugtalan, csillagosszemű orosz leány körül repdes a »halhatatlanság parfümjé.«

Baskircsev Mária naplója, a régiek: a hagyatékából összeállított ujak, egyre jelennek. Él, összesen huszonnegy évet, a kéziratok ezt a röpke életet krónikázák és Baskircsev Mária írni tudta életét könyvtári torlódással és a pénzükre vigyázó kiadók, sietve könyvet csinálnak az ismeretlen vallomásokból.

Hiu, becsúgyó, a halállal ki nem békülő boldogtalan Mária: elevenen él. A közönség veleél a háborgó lélek töredelmével, ideges tirádáit kívánja, meghasonlott sóhajait borzongó passzióval szüresüli. Allghanem a szélesülő siker titka: ebben a kodelkás, földaraboló világljárásban, elszaporodtak a széthulló-lelkű Baskircsev Máriaék...

Mária, serdülő korától itt élt Párisban: nagyhirű festők műtermében itt tanult meg, igen tehetségesen, festeni; iramló életének nagy szenvedélyeit itt próbálgatta; naplóinak legnagyobb részét itt rajongta el és a meddő gyönyöröktől ittas, esendő lénye itt hanyatlott vissza az elrendező békességbe.

Párisban rá gondoltam Baskircsev Máriára és megnéztem a mauzoleumot, ahol eltemették. Mauzoleum: a passy-i temetőben. Mindjárt a bejáratnál, a legkivált-ságosabb helyen. A duszagzag Baskircsev-család megváltotta a temető legdrágább helyét. Meghangsúlyozni akarjuk ezt a körülményt, mert irnivalónk van róla. Valóban pazarló cselekedet abban a temetőben elhelyezkedni. A te-

metőgondnok mondja, hogy a legfősvényekben kimért sírhely is, itten, legalább huszonötezer frankba kerül. A parcella tehát, ahol Baskircsev Mária nyugszik, kincsös valutát ér: a halálban is ambiciózus párisi amerikaiak minden dolglárt megadnának érte...

Áll, az exkluzív temető diszhelyén, a mauzoleum. Arányaiban hatalmasodó építmény, messzibbről úgy tetszik, hogy talán a francia Deák Ferenc ormol itt az emberek elé, de mellé lépve minden hirdeti, hogy a törekény Mária szendereg a súlyos sikok, boltozatok alatt.

Hideg, fellengős épület, szemtől-szembe azonban megható. Majolikák, a földszíntől a lombokat verő magosságig, mozaik ciráda, a görög vonalak rajzó mentén, fénylő, furcsa, nagy-nagy bonbonier és benne a drága kincs: Mária...

Az imádság extázisa emelte ezt a kiáltó épületet a körülötte lapuló sírok fölé: a legnemesebb porcellánokkal, színekkel tékozlással, bizarrsággal zokogó gyász, mely nem merevült meg a régen épült mauzoleummal, de megindít, friss fuvalommal érint, ahogyan a monumentalitás részletei szemünkbe ötlenek.

Az emlékmű hatalmas homlokán: fölírás.

Nem a megszokott evangéliumos igehirdetés, de életszagu, ájuló, lihegő szavak:

»Oh szépséges fehér virág, Mária, aki magad után hagyod a halhatatlanság parfümjét.«

A homlokzat alatt, jobbról és balról, két nyitottszárnyu lepke, alattuk évszámok, így 60 és 84.

Az időfutam, amíg a lepke repdesett, a megszárnyalástól a nagy kosárig, mely lesben áll minden szárnyalás körül.

A világító falak nagy területén, majolika-betűkkel fölírva: Mária alkotásai. A

NAPRÓL NAPRA

Hogy hat meg Stürgkh?

Bécsben az évfordulóra emlékeznek vissza. Tíz éve annak, hogy meghalt Ferenc József s tíz éve annak is, hogy 1916 október 21-én Adler Frigyes lelőtte Stürgkh grófot a Meissl és Schandn éttermében.

Ma ebben az étteremben kivágott ruhájú hölgyek, frakkos urak ülnek, a Valencia dallama zeng charlestont táncolnak, visszatért a béke.

Egy szentanu az étterem egy asztalánál így meséli el az akkor történeteket:

— Stürgkh gróf annál az asztalnál ült Toggenburg gróffal és Aehrenthl báróval, a külügyminiszter öccsével. Délután három óra lehetett. A gróf ép szivarra gyújtott, mikor egy ur, ki a szemben levő asztalnál megebédelt, fölkel, egyik kezét nadrágzsebébe mélyesztve közeledett felé. Kirántotta pisztolyát és négyszer rálőtt. A gróf vállára hajtotta fejét, lebukott, a patyolatfehér asztalkendőt biboros csapatak szennyezte be. Egy hölgy az esemény hatása alatt elájult. Toggenburg gróf megragadott egy széket, hogy a gyilkos felé vágja, aki közben az ajtó felé osont. Itt a fizetőpincér utját állta s míg le akarta fegyverezni, pisztolya még egyszer elsült s pisztolya most megsebesítette saját kezét. Végre Fuhrich huszárkapitány kirántotta kardját, a menekülő megállásra kényszerítette. Adler teljesen nyugodt volt. »Kérem — mondotta — hagyjon engem. Nagyon jól tudom, mit cselekedtem, tetteimért felelni fogok bírám előtt. Adler Frigyes a nevem, író vagyok, a Sonnenhof-Gasse 5. szám alatt lakom.

Adler politikai ellenfelei azt állították, hogy azért követte el tettét, mert a tulajdon pártjában nem engedték szerephez s így akart feltűnni. Mások szerint Stürgkh csak véletlenül esett az utjába. Adler előbb Tisza Istvánt akarta megölni, majd Hoehenburger igazságügyminisztert.

Halálra ítélték, később büntetését tizen-nyolc évi fegyházra szállították le, 1918 novemberében aztán amnesztiát kapott. Most Amsterdamban él, mint a második internacionálé titkárja.

Ferenc József mikor meghallotta a hírt, hogy Stürgkhöt a Meissl és Schandn-ban meggyilkolták, így kiáltott föl:

— Hogy hogy? Már Bécsben van az ellenség. Meissl és Schandn nevű helységek tudtommal nincsenek a fronton.

Az utolsó emberfeletti ember

Feruccio Vecchi háromfelvonásos drámájában két embert állított szembe, aki a huszadik század két szöges ellentétben lévő erkölcsi meggyőződését képviseli.

Az egyik Fornani, a mérnök, önfeláldozó és bátor, kész föláldozni tulajdon életét az országa jóvoltáért, ernyedetlenül küzd s minden becsvágya az, hogy az olasz föld mélyében petroleum forrásokat találjon. Adatok, nyomok vannak közben, bizonyos abban, hogy eléri célját. Egy kénbánya igazgatójának nevezik ki s nem messze a bányától megkezdí kutatását. Felesége, gyöngéd nő, széles emés belé, egész lelkével mellette van a harcban.

De hogy boldoguljanak egy hatalmas, minden erkölcsi aggály nélkül való bankárhoz kell fordulniok, Anselmhez, aki a mérnök megtestesült ellentéte. Ez a könyvek ember, semmi irgalmat, amperi belátást nem ismer. Nietzsche a bibliája, Zaratusztra elveit vallja a magáénak, emberfeletti ember akar lenni. Levét magáról minden érzelmet, kaján és hideg, íróasztalán ott a mester jelképe: a sas és a kigyó. Az embereket szolgálóknak tekinti, kineveti a mérnököt, aki a bányászainak életét éli s bányászainak ruháit viseli.

Miután kitudódott, hogy a mérnök milyen kísérletezést folytat, a bankárral összeköttetésben lévő amerikai és angol pénzcsoportok mindenáron meg akarják hiúsítani a vállalkozást s a maguk számára biztosítani a hasznot. Anselmi összehívja a bánya részvénytársaság igazgatóságát s véget vetet a munkának. A mérnök életének műve megsemmisül.

Felesége ekkor a bankárhoz fut. Anselmi számított erre a lépésre. Elmé- sen, szemtelenül udvarol neki, bevallja szenvedélyét, megrontja őt fennhéjázó elveivel és elcsábítja.

A bankár ügyesen megnyergeli az

ujságokat, az embereket és célt ér. El- üti ellensége kezéről a bányát, a petroleum forrásokat s már a felesége se áll mellette. A mérnök föbelövi magát. De ellenfele is pórul jár, merész spekulációja csődöt mond, vagyonát el-

veszti. Menekülni akar az özvegyvel, a szeretőjével, de az most nem követi. Minden munkája romban hever előtte. Akkor tehetetlen kétségbeesésében így kiált föl:

— Atkozott legyen Zaratusztra.

A jugoszláv-olasz konfliktus angol és francia megvilágításban

A francia külügyi bizottság elnöke a német-olasz-országi blokk veszedelméről Az angol lapok veszélyellenek tartják az olasz-albán szerződést

Külföldi lapvélemények Pasics halálának politikai következményeiről

Párisból jelentik: A kamara külügyi bizottságának alelnöke, Millhaub képviselő a szombati reggeli lapok részére érdekes nyilatkozatot tett, amelyben a hivatalos francia külpolitika álláspontját vázolja a legújabb külpolitikai események ügyében.

A francia külügyminisztériumban attól tartanak, hogy Európa nemzetei rövidesen két egymással szembe fordított táborra oszlanak.

Németország közvetlenül a locarnói szerződés megkötése után szoros szövetségre lépett Szovjetországgal, most pedig Olaszország felé orientálódik.

A német-olasz-országi blokkal szemben most elsősorban Jugoszlávia látja veszélyeztetve érdekeit.

Olaszország az Adria uralmára tör és ez a cél vezette az olasz kormányt az albán-olasz szerződés megkötésénél is.

A helyzet rendkívül komoly és a külügyminisztériumban természetesen a jugoszláv álláspontot tartják helyesnek

és fokozódó aggodalommal kísérik az újabb események fejlődését.

A francia lapok egyébként hosszasan méltatják Pasics Nikola érdemeit és egyöntetűen *Nagyszerbia megteremtőjének* nevezik. Pasics személyesítette meg négy évtizeden keresztül a szerb nemzeti ideát — írják a francia lapok — és halála ebben a pillanatban, amikor Jugoszláviában a legsúlyosabb úgy a bel-, mint a külpolitikai helyzet, pótolhatatlan vesztesége hazájának.

Londoni jelentés szerint az angol lapok megállapítják, hogy

Pasics halála a Balkánon újabb súlyos válságot fog előidézni.

Megállapítják az angol lapok, hogy Jugoszláviában a belpolitikai krízis egyre fokozódik és a pártok közötti ellentétek a végtelenségig kiéleződnek és így tartani kell attól, hogy a belső harcok kifelé is beláthatatlan következményekre fognak vezetni.

Az angol lapok nagyrésze megállapítja, hogy az olasz-albán szerződés egészen veszélytelen és azt csak behatóan kell tanulmányozni, hogy mindenki rájöjjön arra, hogy

a jugoszláv aggodalmak teljesen alaptalanok.

A *Daily Telegraph* szerint a tiranai szerződés minden egyes szakasza a legteljesebb összhangban van a Népszövetség alapelveivel. A lap szerint

Londonban meg vannak győződve arról, hogy a hivatalos francia politika nem fogja támogatni a szélsőséges jugoszláv álláspontot

és Briand értésére fogja adni Beogradnak, hogy az albán-olasz szerződés ügyében Jugoszlávia nem számíthat a francia külügyminisztérium támogatására.

Mint Milanóból jelentik, a *Corriere della Sera* bukaresti jelentése szerint Pasics halála és a beogradi események román politikai körökben óriási izgalmat keltek.

Bukarestben nem tartják lehetetlennek, hogy az új jugoszláv orientáció Romániát és Jugoszláviát el fogja választani egymástól

és hogy rövidesen feloszlik a kisan- tant is.

Husz-huszonöt főnyi ellenzék lesz a magyar képviselőházban

A szociáldemokraták elveszítik mandátumaik egy részét — A Kossuth-párt teljesen kibukott a parlamentből — Kiszgazdaképviselő csak hirmondónak kerül a képviselőházba — Szegeden megkezdődött a választás — Vasárnap három nyílt és két titkos kerületben lesz választás

A pestvidéki kerületekben javultak az ellenzék kilátásai

Budapestről jelentik: A korinány pén- tek este minisztertanácsot tartott, amelynek belpolitikai kérdéseken kívül — a »Pesti Napló« értesülése szerint — leg- fontosabb tárgya külpolitikai kérdések megbeszélése volt.

A minisztertanácsban tárgyalják a ju- goszláv-csehszlovákiai konfliktust és a Csehszlovákiának Magyarországgal szemben tanúsított magatartását, a miről Valkó Lajos külügyminiszter számolt be. A külügyi kérdések tárgyalása hosszabb időt vett igénybe, majd a minisztertanács a választások eddigi eredményével foglalkozott.

A választások első három napján a budapesti lajstromos kerülettel együtt 195 kerületben zajlott le a választás, Ebből

187 kerületben végleg eldőlt a mandátumok sorsa: hét kerületben pólválasztás lesz,

a pestmegyei abonyi kerületben pedig ahol december 8-án két körzetben jogtalanul zárták le a szavazást, azt hétfőn reggel folytatják.

A 187 kerületben az egységespárt eddig 151 mandátumot, az ugyan- csak kormányt támogató keresztény gazdasági és szocialista párt pedig 23 mandátumot szerzett.

Az egységespárt 151 képviselője között 41 az új ember és legtöbbnek a nev még

nem szerepelt a politikában, hanem helyi összeköttetések révén jutott mandátumhoz. Sokat közülük még az egységespártban sem ismernek. Az új képviselők közül csak egy kiszgazda szerepel: *Péntek Pál*, aki Szijj Bálint örökségét veszi át, miután Szijj nem volt hajlandó többé mandátumot vállalni. **A legtöbb eddigi kiszgazdaképviselő nem tér vissza a parlamentbe, úgy hogy**

csak hirmondóul marad az új képviselőházban egy-két kiszgazda képviselő.

névszerint Mayer János földmívelésügyi miniszter, Csizmadia András, Gubitz Ferenc, Kuna P. János, Patacsi Dénes, Simon János és Sokorópátkai Szabó István, a többi kiszgazdajelölt mind kibukott.

A keresztény gazdasági és szocialista-párt 23 képviselője között csak hat új ember van. A párt képviselői csaknem valamennyien a Vas-Huszár-csoport tagjai, mert az intranzigensebb Wolff-szárny inkább Budapestre támaszkodik.

A parlament ellenzéki pártjait a nyílt választási harcban súlyos vereség érte, amely valósággal katasztrófa- liss.

A legitimista eszmét a képviselőházban csak gróf Apponyi Albert és gróf Sigray Antal fogják képviselni. A balközépen, de erősen a jobboldal felé foglal helyet Gaal Gaszton agrárpártja, amelynek

Gaalon kívül még két tagja van. A kö- zépen áll azonban erősen a jobboldal felé az eddig megmaradt egyetlen fajvédő Gömbös Gyula. Más ellenzéki tagja e pillanatig nincs a képviselőháznak, mert az ugynevezett pártönkivüli ellenzékiek közül ellenzékinek csak Beck Lajos és Strausz István tekinthetők, de ezek is az ellenzék legmérsékeltabb szárnyához tartoznak.

Hátra van még a választás a titkos lajstromos kerületekben és a pártok úgy számítják, hogy

a titkos kerületekben az ellenzék valószínűleg husz-huszonöt mandátumot fog megszerezni.

A független nemzeti demokratapárt Ras- say Károly-pártja úgy számítja, hogy a pártból heten fognak bekerülni a képviselőházba.

A szociáldemokraták az eddigi huszonnégy mandátum helyett valószínűleg csak tizenhat mandátumot tudnak szerezni

és így nyolc mandátumot veszítenek, a mi a pártot rendkívül érzékenyen érinti. **A legkatasztrófálisabb volt a választás a Kossuth-pártra, amelynek egyetlen jelöltje sem került be a képviselőházba.**

A Kossuth-párt parlamenti képviselője így teljesen megsemmisült, ami a párt további fennmaradására is valószínűleg döntő befolyással lesz.

Mussolini és Stresemann írják alá az olasz-német szerződést

A szerződés aláírása már a legközelebbi napokban megtörténik

Rómából jelentik: A német-olasz szerződés minden fontosabb részletére nézve kész a végleges meg egyezés. A még függőben levő jelentéktelen kérdésekről dr. Gauss német és Scialoja olasz megbízott egyelőre Genfben folytatnak megbeszélést. Azt a hírt, hogy a szerződést még Genfben aláírják, a külügyminisztérium részéről cáfolják. A terv az, hogy Scialoja és Gauss részleteiben is véglegesszék a szerződést, amelyet Berlinben és Rómában még újabb

vizsgálat alá vetnek. Szó van arról, hogy

a szerződés aláírása Mussolini és Stresemann találkozásának keretében fog megtörténni.

A *Popolo di Roma*, Mussolini hivatalos lapja szombaton egyébként feltűnő helyen közli, hogy

már a legközelebbi napokban megtörténik a német-olasz szerződés aláírása.

azt azonban a lap nem írja, hogy a szerződést hol fogják aláírni.

Gyilkosság vagy önvédelem?

Ezeme ték a leszurt topolai cimbalmo

Topoláról jelentik: Pénteken délután temették el *Sárközi* Lajost, a topolai cigánybanda tragikusan elhunyt cimbalmosát. A temetésen, amely a boncolás miatt a sötétség beálltával kezdődött, megjelentek az összes topolai cigányzenészek.

A délután megejtett boncolás során megállapították, hogy a kés pengéje, amellyel a gyilkos a cimbalmost leszurta, megsértette a szívet, aminek következtében belső vérzés állt be. A kés lefőrt pengéjét a boncolásnál megtalálták a mellüregben.

A topolai csendőrség pénteken kihallgatta *Sárközi* gyilkosát. *Balázs* Béla cigányzenészt, *Balázs* a gyilkosság után elmenekült és Csantavíren buj-

dosott, ahol a csendőrség még csütörtökön este elfogta és átszállította Topolára. *Balázs* azt vallotta, hogy tetőt ittas állapotban, önvédelemből követte el. Nem emlékszik a veszekedés részleteire, csupán azt tudja, hogy késével *Sárközi* felé szurt. Nem tudta, hogy a szurás halálos volt. A csendőrség pénteken több tanut is kihallgatott, akik szemtanúi voltak a gyilkosságnak. A tanúk egyöntetűen azt vallották, hogy *Balázs* önvédelemből ölt, mert *Sárközi*, akit mindenki izgága embernek ismert, előzőleg egy bottal többször *Balázs* fejére sújtott.

Balázs Bélát kihallgatása után átszállították a szubotícai ügyészség fogházába.

A bukaresti királyi palotában felbecsülhetetlen értékűek pusztultak el

A tűz két Rembrand-képet és rengeteg műkincset hamvasztott el

Bukarestből jelentik: A királyi palotában támadt tűz végleg csak pénteken délután sikerült lokalizálni. A palota központi szárnya teljesen elpusztult. A trónteremből sikerült megmenteni a trónszékeket, a királynő onixszékét, amely briliáns kövekkel van kirakva, de így is rengeteg ékszer és óriási értékű műkincs lett a lángok martalékává.

Többek közt elpusztult két felbecsül-

hetetlen értékű Rembrandt kép, elégték a hatalmas gobelinképek és elpusztult Erzsébet királyné gyönyörű szobra, a mely az elhunyt Carmen Silvát a sebesülteket védő pózban ábrázolja. Leégett Károly király hatalmas arcképe is, valamint rengeteg díszedény és az udvari ebédek pompás kincseket érő tárgyai.

A tűz által okozott kárt hozzávetőlegesen negyvenmillió leire becsülik.

Rouge et noir!

Halálítélet a pisztoletre

A pisztolet című szellemes társasjáték az ad létjogosultságot, hogy a roulet-et mindenki hazárdjátéknak tartja s a pisztolet, noha ez is tisztán szerencsejáték, amelynek a bankárnak még nagyobb esélye van, mint a rouletnél, nem annyira ismeretes s nincs annyira hazárdnak deklarálva.

Erre támaszkodva két beogradi vállalkozó előbb Beogradban, majd mikor itt a hatóságokkal meggyűlt a bajuk, Pancsevón pisztolet-játéklklubot nyitott. Pancsevón mindössze tízennégy napig működött a pisztolet s akkor *Mandrovics* Vászó rendőrkapitány betiltotta működését. A pisztolet kivonult Pancsevóról, de tíz nap múlva visszatértek a játékbank tulajdonosai s

belügyminiszteri engedélyt mutattak föl, amely a pisztoletet engedélyezi.

Mandrovics főkapitány azonban a belügyminiszteri engedély dacára sem adta meg az engedélyt, hogy Pancsevón a hazárdjáték újra otthonra találjon.

A pisztoletesek erre úgy segítettek magukon, hogy

kimentek a Pancsevó melletti *Vojlovica* faluba s ott kezdték meg a játékokat.

Arra számítottak, hogy *Vojlovicára* már nem terjed ki a pancsevói rendőrség hatásköre s a hazárdjátéka éhes pan-

cevóiakat és beogradiakat ingyen szállították ki esténként a kis, elhagyott faluba, amelynek ilyen módon egészen szépen fellendült az idegenforgalma.

A pisztolet vojlovicai dícsősége nem tartott sokáig. *Milasinovics* Bránko pancsevói államügyész értesült a falusi játékbarlangról s utasította a csendőrséget, hogy oszlassa azt föl.

A csendőrség a kapott utasítás szerint éjjel behatolt a játékbankba, felírta a jelenlevők nevét, elkobozta a pisztolet berendezését s a játékbank ott talált alkalmazottait: *Janicsevics* igazgatót, *Herbein* Jásó pénztárost, *Tomasevics* Borivoj és *Dramer* Károly krupiereket letartóztatta. A letartóztatottakat kihallgatásuk után átkísérték a pancsevói ügyészség fogházába, ahol *Janicsevics* igazgatót azonnal szabadlábra helyezték. A három alkalmazott ellen másnap a pancsevói járásbíróson megtartották a tárgyalást s elítélték őket

tiltott szerencsejáték üzletszerű folytatása címén egy-egy hónapi fogháza.

Az ítélet ellen az elítéltek felebeztek s a felebbezés folytán most tárgyalta a pancsevói törvényszék *Teodorovics* Milán törvényszéki elnök elnöklete alatt a pisztolet-pórt.

A felebbezési tárgyaláson a vádlottak

Szombaton egyébként megkezdődtek a választások a szegedi titkos kerületben, ahol a szavazás vasárnap is folytatódik és valószínűleg csak késő éjszaka lesz vége. Szegeden a nyílt kerületek sorozatos győzelme előtt nyugodtan folyt a választási harc, most azonban megváltozott a helyzet. A hangulat sokkal idegebb és mindenki azt hangoztatja, hogy milyen nagy fontossága van a szegedi titkos választásnak. Szegeden három lista áll egymással szemben: a polgári ellenzék listája *Rassay* Károllyal, a kormánypárti lista gróf *Klebelsberg* Kunó kultuszminiszterrel és a szociáldemokrata lista *Peidl* Gyulával az élén. A választások első napja Szegeden teljesen csendben folyt le.

Szombaton kellett volna választani a kecskeméti kerületnek is, szavazásra azonban nem került a sor, hanem egyszerűen átadták a mandátumot az egyhangúlag megválasztott jelölteknek, *Zsitvay* Tibornak és *Pekár* Gyulának. *Pekár*, akit *Derecskén* is megválasztották, *derecskei* mandátumát tartja meg és így *Kecskemét* képviselője a kormánypárti *lajstromon* utána következő *dr. Tassy* József kecskeméti orvos lesz.

Vasárnap a következő kerületekben lesznek választások: *Karcagon*, ahol *Csonkos Imre* kiszegedai jelöltnek rendkívül nehéz küzdelme lesz két ellenjelöltjével, köztük a kerületben nagyon népszerű *P. Ábrahám* Dezső függetlenségi jelölttel szemben. Sopronban *Hermann* Miksa kereskedelmi miniszter és *Hebelt* Ede szociáldemokrata jelölt, *Székesfehérváron* gróf *Károlyi* József egységspárti *Blaskó* Arthur szociáldemokrata és *Ráb* Endre pártokivüli ellenzéki mérkőznek. A budmészároshegyi titkos kerületben az egységspárt listavezetője *Mayer* János földművelésügyi miniszter, az ellenzéki listát *Kun* Béla vezeti, a szociáldemokrata lista vezetője pedig *Szedler* Ferenc. A győri titkos kerületben, ahol két mandátum sorsa dől el, az egységspárti lista élén *Márkus* Jenő áll, a keresztény gazdasági lista vezetője gróf *Zichy* János, a szociáldemokratáké pedig *Malasits* Géza. Hogy ezt a kerületet a kormány részére biztosítsák, az egységspárt és a keresztény gazdasági párt egyesült erővel veszi fel a küzdelmet.

A pestbörnyéki titkos kerület szavazatainak összeszámálása az újpesti városházán most már gyorsabb tempóban folyik. Szombat estig 27684 szavazatot számláltak össze, amiből 1124-et érvénytelenítették. A szavazatokból a szociáldemokratákra 9198, a kormánypártra 6353, a demokratákra 5159, a keresztény gazdasági pártira 3528 és a fajvédőkre 2325 szavazat esik.

A baloldali ellenzék esélyei tehát a pestbörnyéki titkos kerületben megjavultak.

A mai eredmény szerint a demokraták pénteki 15,3 százalékos eredményét 19,3 százalékra javította fel, tehát alig néhány tízezredszázalék választja el *Fábián* Bélát egy teljes mandátum megszerzésétől, ahhoz husz százalék kell. A szociáldemokraták változatlanul tartják pozíciójukat 34,6 százalékkal.

A kormánypárt a szombati szavazatszámát az eredménye szerint erősen visszaeset.

mert pénteken 30 százalék volt az arányszáma, amely szombatra 24 százalékra esökkent. A keresztény gazdasági pártira esik a szavazatok 13 százaléka, a fajvédőkre pedig 8,6 százaléka, nehogy az eddigi szavazatszám-lálás eredménye szerint a pestbörnyéki titkos kerület képviselői sorrendben valószínűleg a következők lesznek: *Propper* Sándor, *Hermann* Miksa kereskedelmi miniszter egységspárti, *Fábián* Béla demokrata, *Szabó* Imre szociáldemokrata és *Halier* István, aki töredékmandátumot kap.

Rádióműsört

csak úgy élvezhet igazán, ha

„Audion“ DEUTSCH G.-nál

vásárol kipróbált elsőrangú külföldi készüléket. „Vatea“-csövek vezérlésviselete. 11440

azzal védekeztek, hogy *belügyminiszteri engedéllyel* működtek s a vojlovicai községi jegyzőtől is volt engedélyük. Előadták, hogy magának *Milasinovics* pancsevói államügyésznek is volt tudomása a falusi pisztoletról s maga a főügyész jelentette ki egy ízben *Mandrovics* főkapitánynak, hogy a pisztolet nem hazárdjáték. Kérték *Milasinovics*, főügyész és a főkapitány tanukénti kihallgatását, a mit a törvényszék el is rendelt.

Milasinovics államügyész tanuvallomásában elmondta, hogy akkor hallott a pisztoletról első ízben, amikor *Pancsevón* betiltották a játékot. Akkor privát beszélgetés során mondhatta, hogy a pisztolet nem hazárdjáték. Mikor azonban megismerte a játékot s megtudta, hogy *Vojlovicán* áll a rouge és a noir, nyomban be is szüntette azt.

Nem minden pikantéria nélkül való volt *dr. Pollák* Aladár pancsevói ügyvéd kihallgatása, aki a bank részére a községi jegyzőtől a »működési engedély«-t megszerezte. Az ügyvéd elmondta, hogy a belügyminiszter engedélye alapján tényleg szerzett a pisztoleteseknek *Vojlovicán* játékengedélyt. Ezért

a honoráriumot zsetonokban fizették ki neki s a zsetonokat, sőt a saját pénzét is elnyerték tőle.

A törvényszék a vád- és védőbeszéd meghallgatása után *tizenöt napi fogházra szállította le a vádlottak büntetését* s elrendelte a pisztolet-játékhoz használt tárgyak elkobzását.

A törvényszék az indokolás szerint enyhítő körülménynek vette, hogy a vádlottak a belügyminisztérium és közigazgatási hatóságok engedélyével működtek, azonkívül kimondta, hogy

hazárdjáték folytatására a miniszter sem adhat engedélyt

s ezt a vádlottaknak is tudniuk kellett volna.

A pancsevói törvényszék ítélete, amely jogerős, a pisztolet s a színtén *belügyminiszteri engedéllyel* folyó bábjáték, birtics s egyéb hazárdjátékok halálát jelentí.

A jegyző mulat

Hiába deputációznak: a bácskogradistai jegyzőnek a hajaszála sem görbül meg

Van egy szindarab, az a címe: *A király mulat*, s ha mi most ehelyett azt írjuk, hogy a *jegyző mulat*, tesszük azért, mert hol van király, aki most a huszadik században olyan nagy ur volna, mint egy — községi jegyző a Vajdaságban. A városi embernek is elég oka van panaszkodni, de fogalma nincs arról, hogy egy-egy faluban, amelyet a sors nem megfelelő jegyzővel vert meg, *micsoda rémuralom van* s mennyit szenved a lakosság.

Bácskogradistai község lakói nagyobb részt magyarok. A község mindenható fejedelme: *Glavaski* Veszelin jegyző.

December elején a jegyző az egyik gradistai vendéglőben mulatott. Egyszerre kiadta a parancsot, hogy a vendéglőből *mindenki takarodjék azonnal ki*, mert nem akar és nem tud bácskogradistai polgárt látni. Néhány nappal később, két községi tisztviselőnek a hivatalos óra alatt azt a parancsot adta, hogy hagyják el a község házat, fogadják fel a fuvózenekart, *menjenek el a zsidótemplom elé s ott muzsikáltassanak antiszemita nótákat*. A két községi tisztviselő engedelmeskedett a parancsnak s a zsidótemplom előtt órák hosszat hangzottak az uszító, antiszemita dalok.

Bácskogradistén *ezerkétszáz percent a pótdó* s a község lakóit ezzel szemben alig vigasztalja, hogy jegyzőjük olyan vidám, mulatós fiú.

Glavaski jegyző nem akarja azzal áltatni a bácskogradistai adófizetőket s a felettes hatóságait, hogy ő türelmes a vallásfelekezettekkel szemben. Alig volt Bácskogradistén tízennégy napig, a kaszinóban azt az indítványt tette, hogy *a zsidó tagokat zárják ki a kaszinóból*. Az indítványt nem fogadták el, erre a jegyző a zsidók hosszunapi ünnepeit választotta ki arra, hogy súlyos

sértésekkel inzultálja a zsidó vallásu adófizetőket.

Hogy mennyire népszerű Glavaski jegyző a faluban, legjobban bizonyítja, hogy az uccán *állandóan rendőri kísérettel* kíséri. enélkül egy lépést se mer tenni.

A községi lakosság pártkülönbség nélkül már több ízben deputációzott a belügyminiszternél s kérte, hogy Glavaski jegyzőt fékezzék meg. A deputációzásnak azonban semmi eredménye nincs. Glavaski jegyző büszkén hangoztatja, hogy neki nem lehet semmi baja, olyan érdemei vannak. Ezek az érdemek abból állnak, hogy a hi választás előtt az *összes magyar választókat törölte a választói névjegyzékből.*

A bácskai főispánról úgy tudjuk, hogy nem türi a felekezeti igazságokat. A vármegye becsülete követelné meg, hogy tartson vizsgálatot Bácskograds-tén s ha a vádak beigazolódnak, szabítsa meg a községet a zsarnokától.

A kompromittáló iratok

Titokzatos betörők elvitték Tormay Cecil íróasztalából gróf Zichy Rafealné leveleit

Budapestről jelentik: Tormay Cecil íróasztalából, teljességgel szombaton a főkapitányságon, hogy Kőfaragó-uccai lakásában betörők jártak és különböző értéktárgyait elvitték. A detektívek a helyszínen megállapították, hogy a titokzatos betörők teljesen feldúlták a lakást és felfeszítették az íróasztalát is, a honnan értékes iratokat vittek el, míg a lakásból, amelyben igen sok értéktárgy van felhalmozva, csak kisebb esecsebecsék tűntek el.

Ismeretes, az a botránypör amelynek gróf Zichy Rafealné állt a középpontjában és amelyben arról volt szó, hogy a grófnő Tormay Cecillel intim barátságban volt. Tormay Cecil íróasztalából azok az iratok tűntek el, amelyek ezt a barátságot bizonyíthatják így elsősorban Tormay Cecilnek gróf Zichy Rafealnéval folytatott levelezése. A rendőrség feltétele szerint a titokzatos betörők ezeket az iratokat akarták csak megszerezni és csupán azért vittek el néhány értéktárgyat is, hogy eltitkolják a betörés valódi célját.

Váltóhamisító grófnő

Gróf Keglevich Pálnén kívül megkötött két embert leartóztatott a budapesti rendőrség

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség péntek este őrizetbe vette gróf Keglevich Pálnét, született báró Kohner Alizt, aki első férjének, Lederer Miklós földbirtokosnak feleségeként egy *váltóra ráhamisított volt férje nevét* és ezzel öt hárommilliód forintjával megkárosította. A grófnő a rendőrségen beismerte a váltóhamisítást, de azt állította, hogy hárommilliód forintja van férjétől, aki felhatalmazta, hogy hárommilliód értékű váltót írjon a nevére. A grófnő egyik ügyvédjétől kérte, hogy Langler István és Allódi János ügyvédek rábeszélésére szánta el a pénzt arra, hogy a váltóra ráhamisítja a férje nevét.

A rendőrség a grófnő vallomása alapján szombaton délután őrizetbe vette Laner Alizt és Allódi István ügyvédöt is, akiket szembesítettek gróf Keglevich Pálnéval. A grófnő változatlanul fenntartotta vallomását, hogy első férje október 15-én délután a Royal-szálloda hallójában felhatalmazást adott neki a váltó aláírására. *A grófnő szinte önkívületi állapotban vette tudomásul letartóztatását.* A grófnőről daktiloszkópiával felvétel készítették, majd a rendőrségi fotográfus lefényképezte és a két ügyvédekkel együtt délután *átkísérték a Markó-uccai fogházba.*

Vasárnap kihallgatták a rendőrségen Faludi Oszkár dr. ügyvédet is, aki a grófnővel összeköttetésben áll és a Magyar-Olasz Banknál megkísérelte a hárommilliód hamis váltó leszámítását.

Hittankönyvek a máglyán

Nemzetgyalázási pör egy Pribicevics-rendelet miatt

Noviszadról jelentik: A noviszadi semmitűzők szombaton foglalkozott *Lotspeich József* szrbzskimileticsi lakos ügyével. Lotspeich ellen nemzetgyalázás és hivatalnoksértés miatt indított eljárás a szombori ügyészé.

A per előzménye még arra az időre nyúlik vissza, amikor Pribicevics Szvetozár volt a közoktatásügyi miniszter. Pribicevics rendeletileg eltiltotta a magyar nyelvű római katolikus hittankönyvek használatát és a rendelet értelmében Teodorovics Sztanimir iskolaigazgató összegyűjtötte ezeket az iskolai könyveket, amelyeket azután elégetett. Lotspeich József, amikor erről tudomást szerzett, felkereste Teodorovicsot és kérte, hogy adja vissza neki fia hittankönyvét. Amikor Teodorovics közölte vele, hogy már nem adhatja vissza, állítólag nemzetgyalázó kifejezéseket használt. Teodorovics igazgató feleletést tett Lotspeich ellen, akit a szombori törvényszék a szerb büntetőtörvénykönyv 103. és 104. szakasza alapján nemzetgyalázásért és hivatalnoksértésért *három havi fogházra* ítélte.

A noviszadi tábla a törvényszék ítéletét megsemmisítette és a *vádlatot felmentette.* Indoklásában kifejtette a másodfokú bíróság, hogy az inkriminált kifejezéseket először nem a nyilvánosság előtt használta, másodsor azok nem merítik ki a nemzetgyalázás és hivatalnoksértés kritériumát.

A semmitűzők a szombati tárgyaláson *elutasította az ügyész semmisségi panaszát* és így a felmentő ítélet *legerős lett.*

Véres ing

a parlament üléstermében

A lengyel sejm v'haros ü'ése

Varsóból jelentik: A sejm péntek esti ülésén egyhangulag hatályon kívül helyezte *Piśudszki sajtódekrétumát 1927 január elsejei* hatállyal. A baloldali radikálisok zajos feltevéteket rögtönöztek a javaslat tárgyalása közben és *élesen támadták Piśudszkit és a kormányt.*

A független parasztpárt a vitában felpanaszolta, hogy vidéken a rendőrség minden gyűlést kardlappal ver szét. Ennek bizonyítására az egyik parasztpárti képviselő véres inget dobott az ülésterembe, amelyet akkor viselt, amikor egy gyűlést a rendőrség *kardlappal szétosztott és őt is megsebesítették.*

A jelenetet óriási zajos demonstráció követte, ugvhogy az elnök *kénytelen volt több ízben fellügszteni az ülést.*

Fu'ballvezér

a vádlottak padján

A sarajevói SASK vezetőj'nek pöre egy új'ágiró el'en

Szarajevóból jelentik: A város sportkörei lázas érdeklődéssel kísérik azt a sajtópört, amely most folyik a sarajevói törvényszéken. Októberben a sarajevói lapok, köztük a Glas Slobode is, éles bírálatban részesítették az ottani alszövetség működését. Ezért a sarajevói alszövetség pert indított a Glas Slobode ellen, mert ez a lap többek között azt írta, hogy az alszövetség nem egyéb, mint a Szask fiókja.

A tárgyaláson Gyurics Bogoljub, a lap szerkesztője, védekezésében előadta, hogy a Szask azok közé a sportegyletek közé tartozik, amelyek a *sportot üzletnek tekintik.* Szerinte a Szask a bíróságtól kereszttul, *pártos bírósággal igyekezett megtartani magának az első helyet,* valamint az alszövetségi fórumok után, mert sohasem engedte, hogy a nagyobb klubok egyenlő számmal legyenek képviselve, ha-

nem a vidéki klubok többségét nyerte meg és ezzel a tájékozatlan többséggel az alszövetségben azt tett, amit akart. Példaképpen felhozta, hogy a Szask az alszövetség útján a múlt évben megsemmisítette a *Szlávia csapatát és sok más vidéki klubot.* Amikor azt hitte, hogy megszabadult a Sláviától, meglepetéssel kellett tapasztalnia a Hajduk sikereit és ettől fogva minden erejével a Hajduk tönkretételén dolgozott. A Hajduk—Szask bajnoki mérkőzés után, amelyben a Hajduk győzött, a Szask az *alszövetségben misztifikációval megsemmisítette a mérkőzést, azután megbüntette a Hajdukat, azzal az ürüggyel, hogy a Hajduk egy be nem jelentett játékosal szerepelt.* Az illető játékost a valóságban bejelentették, de egyes alszövetségi funkcionáriusok a bejelentést eltitkolták. A Hajdukat ezért először négy ponttal, azután még kéthavi játéktalajommal is megbüntették.

Az elnöknek arra a kérdésére, hogy milyen eszközökkel jutott a Szask vezetőszerephez az alszövetségben, Gyurics azt válaszolta, hogy *a nehéz anyagi helyzettel küzdő vidéki klubok teljességgel adnak egy-egy labdáért,* vagy ócska dresszért, amelyeknek ára az alszövetség penztárából fizetődik. Felajánlotta a bizonyítást arra vonatkozólag, hogy a kérdéses játékos-bejelentés megtörtént.

A bíróság elrendelte a bizonyítást és evégből a főtárgyalást elhalasztotta.

HIREK

— **A magyar párt részvétl'ávirata.** Pasics halála alkalmával a magyar párt a következő részvétl'áviratot küldte Trifkovics Márkónak: »Trifkovics Márkó urnak, a szkupstina elnökének Beograd. Államunk országos magyar pártja és egész magyarsága őszinte részvétl'el osztozik a szerbség legnagyobb fiának elhunytá feletti általános nemzeti gyászban. Dr. Sánta György pártelnök.« Prokopy Imre főtitkár ugyanekkor a következő táviratot küldte Trifkovics Márkónak, mint a radikális párt elnökének: »Sziveskedjék az országos magyar párt és országunk egész magyarsága nevében államunk nagy fiának elhunytá alkalmával részvétl'ünket a radikális-párttal közölni. Dr. Sánta elnök. Prokopy főtitkár.«

— **Kinevezés.** Topoláról jelentik: Az igazságügyminiszter Katjanszki Szlavkót a topolai járásbíróvához végrehajtónak nevezte ki.

— **Bírói áthelyezések.** Az igazságügyminiszter Lalic Viktor járásbírói Kikindáról, Szubotics Gyura járásbírói pedig Beeskerekéről Szentára helyezte át.

— **Pasics halála miatt elhalasztották a jugoszláviai városok konferenciáját.** Zagreből jelentik: Vasárnapra Zagrebba hívták össze a jugoszláviai városok képviselőinek konferenciáját, hogy kidolgozzák a jugoszláv városok szövetségének alapszabályait és előkészítsék a szövetség megalakulását. Pacics Nikola közbejött halála miatt azonban, mint-hogy a szerbiai és vajdasági városok polgármesterei legnagyobb részben a temetésre mennek, Henzl zágrebi polgármester az összes városokat táviratban értesítette a konferencia elhalasztásáról.

— **Uj jegyző Szrpszkimileticsen.** Szomborból jelentik: A belügyminiszter Babics Risztó szrpszkimileticsi jegyzőt felmentette állásától és helyébe Kosztics Miletta doroszlovói jegyzőt nevezte ki. Doroszlovóra Vidakovics Gyurót nevezték ki jegyzőnek.

— **Tanitógyűlés Szentán.** Szentáról jelentik: Ludács Szávó és Tomics János elnökl'ete alatt szombaton folyt le a járási tanítók nagygyűlése. A tanítók elhatározták, hogy kérni fogják a közoktatásügyi minisztert, hogy a nem állami iskolák részére külön tantervet állapítson meg. A nagygyűléssel kapcsolatban tervbevetett hangversenyt az országos gyász miatt december 18-ra halasztották.

— **Radics zagrebi tanácskozásai.** Zagreből jelentik: Radics István szombaton reggel megérkezett Beogradból Zagrebba. Egész napon át és este pártja vezetőségével tanácskozott a Pacics halála folytán előálló politikai helyzetről, valamint a tartományi választások előkészítéséről.

— **Az egyesült ellenzék népgyűlése Szomborban.** Szomborból jelentik: Az egyesült ellenzék december 19-én népgyűlést tart Szomborban. A népgyűlésen résztvesznek Davidovics Ljuba, Grof Milán, Pleškovic Lukács és Agatonovics képviselők.

— **Többszörös kéjgyilkost tartóztatott le a passauai rendőrség.** Budapestről jelentik: A passauai rendőriónökök szombaton átiratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy ott elfogtak egy Böhler Miklós nevű többszörösen büntetett egyént, akit kéjgyilkosságok elkövetésével gyanúsítanak. Böhler a passauai rendőrségen tett valómásában beismerte, hogy több kéjgyilkosságot követett el külföldi városokban és megemlítette, hogy egy évvel ezelőtt Budapesten élt, ahol megismerkedett egy Szegedi vagy Telegdi Mária nevű leánnyal, akivel szoros barátságot kötött, majd később meggyilkolta a leányt, a holttestet feldarabolta és Budapest környékén elásta. A passauai rendőrség kéri a budapesti rendőrséget, hogy az ügyben indítsa meg a nyomozást és annak eredményéről küldjön értesítést Passaubá.

— **Megnyitották Tutankhamen sírjának belső kamráját.** Londonból jelentik: A lapok kairói jelentése szerint Tutankhamen sírjának belső kamráját is megnyitották és telbecsülhetetlen értékű régiségeket, hihetetlenül nagyértékű műkincseket találtak. Teljes épségben maradt fenn Anubis isten szobra és a királyi kincsekkel megrakott gyönyörű faragású ékszerszekrény, benne a királyi jogar, legyező, szandálok s egyéb drágaságok. A legbecesebb lelet azonban egy külön szarkofág, amelyben Tutankhamen fáraó holttestének belső részei temették el.

ESTÉLYEKRE, jouokra, lakodalmakra finom edényt, üvegárut kölcsönöz

KUNETZ üvegüzlet Főtér

11455

— **Belgium elárverezéi hadihajóit.** Brüsszelből jelentik: A minisztertanács legutóbbi határozatának megfelelően, amely kimondotta, hogy a háboru alatt felállított belga torpedóflottilla megszünik, az antwerpeni kikötőben megkezdődött a torpedórombolók elárverezése.

— **Egy amerikai ember agyonl'ötte béna feleségét, azután önmagát.** Párisból jelentik: A Champs Elisées egy előkelő bérházában véres esemény történt. Egy ott élő dúsgazdag amerikai nyilván pillanatnyi elmezavarában agyonl'ötte teljesen béna feleségét, az asszony ápolónőjét és azután föbelötte önmagát, zése.

Troubadour dessert RUFF csokoládégyár ujdonsága.

— **Hatóság előtti rágalalmazásért elítéltek egy plébánost.** Szomborból jelentik: A szombori törvényszék Longinovics-tanácsa szombaton tárgyalta Bálint György szvilojevói római katolikus plébános rágalalmazási pörét. Bálint György 1924-ben Korosec, akkori közoktatásügyi miniszternél feleletette Bereznay Jenő iskolaigazgatót, azt állítva, hogy Bereznay nem tartja be Korosec iskolerendeletét és a német diákoknak nem engedi meg, hogy anyanyelvükön tanuljanak. Bereznay feleletette Bálintot rágalalmazásért, a szombori törvényszék Bálint Györgyöt tízenöt napi fogházra ítélte hatóság előtti rágalmazás miatt.

— **Mussolini telihatalmu kormányzót állított Róma élére.** Rómából jelentik: Róma új kormányzója Mussolini miniszterelnök Lodovigo Spada Veralli Potenziani herceget szemelte ki, aki már 1921 óta tagja a fasiszta pártnak. Az új kormányzó Róma közigazgatását telihatalmulag fogja intézni s senkit sem neveznek ki melléje tanácsadónak.

— **A Revü legújabb száma már megjelent a szokott érdekes tartalommal.** Kritikát közöl a Népkör Mikulás-estjének szereplőiről, a Csókvásár szereplőiről, a Hakoah estélyéről és a kikindai zsidó jótékonygyűlés nagysikerű teastélyéről.

— **Két francia repülőtszáz katasztrófája.** Párisból jelentik: Halálos szerencsétlenség érte a minap Toursban Robin és Latapie repülőtszázakat, akik a francia hadsereg legkiválóbb aviatikusai voltak. A két aviatikus nagy körrepüléssel akart újabb rekordot teremteni, de utközben, amikor Toursban le akartak szállni, leszakadt gépük jobb szárnya és kétszáz méternyi magasságból lezuhantak. Mind a kettőjüket holtan találták meg a repülőgép roncsai között.

— **Átadják a forgalomnak az oszljeki villamost.** Oszijekről jelentik: Mac Daniel-társaság, amely az oszljeki villanyvilágítás és a villamos vasút felépítését vállalta, a szerelési és építési munkálatokkal már teljesen elkészült. Az uccák villanyvilágítása már december elseje óta permanens és a villamos kocsikkal is e héten már próbajáratokat tettek. Ha semmi akadály közbe nem jön, a villamosvasutat vasárnap átadják a forgalomnak.

— **Új tárgyalást tűztek ki a volt oszljeki alpolgármester sajtóperében.** Oszijekről jelentik: Mint a Bácsmegeyi Napló annak idején jelentette, az oszljeki törvényszék október hó folyamán Sram Bratoljub volt oszljeki alpolgármestert, egy sajtóügyből kifolyólag, 30 napi elzárásra és nagyobb összegű pénzbírságra ítélte el. Pelebbezés folytán az ügy a zagrebi báni táblához került, mely most megtartott ülésén az oszljeki törvényszék ítéletét megsemmisítette és e hó 16-ára új tárgyalást tűzött ki a zagrebi törvényszéknek.

— **Meghalt takonykórban.** Szentáról jelentik: Varga Péter szállási gazdának szerdán elhullott egy lova. A gazda a döglött lovat Zsiga Elek tizenegy éves bérevel felvitte a göréba, hogy a kutyáknak télire legyen mit enniük. Másnap éjszaka a béres súlyosan megbetegedett. Beszállították a szentai kórházba, ahol írtózatok között meghalt. Az orvosok megállapították, hogy a fiatal béreslegény takonykórban halt meg, melyet az őrzetere bizott lovaktól kapott el. A hatóság elrendelte Varga Péter gazda lovainak kiirtását.

— **A walesi herceg és a midinett.** Párisból jelentik: Mint minden évben, a párisi angol légió nagy bált rendez, amelyre egyáltalán nem válogatják meg a társaságot. Mindenki eljöhét különösebb meghívó nélkül. Az idei mulatságot pénteken tartották meg és azon megjelent a walesi herceg is. Mikor megadták a jelt a táncra, a herceg egy fiatal barna midinettre lépett és felkérte, hogy táncoljon vele egy pár lépést. Az első kör kísérté ingadozó volt, nem azért, mintha az ifjú hölgy nem tudott volna táncolni, hanem a herceg karján bizony kicsit inába szállt a bátorsága. Később azonban már nagyszerűen ment a charleston és a herceg egészen reggelig kitartott a táncosnője mellett. Csak hajnalban váltak el és a walesi hercegnek bucsuzóul meg kellett ígérnie, hogy jövőre ismét csak az ő kis párisi midinettjével fog charlestonozni.

— **Tengeraltatók.** Itt találkoznak. Londonból jelentik: A La Manche csatornában két angol tengeraltató összeütközött. Az egyik tengeraltató súlyosan megsérült és a másik tengeraltató vontatta be a portlandi kikötőbe.

Aran koszoru

Milyen érdekes, milyen furesa játkot űz az emberekkel a sors.

Pasics Nikolának, a radikális-párt ősz vezérének nyolcvanadik születése napjára közadakozásból az ország radikális pártjának tagjai, az elhunyt nagy államférfiu barátai és tisztelői aranykoszort készítettek. Az ünnepséget előkészítő bizottság a koszort, amelynek minden apró levélkéjét színaranyból, szeretetből és a nagy ember iránti tiszteletből szőtték, a jövő héten szándékozta átadni Pasics Nikolának.

A koszoru, az emberi szeretet gyógy aranyesokra elkészült — ajánlókul az élő Pasicsnak. Az aranylevélkek között gyűlt-gyűlt és kibimbózott a szeretet — és mire virágcsokor lett belőle — Pasics Nikola meghalt és a koszort, amelyet az élő nagy embernek szántak — a halott kapja.

— **A radikális párt elnökének unokáját is összeverik.** Bácskogradistéről jelentik: Markov Mitának, a bácskogradistei radikális párt elnökének unokáját, egy fiatal legényt, valami jelentéktelen ügyből kifolyólag heidéztek az ottani csendőrségre s ott annyira összeverték, hogy az orvosi látletet szerint súlyos sérüléseket szenvedett. A pártelnök személyesen utazott Beogradba, ahol a csendőrfőparancsnokságnál tett feljelentést a brutalitás miatt. A bácskogradistei csendőrségen Kozáreski Radivoj dobrovoljácot is összeverték nemrégiben. A csendőri brutalitások miatt a nemzetgyűlésen interpelláció is hangzott már el, azonban ennek sem volt semmi eredménye.

— **Kézrekerült okirathamisító.** Noviszadról jelentik: Tomics Nikola noviszadi rendőr előállított egy kolduló fiatalembert. A rendőrségen megállapították, hogy a fiatalember Smolesics Nikola szlovéniai kereskedősegéd. Megmozgásakor kabátja bélésebe varrva 3300 dinárt találtak, amiről azt állította, hogy összekoldulta. Kiderült, hogy Smolesicsot közokirathamisításért a zagrebi rendőrség körözi. Smolesicsot átadják a zagrebi rendőrségnek.

— **Fegyver a gyermek kezében.** Noviszadról jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt Noviszadon a Bemucca 22. számú házban. B. J. hét éves kislíu házuk udvarán a szobából kihozott revolverrel játszadozott, amely elcsúszott és a golyó Kalelansky Vesevolodov kislíu hátába furódott. A kislíut beszállították a kórházba, ahol megoperálták. Állapota súlyos.

— **A Francia Klub vasárnap délután teadélutánja elmarad.** A szubotocai Francia Klub szokásos vasárnap délutáni teadélutánja Pasics halála alkalmából tartott országos gyász miatt elmarad.

— **Elmarad »A titok« előadása.** A szubotocai Népkör közli, hogy »A titok« című énekes népszínmű vasárnapra hirdetett jótékonycélu előadása Pasics Nikola volt miniszterelnök halála miatt elmarad. Az előadást a jövő vasárnap tartják meg a kitünő műkedvelők. Gyerekek a Népkör pénztáránál minden nap e óre válthatók 10—12 között.

— **Nemzetközi szélhámot tartóztattak le Beogradban.** Oszijekről jelentik: A beogradi rendőrség elfogta és Oszijekre szállította Petringaru-Mocu körözött szélhámot, aki Temesváron, Oszijeken és Ljublianában súlyos visszaéléseket követett el. Petringaru azt állította, hogy román szenátor, diplomáciai utlevele és a jugoszláv vasutakra érvényes elsőosztályú szabadjegye volt. Tárgyalásokat kezdett az oszljeki gazdasági élet főbb vezető emberével a Szubotocán és Oszijeken felállítandó bőr- és cipőgyár érdekében. A gyárakat, amint állította, az ő személyes igazgatása alatt álló angol konzorcium akarja felállítani. Közben Oszijek környékén több cipészt látogatott meg és azt mondta, hogy Oszijeken cipőszabászatú kurzust indít és kérte, hogy iratkozzanak be a tanfolyamra. A jelentkezőktől mintegy har-

mincezer dinár kölcsönt vett fel és utána eltűnt Oszijekről. A károsultak jelentést tettek a rendőrségen, amely összeköttetésbe lépett az ország többi rendőrségével, sőt Romániában is érdeklődött Petringaru után. Kiderült, hogy Petringaru a temesvári rendőrség háromszáz-ezer lejes, a ljubjanai rendőrség pedig százezer dináros család miatt körözi. Petringaru Oszijekről, Beogradba ment s ott a lapokban hirdette, hogy cipőszabászatú tanfolyamot nyit. A beogradi rendőrségnek sikerült pénteken Koszovszka-ucca 4. számú házban lévő lakásán elfogni az alképviselet. Kihallgatása után Oszijekre szállították.

— **Vasárnap este sem lesz zene a kávéházakban.** A szubotocai rendőrfőkapitányság Pasics Nikola elhalálása alkalmából elrendelte, hogy szombaton és vasárnap az összes helyiségekben szüneteljen a zene. A rendőrség az összes műkedvelői előadások megtartását betiltotta. Az országos gyász miatt Noviszadon is szombaton és vasárnap tilos a zene, tánc és egyéb zajos szórakozás. A gyász miatt e két napra hirdetett előadások is elmaradnak.

— **Két rab vakmerő szökése.** Rómából jelentik: Furlangos és vakmerő módon szökött meg a minap két rab a domodosolai börtönből. Emilio Comina és Antonio Benini, akik rablás miatt több évre voltak elítélve, egy cellában töltötték büntetésüket és kiesztelt tervük szerint éjszaka kiabálni és verekedni kezdtek, hogy magukra vonják a folyosón tartózkodó őr figyelmét. Az őr bement hozzájuk, hogy rendre intse őket, de megrohanták és addig ütötték, míg el vesztette eszméletét. Ekkor elvették tőle kulcsait és ezeknek segítségével kijutottak az udvarra, onnan pedig a hátulsó falon át a szabadba. Mire észrevették szökésüket, már mind a kettőjüknek nyoma veszett.

— **Renoválják a batinaí új szolgabíró-sági épületet.** Szomborból jelentik: Közvetlenül az árvíz előtt készült el a batinaí főszolgabírói hivatal új székháza, a melyet az árvíz annyira megrongált, hogy sürgősen szükségessé vált az épület kijavítása. Az alispán a szükséges renoválási munkákra négyvenezer dinárt utalt ki.

— **Villanyossággal horgásznak a poroszok.** Berlinből jelentik: A porosz mezőgazdasági kamara érdekes kísérleteket végzett a vettingi tavon. Újfajta rendszer szerint villamos horgászberendezést állítottak a tóban és két óra alatt hatalmas tömeg halat sikerült fogni. Berlinben most részvénytársaságot alapítanak, amely az új villamoshorgászó szabadalmat ki fogja használni.

— **Eljegyzések.** Lederer Ilát eljegyezte Kervina Anton pilóta-főhadnagy Noviszad.

— **Dr. Licht Józsefné és Ess'er Antal jegyesek.** (Minden külön értesítés helyett).

— **A sárkányeregetések zavarják a gépeket a pancsevői repülőtéren.** Pancsevőről jelentik: A Budapest—Bukarest közötti postarepülőjáratok már megszűntek, de a pancsevői repülőtéren most is sűrűn vannak próbarepülések. Az utóbbi időben nagyon divatba jött a pancsevői gyerekek körében a papírsárkányeregetés, mert az őszi szeles időjárás nagyon alkalmas erre a kedvelt gyermekjátékra. A sárkányeregetésre szabad tér kell és a pancsevői gyerekek sárkánykaikkal mind a repülőtéren szaladgálnak. A repülők szerint a gyermekek játéka a repülőkre nézve nemcsak kellemetlenül zavaró, hanem sokszor veszedelmes is. A sárkányeregetésnek ezt a repülőkre káros és veszélyes hatását Németországban már régen felismerték és ezért ott hatósági rendeletek tiltják a sárkányeregetést a repülőterek közelében, mert a pilótát a szembe hajtott papírsárkány zavarja és ebből könnyen baleset is származhat. Ha a papírsárkányok faalkatrészei a repülőgép csavarjába kerülnek, motordeffektust is okozhatnak. A jugoszlávai repülők most felhívták az illetékes hatóságok figyelmét a papírsárkányokban rejlő veszélyekre és megfelelő intézkedést kértek, hogy a gyermekjáték ne zavarhassa a repülőgépeket.

— **Kulturst Vrbáson.** Vrbászról jelentik: Nagy közönség előtt folyt le a Novivrbászi Kaszinó kulturstje, amelyen résztvettek a szubotocai műkedvelők is Szántó Róbert evangélikus lelkész vezetésével. A zest szereplői közül Szántó Róbertné és Garay Béla szavalataikkal, Szántó Róbert előadásával arattak nagy sikert. A kulturst keretében előadták a »Sátán maszkja« című egyfelvonásos darabot is, amelynek szereplői Deutsch Janka, Garay Béla és Balázs Sándor sok tapsot kaptak kitünő alakításukért.

— **A topolai járás tanítói még mindig nem kapták meg decemberi fizetésüket.** Topoláról jelentik: A topolai járás tanítói mindaddig nem kapták meg decemberi havj fizetésüket. A közel száz állami tanítót az állampénztár azzal vigasztalja, hogy egyelőre ne is számítsanak arra, hogy decemberi fizetésüket ebben a hónapban megkapják, mert a tanítói fizetéseket még nem utalták ki Beogradban. A pénzügyi hatóságok késedelmesége miatt nagy a tanítók közt az elkeseredés, akik a legnagyobb nélkülözések közt várják a karácsonyt és az új esztendő.

— **Elkészült a noviszadi automata telefonközpont.** Noviszadról jelentik: Saries Iván noviszadi postaigazgató szombat délelőtt bemutatta a sajtó képviselői előtt az automata telefonközpontot. Az automata központ már teljesen elkészült és hamarosan üzembe helyezik.

Ön már három éve állandóan megvette a **Moravetz zenealbumot?** Most jelent meg a **IV-ik kötet.** Mindent felülmúló tartalommal. Szállítja a „Bácsmegeyi Napló“ **zeneműosztálya.**

— **Öngyilkos lett, mert felmondták a szállását.** Oszijekről jelentik: Gabriel Mária tizennyolc éves leány, mint gyakornok állott alkalmazásban dr. Fein Géza fogorvosnál. A szorgalmas leány nagyon kedvelte foglalkozását és feltett szándéka volt, hogy tanulmányait Zürichben folytatja, mihelyt ezt anyagi helyzete megengedi. December elsején munkaadója felmondott neki, ami az ambiciózus leányt annyira elkeserítette, hogy a fogorvosi műteremben egy nagyobb adag sósavat ivott meg. Életveszélyes sebével a kórházba szállították, de segíteni már nem lehetett a szerencsétlen leányon: reitenetes kinok között kisenvedett.

— **Kanada követet küld Párisba?** Londonból jelentik: A Daily Mail jelentése szerint Kanada Washington után Párisba is önálló követet szándékozik kinevezni. Páris után önálló kanadai követségeket állítanak fel több más fontos európai városban is.

— **London karácsonya — egymillió idegennel.** Londonból jelentik: Az idei karácsonyra a jó időjárás miatt egymillió idegen látogatót várnak Londonba Anglia és világ minden részéből. A tapasztalat szerint ugyanis legalább annyi idegen szokta Londonban tölteni a karácsonyt, ha kedvező az időjárás. A londoniak már készülnek erre a nagy idegenforgalomra. Az idegenek szórakoztatásáról 482 színházzal, hangversenyteremmel és mozival, továbbá 65 nyilvános tánc helyiséggel és 827 vendéglő gondoskodik Londonban.

UTLEVELEKET
leggyorsabban látmozottat külföldi konzulátusoknál
LJUBOMIR MIRKOVIĆ
Beograd, postafiók: 244.

Karácsonyfadiszek
vizonteladóknek nagy választékban
Steiner cukrászda, Subotica
feltűnő olcsó árak, vidéki megrendeléseket postán teljesítik.

— **Leányháboru Topolán.** Topoláról jelentik: Pincel Margit topolai leány pénteken hazafelé tartott, mikor az uccán összetalálkozott régi haragosával, Boskó Rozánával, aki először szidalmazni kezdte, majd hátulról egy keményebb tárggyal egy fejbe vágta, hogy Pincel Margit elájult. Pincel feljelentésére a topolai csendőrség kihalgatta Boskót, aki azzal védekezett, hogy Pincelt nem kemény tárggyal, hanem ököllel ütötte le.

Dávid ékszerész (a Bárány-szálloda mellett) a *kardcsónyi ünnepek alkalmából kiadusít mélyen leszállított áron órákat, ezüst és kinaezüst tárgyakat.*

Fölösleges kiadásait megtakaríthatja! A világ legnagyobb számoló, összeadó, könyvelő és számlázó gépgyára, **Borroughs Adding Machine Company Detroit USA**, eddig több mint egymillió ilyen gépet adott el és most egy új modellt hoz a piacra **Borroughs Portable** néven, mely különösen kis súlyával, szolid konstrukciójával és olcsó árával tűnik ki. Havi részletfizetésekkel lehetővé tesszük mindenkinek, hogy ilyen gépet szerezzen be, amely sokoldalú használhatósága révén a könyvelésben pénztárnál, raktárnál, havi és évi zárszámadásoknál a legrövidebb idő alatt kifizeti magát. Felhívjuk olvasóink figyelmét Glogowski és Társa mai hirdetésére, mely cég képviseli a fentemlített gyárat.

Orvosi hírek. Dr. Med. **Lukics** Miroszláv fogspecialista *fogászati rendelőjét* saját házában, Kralja Petra utca 20. (volt Bajai-ut) alá helyezte.

— **Dr. Székely Imre** szülésznőgyógyász elutazott. Visszaérkezését e helyen közölni fogja.

— **Bérbeadják a noviszadi uccák tisztítását.** Noviszadról jelentik: A városi tanács december 21-re árlejtést írt ki az uccai tisztítás bérbeadására. A város az uccai tisztítást és szeméthordást öt évre bérbeadja és a bérlőnek rendelkezésére bocsát egy uccaseprőgépet, egy öntözőkocsit és egy rotációs seprőgépet.

Kraljevbregei pezsgő a vezető márkák

— **Noviszad tizenöt házhelyet ad el a Limánon.** Noviszadról jelentik: Noviszad város tanácsa december 22-ikén 9 órakor, a városi gazdasági hivatal helyiségeiben árlejtést tart és a kis Limánon levő XXX. tömbben tizenöt házhelyparcellát fog nyilvános árlejtésen eladni. A házhelyek a Lovrekovics-gyár közelében vannak.

YES porcellánpuder egyedüli a világon, mely a porusokat nem tömi el.

Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrkütiések, keések, furunkulások eseteinél a természetes **»Ferenc József«** keserűviz szabályozza a belek anyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi **»Ferenc József«** víz hatása mindig kitűnően bevál. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Roth Olga kozmetikai műintézet (Szubotica, Kralja Alekszandra ul. 4. Rossija Fonsiere palota) az összes szépséghibákat, u. m. szemlőt, pattanást, málfoltot, szemölcsöt, alkalmatlan hajzálakat, arcbőrhámlasztást s b. garantált eredménnyel kezeli. — Minden hölgynek érdeke, hogy a könnyen eltávolítható szépséghibáktól és az ezekkel együtt járó lelki depresszióktól mielőbb megszabaduljon. Kiváló hatású saját készítményű szépségápoló szerek, kenőcsök, pudrok, gyógyszappanok, arcfehéritő és szelőkendőcsök szétküldése az egész országra mányvétel. Tanítványokat kiképzésre elfogadok.

Mielőtt **csillárt vásárol** tekintse meg a rajzát **KARLO KRAUSER** Városház épüle 051.

KINTORNA

— Azt hallok, hogy állást kapott egy bankban. Talán azért sikerült, mert ismerte a bank igazgatóját?

— Nem, hanem azért, mert ő nem ismert engem.

— Hogy volt a kabátod?
— Öt dinár.
— Mi az, te olyan drága kávéházba jársz?

A reggelihez tojást hoznak be és a kis Pisti azt kérdi apjától:
— Papa, honnan tudnak a tyukok pont olyan tojást tojni, hogy az éppen beférjen a tojástartóba?

— Mondja, nem esett maga valamikor a feje lágyára?
— Nem én, ügyvéd ur.

— Kár. Mert agylágyulást hoztam volna fel enyhítő körülménynek.

KÖZGAZDASÁG

A szombori kereskedelem válsága

Felszámol a szombori Léderer-bank'áz — Mi van a „MEK”-kel?

Szomborból jelentik: A szenzáció erejével hatott ma Szomborban az a hír, hogy a **Léderer-bankház felszámol és január 1-vel beszünteti működését.**

A Léderer-bankház 30 éve áll fenn s egyike nemcsak Szombor, hanem az egész Vajdaság legnagyobb privát bank- és áruüzletének, amelynek összeköttetései és üzletbarátai vannak az ország minden részében és a külföldön is.

A nyilvánosságra került hírek szerint a bank nem tisztán a rossz üzletmenet miatt számol fel, mert hiszen köztudomású, hogy a cég **több millióval aktív, hanem a súlyos megadózottság vezette a cég tönkét, Léderer Leót** arra az elhatározásra, hogy visszavonuljon az üzleti élettől.

A Léderer-bank felszámolásával egyidőben került nyilvánosságra az a hír is, hogy a **Mezőgazdasági és Kereskedelmi részvénytársaság, a MEK** is felszámol. A részvénytársaság felszámolását az tette szükségessé, hogy az utóbbi időben több veszteséges üzlete volt, különösen az által, hogy több kereskedő, akikkel a részvénytársaság üzleti összeköttetésben állott, fizetőkép-telen lett és nem tudták visszafizetni azokat a nagyobb összegű előlegeket, amelyeket a Mezőgazdasági és Kereskedelmi Rt.-nek gabona-bevásárlásra folyósított.

A szombori kereskedelemre súlyos csapást mért, az amugy is kedvezőtlen gazdasági viszonyokon kívül az **árvíz**, amelynek következtében a bogojevói vasúti átkelés hónapokig szünetelt és megbénította Szombor és környékének forgalmát. Az árvízokozta károkhoz, amelynek folytán a baranyai kereskedők a szombori nagykereskedőknél tartozásaikra csaknem kivétel nélkül moratóriumot kértek, járul még a **kereskedőkre kirótt elviselhetetlen adótker is.** Ezek az okok eredményezik a szombori kereskedelem súlyos helyzetét, amelynek következménye a két nagy cég felszámolása is.

Nem kaptak vetőmagot a baranyai magyar árvízkárosultak. Szomborból jelentik: Ismeretes, hogy Bácsmegeye közgyűlése a bácskai és baranyai árvízkárosultak támogatására egymillió dinárt szavazott meg. A megye az egymillió dinárért vetőmagot vásárolt és azt az árvízkárosultak között kiosztotta. A kiosztás már befejeződött, de a megye adományából egyetlen baranyai magyar, vagy német árvízkárosult sem kapott vetőmagot. A baranyaiak panaszuikkal küldöttségileg akarnak az alispánhoz menni.

Parkszanatórium — egy volt grófi kastélyból. Osziokról jelentik: A szomszédos Rétfalu község határában, gyönyörű park közepette fekszik a Pejacevics grófok volt kastélya, mely jelenleg a Horvát Leszámitolóbank tulajdona. A bank most azzal a tervvel foglalkozik, hogy a remek parkkal ellátott kastélyt szanatóriummá alakíttatja át.

A **zagrebi kivándorlási hivatal** felhívja Jankovics Joszip volt cseminaci (Baranya) lakost, hogy Dank N. hagyatéki ügyében jelentkezzen a hivatalnál.

Sztari-Futak kétszázötven hold földet vásárol a gróf Chotekbirtokból. Futakról jelentik: Sztari-Futak lakosságának régi panaszja, hogy nincs közös községi legelő, ahol a kisebb birtokú földművelők állataikat legeltethetnék. Sztari-Futak község előjáróságának kérésére az alispán engedélyezte, hogy a község a gróf Chotek-birtokból kétszázötven hold földet vásároljon községi közlegelő céljaira.

SPORT

Meghalt Sipos Márton. Budapestről jelentik: A magyar sporttársadalomnak gyászja van: néhány heti betegeskedés után szombaton reggel meghalt Sipos Márton, az MTK uszógárdájának tagja. Sipos 1900-ban született Szekszárdon, a keszthelyi gazdasági akadémiának volt a hallgatója. Első sikerét a sport terén 1921-ben érte el, amikor a százméteres melluszásban 1 p. 21 mp. idővel új magyar rekordot állított fel. A legszebb eredményt 1922-ben érte el, a mikor győzött Erich Rademacher felett és 1 p. 16,2 mp. idővel a világrekorderek sorába lépett. Sipos néhány héttel ezelőtt tifuszban megbetegedett, két héttel ezelőtt pedig betegsége tüdőgyulladással komplikálódott. Elhunyt a óriási részvételt keltett.

TŐZSDE

Zürich, dec. 11. Zárlat: Beograd 9.125, Páris 20.40, London 25.0975, Newyork 517.5, Brüsszel 72, Milanó 23.20, Amsterdam 206.90, Berlin 123.05, Bécs 73, Szófia 3.75, Prága 15.34, Varsó 57.5, Budapest 72.50, Bukarest 2.55.

Noviszadi terménytőzsde, dec. 11. Buza 1 vagon 75 kilós 2%-os 287.5 dinár. Tengeri 1 vagon új bácskai 135 dinár, 3 vagon bánáti új garantált minőség 133 dinár, 2 vagon szerémi új aranyfogu 140 dinár. Liszt 15 vagon 0-ás GG. bánáti 450 dinár, 1 vagon 2-es 402.5 dinár. Korpa 2 vagon bácskai új jutaszákokban 115 dinár. Irányzat: csendes. Forgalom: 11 és fél vagon.

Budapesti gabonatőzsde, dec. 11. A gabonatőzsdén ugy a határidő, mint a készáru piacon a buza olcsóbbodott, a rozs ára részben változatlan, kisebb tételekben azonban magasabb áron is elhelyezhető volt. A forgalom nem haladta túl az utolsó napok kereteit. Hivatalos árfolyamok a határidő piacon: Buza márciusra 414.5—415, zárlat 415—415.5, májusra 415, zárlat 415.5—416, rozs 323—323.5, zárlat 323.5—324. A készáru piacon: Buza 377.5—405, rozs 300—302.5, árpa 235—255, sörárpa 315—365, köles 190—200, tengeri 195—200, ó-tengeri 265—270, zab 222.5—235, repce 565—570, köles

167.5—170, lucernamag 27—37, lóheremag 26—28.

Budapesti értéktőzsde, dec. 11. Magyar Hitel 339, Osztrák Hitel 125, Kereskedelmi Bank 1265, Magyar Cukor 2220, Georgia 275, Rimamurányi 170, Salgó 586, Kőszén 4550, Bródi Vagon 70, Beocsini Cement 1700, Nasici 1630, Ganz-Danubius 2130, Ganz Vilamos 1270, Roskányi 150, Athenaeum 244, Nova 400, Levante 195. Irányzat: lanyha.

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt elentli) **Vas nap, december 12**

Bécs (517.2): 10: Dalárda; 11: Filharmonikus hangverseny. 16: Zenekari hangverseny. 18.10: Kamarazene. 19.45: Operaelőadás.
Zagreb (275.2): 17: Hangverseny. 20: Mandolin koncert, utána mesék.
Milanó (315.8): 16.30: Dalok; 20.45: Koncert. 22.30: Jazzband.
Prága (348.9): 11: Matiné. 17: Koncert.
Lipce (357.1): 8.30: Orgonakoncert. 12: Zene. 16.30: Népdalok. 20: Operaelőadás. 22.45: Táncczene.
London (361.4): 16.30: Katonazene. 22.15: Mozart-est.

Fontos! Fontos!
Radioamateurok
olvassák el mai nagy hirdetésünket, vágják ki és őrizzék meg!
Konrath d. d., Subotica

Róma (422.6): 10.30: Egyházi hangverseny. 17: Jazzband. 21: Előadás.
Berlin (483.9): 11.30: Tézene. 16.30: Zenekari hangverseny. 21: Vidám est. 22.30: Táncczene.
Budapest (555.6): 9.15: Hírek, szépségápolás. 11.45: Szimfonikus hangverseny. 16: Cigányzene. 20: Overgaard Ellen dalestje. 22: Jazzband.

Hétfő, decem er 13

Bécs (517.2): 11: Koncert. 16.15: Hangverseny. 20.10: Vidám est.
Milanó (315.8): 16.30: Jazzband. 20.45: Kamarazene.
Prága (348.9): 12.15: Déli zene. 16.30: Koncert. 20: Hangverseny. 21.20: Szórakoztató zene.
Lipce (357.1): 16.30: Koncert. 20.15: Hangverseny. 22.15: Táncczene.
London (361.4): 17: Táncczene. 22.45: Bach-est. 23.15: Kamarazene.
Róma (422.6): 17.15: Jazzband. 21: Zenekari hangverseny.
Budapest (555.6): 9.30, 12 és 15: Hírek, közzgazdaság. 17.02: Cigányzene. 19.30: A m. kir. Operaház zenekarának hangversenye.

CSAK LEHETŐSÉGEK AGY LÓT
és felhív bennünket, — ez az egész idő, munka és fáradság — ha hirdetni akar, mert mi szaktudásainkat, sok éves tapasztalatainkat becsajítjuk Önnek rendelkezésére, minden **költség nélkül** és emellett Önnek minden munkát és költséget megtakarítunk. A hirdetés olcsósága sohasem attól függ, hogy valamely hirdetőiroda **mennyi engedményt ad,** mert ez a legtöbb esetben csak ravasz számítás eredménye lehet; a mi munkánk azért olcsó Önnek, mert mi do gozunk, számolunk és gondolkozunk Ön helyett **Mi segítünk Önnek** csak hívnia kel bennünket **Telefonszámunk: 276** **SZOMBORNA hirdetői** **Noviszad** **11222**

Szerkesztői üzenetek

H. T. Andor, Mostar. A novellát nem használhatjuk. Levelében foglalt kérését a kiadóhivatal teljesíti.

O. Gy. Mol. Kőműves iparigazolvánnyal nem lehet szobafestői inatt üzni. Erre külön iparigazolvány kell.

K. P. Szombor. Ha valaki aktív katonatiszt óhajt lenni 4-6 középiskolát, gimnáziumot kell elvégeznie. A kadettiskolába 16 éves korában léphet be. Kadettiskola Beogradban van.

Hü olvasó, Baimok. London lakóinak száma 4 1/2 millió, a vele összeépült községekkel együtt 7 1/2 millió. Pekinó lélek száma 1 és egyharmad millió.

R. M. Szentá. Az ön ügyére vonatkozó szerkesztői üzenetet újból leközzöltük, egyébként privát levélben megírtuk önnek az álláspontunkat.

K. P. I. Zsabali. Ha a községi hatóság a válóper folytatásának céljaira a szegénységi bizonyítványt megadja, a válóper szegényjogon békésmentesen folytatható. A leányvermeket abban az esetben, ha nem az anva erkölestelen életmódja miatt bontják fel a házasságot, feltétlen az anvának ítélik.

Fogadás, I. Ferenc József a magyar minisztérium által előterjesztett királyi kéziratokat magyar nyelven írta alá.

J. D. Beograd. Az amerikai államokban is tudunk nagy a munkanélküliség és nagyon nehéz elhelyezkedést találni. A bevándorlás csak az Egyesült-Államok területére van korlátozva, a többi amerikai államokba meg van engedve.

M. D. Lipik. A Vaidaság bármely községében lehet polgári házasságot könni még abban az esetben is, ha a házastársak egyike sem lakik a községben. Ebben az esetben a közigazgatás első tisztviselője, községben a jegyző, városokban a polgármester dispencziót ad.

B. E. Noviszad. Az ön tervét mi mindenetre érdekesnek találjuk, azonban minthogy még nincs kidolgozva az a tanácsunk, hogy próbáljon privátim a noviszadi fűtőházi főnök urral beszélni, hogy engedje meg azt, hogy a fűtőház műhelyében dolgozhasson.

R. M. Szentá. Feleségének és anvósának nincs joga Öntől a gyermeket elvenni. Önnek joga van követelni, hogy a felesége Önhöz visszatérjen a gyermekkel együtt. Joga van követelni az anvósának ingóságait és az árvaszékhez fordulni panasszal, a gyermeket Önhöz fogják küldeni. Hogy az anvósának kölcsön adott összeget megítélik-e, az attól függ, hogy tudja-e a kölcsönadás tényét bizonyítani. Valószínűleg a feleségét, illetve az anvósát bocsátják eskü alá és ha ők megesküsznek, hogy nekik nem adott pénzt, akkor el fogja veszteni a pert.

E. H. Vel.-Beeskerek. Ön a közölt tényállás szerint jugoszláv állampolgárnak tekintendő és Beeskerek város köteles az illetőségi bizonyítványt kiadni.

A. B. Mol. A fizetőképes szülő köteles gyermeke után a kórházköltséget fizetni. Azonban ha a községi orvos megállapítja, hogy a gyermek közveszélyes elmebajos s beutalják az elmeegógy intézetbe, akkor a költséget az állampénztár fizeti.

RADION

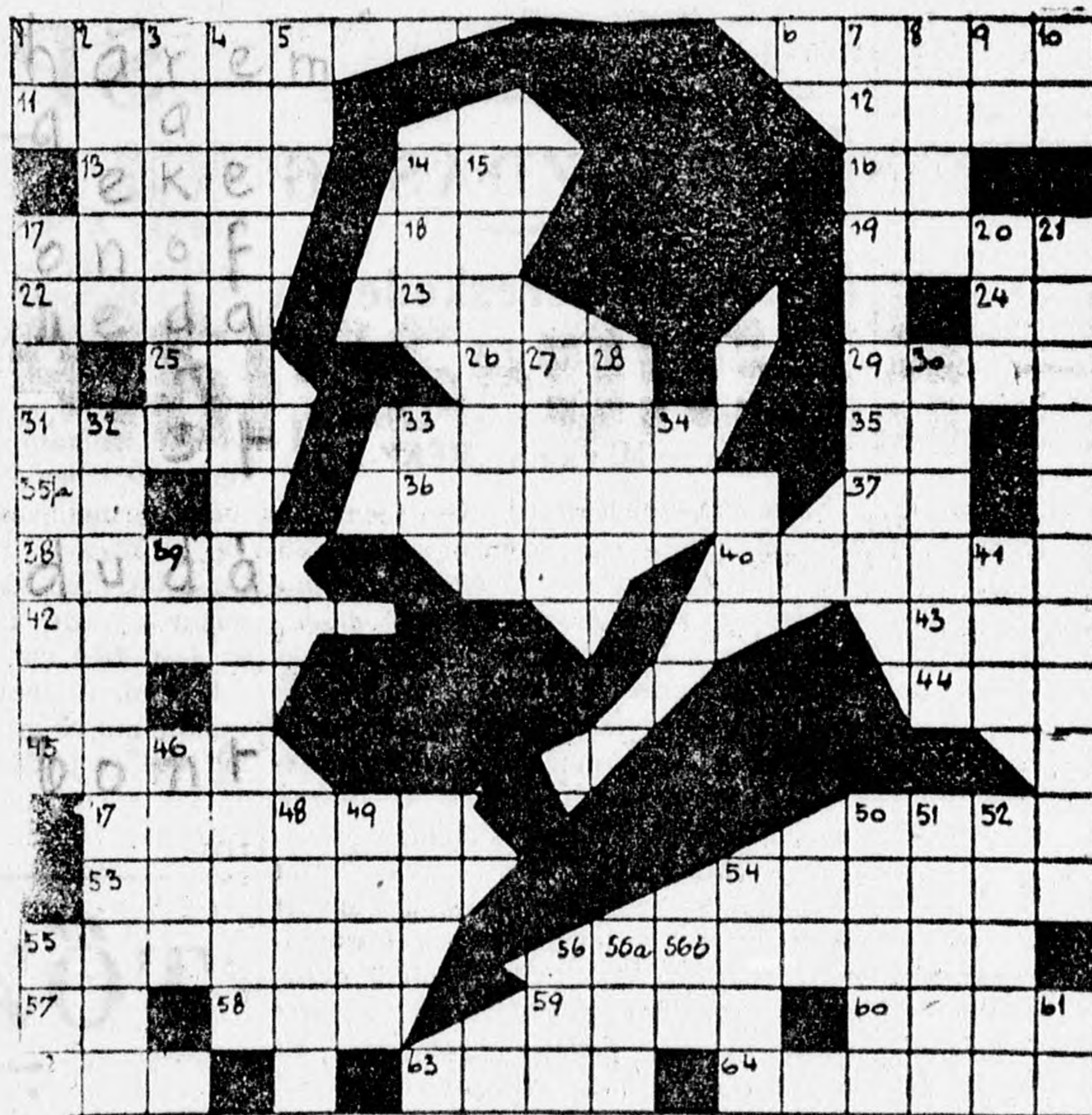
magától mos

A legkényelmesebb

mosási mód. A fehérneműt egy félórán át főzzük Radion-oldatban. Ez az egész!

Keresztsoros rejtvény

Megfejtése 10 egység.

Vízszintes:

- Kemal pasa jóvoltából ma már Törökországban sincs
- Egyiptomi szent madár
- Etele más néven
- Ital
- Gazdasági szerszám
- Fölkiáltó szó
- Francia névelő
- Fordítsd meg és megtaláld anyáink kedvenc szórakozási helyét
- Rag
- Nyereménytárgy — a tombolában
- Ady Endre verseket írt hozzá
- Területnérték
- Ige végződés
- Német prepozíció
- Félfhang
- Ugyanaz mint vízszintes 12.
- Névmás tárggyal
- Házi állat
- Betű fonetikus
- a Kémiai elem jele
- Nem szimpatikus az ilyen ember
- Volt szubotícai szocialista vezér monogramja
- Kettő nem fér egy esárdába — ha egy betűt hozzáteszünk

- Tárggyal ellátot szó az aktára
- Száraz növény
- Női név becézve
- Kis ucca
- Ige, az épít ellentéte
- Ilyen gép is van — a városligetben
- Barát, akit tegezek
- Vérszegénység orvosi neve
- A választásokat megelőzi
- Szent Pál is ez volt
- A napos káplár adja le
- Enyhe fenyítés
- Van Zanten egyik ismerősének neve
- Zöld szín
- Egy mássalhangzóval előtte bpesti egyesület rövidítése
- Vonatkozó névmás
- Igen — szláv nyelven
- A zsarnokság igéje

Függőleges:

- Feltételes kötőszó
- Görög istennő (fonet)
- A tehervonat indulását előzi meg
- A bubi frizurához nem kell
- Aktivista folyóirat
- Orosz hangszer
- Ilyen szarvas is van
- Keleti uralkodó (fonet)
- Pesti bonvivant monogramja
- Árpádházi magyar király egyik neve
- Hegység
- Cukor és még sem édes
- Helységnév első része
- Titkos tudomány
- Ebben tanulnak írni
- Északi nép
- Buvóhely
- Egyházi kifejezés a felszentelt papokra
- Bácsi rövidítése
- Névelő
- A víznek is van, a husnak is van
- A kis gyerek tanítója
- Indulat szó
- Tégy hozzá egy betűt s minden házban találsz ilyen helyet
- A zsidók szent hegye
- Mithologiai alak
- Sokan kérkedünk vele, akinek nincs
- Olasz költő
- Régi magyar helységnév
- Hiába tagadom: ez szeretnék lenni
- Valamikor nagy becsülete volt
- a Kinai név
- monogramm

A MALACHIN

(Grossinger)

malaga borból készült kitűnő ízű ital, amely erősíti a szervezetet, friss vért képez és fokozott munkára képesíti a szellemet. 10343

Gyengéknek, idegeseknek, fáradtaknak

erőt, egészséget

életörömet biztosít.

Kapható minden nagyobb győrtárban.

Gyári leírás at:

Grossinger-10343 Szt. Háromság

győrtárban, Novisad, a ká h. nagytemplom mellett, — Irg. Oslobodjenja.

NYILT-TÉR

Csak karácsonyig!

Elsőrendű női, férfii és gyermek cipők melyen leszállított árban, mara dék cipő féláron kaphatók

ILIJA LÁNGI BRAT
cipőáruházában, Városháza épület 11161

Hirdetmény

A Subotica Cséplőgép-rajongóinak Szakosztálya a Gazd. Egyesületben a mérlegek hitelesítése tárgyában 1916. december 12-én d. e. 10 órakor értekezletet tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az

E n ö k s é g

Mindenki csak a **PYRAM**

cipőkrémet használja!

Karácsonyra

legolcsóbban vásárolhat bazárárut, harisnyát, keztyűt, kötöttkabátot és mellényeket

ezenkívül minden vevő értékes karácsonyi ajándékban részesül.

Játékaruk óriási választékban érkeztek!
Krausz Simon

rovidáru üzlete Rudićeva ulica 1. Figyeljen a címre!

SREBRNJAK SZANATORIUM ZAGREB

Uj belgyógyászati szanatórium nyílt meg Srebrnjakon 62. szám alatt, a Medjašna ulicai villamos állomástól 10 percrenyire, alacsony dombon, ideális helyen fekszik. Körülötte szőlők és erdők. Gyönyörű kilátás a Száva völgyére és a zagrebi hegyekre. Az összes belsejében a szél, kivéve a fertőző és elmébajokat. Dietetikus, fizikális és medikamentális gyógyítás a legmodernebb terapeutikai módszerek szerint.

Főorvos: Dr. Franjo Kavčić.
Méréselt árak! 11243 Telefonszám 23 8

„Orado“
? ?

Drogeria HERCL Subotica
Alksandrova ul.1 Hotel Beogradal szemben 10.07

KOMLÓ ZSINEGET

2/2 ajánl a

Fonó és kötélverő-gyár R. T. Odžaci

Din. 29-ért kilógramonként

11 417

SPECIALIS ÜZEM RADIÓ, AUTOMOBIL és STABIL AKKUMULÁTOROKBAN

Ujonnal épít minden cél a akkumulátor telepeket javít és tölt bármilyen gyártmányt a legjobb gyártmányu anyaggal, garanciával.

E szakmában bárkinek szaktanácsot szolgáltat.
WILHELM LÁSZLÓ, PAŠIĆEVA UL. 2.

4219

Radio-amateurök!

Korszakunk csodálatos alkotása, a radiotelefon, ma már elérte a népszerűség tetőfokát, úgy hogy nemcsak az arra hivatottak, hanem teljesen laikusok is üzik nemcsak a halgatás mindenestire szórakoztató és oktató sportját, hanem teljes sikerrel állítanak elő saját maguk is megfelelő rádióapparátusokat. — Mi a magunk részéről kezdettől fogva, de különösen ezután áldozatok árán is, elő akarjuk mozdítani ezt a nemes, oktató és szórakoztató sportot, mely azonban mindannyiunk kulturigényeit csak akkor tudja kielégíteni, ha általánossá és népszerűvé vált, amiért is

amateur díjazási versenyt írunk ki!

Feltételek: 1. A pályázaton résztvehet minden jugoszláviai lakos, ki nem hivatalosan állít elő rádió-apparátusokat.

2. A díjazandó rádió-apparátusoknak legalább háromlámásuaknak kell lenniök, viszont a kapcsolási típusra adunk ugyan szivesen tanácsot, de az egyébiránt mindenkinek szabad választására van bizva. A díjazás nem a készülék nagysága és a lámpák mennyisége után lesz eszközölve, hanem a maga nemében elé t legjobb eredmény alapján.

3. A pályázó készülék sikeres működésének biztosítására ezek csakis Ypsilon-Straight-Line forgókondenzátorokkal és „Kremenetzky“ lámpákkal látandók el, míg az esetleges hangszóró próbához mi itt a hírneves „BROWN“ hang z rókát adjuk kölcsön. — Az egységes fejhallgató pedig „BLAUPUNKT“ lesz.

4. Jelen pályázat kiírása or már meglevő készülékek a pályázatban nem vehetnek részt, hanem csak az ezután építendők, melyeknek a szekrényen kívüli összes alkatrészei a jelentkezés alkalmával vagy közvetlen nálunk, vagy pedig által felsorolt képviselőink útján szerzendők be. Hogy a részvételt mindenki számára lehetővé tegyük, árjegyzéki árainkból a pályázók-nak kivételesen 10 százalék engedményt adunk. Árjegyzékünk mindenkinek díjtalanul rendelkezésére áll.

5. Pályázatra való jelentkezés 1926. december 15-től kezdődőleg 1927. február 2-án délelőtt 10 óráig tart, mg a díjazás és az azzal egybekötött radio-amateur kiállítás Szuboticán gvárunkban vagy más kiválasztandó alkalmas helyiségben asnap délután két órakor veszi kezdetét. Cégünk idejkorán lépéseket tesz, hogy a beogradi, zagrebi, bécsi és prágai leadóállók-

mások ez alkalommal lehetőleg korábbi kezdettel nivós programot adjanak. A kiállításon esetleg eladásra kerülő amateur készülékek felállításához a szükséges engedélyt cégünk szerzi meg.

6. Minden vidéki pályázót, ki személyes részvételét a díjazás napjára előre bejelenteni, cégünk ebédvel vendégeli meg, míg este közös bankett lesz.

7. A bíráló bizottság tagjai: a novisadi Postaigazgatóság és a vojvodirádióklub egy-egy erre az alkalomra delegált tagja, továbbá Ing. Sava Miodragović Novisad, Ing. Viktor Pentz Osijek, valamint a pályázók által a helyszínen közülök választott három rád.amateur. E bizottság döntése után megfelelő számú jelentkező esetén azonnal kiosztatnak a következő díjak.

- I. díj 3.000 dinár készpénzben.
- II. díj 2.000 dinár készpénzben.
- III. díj 1.000 dinár készpénzben.
- IV. díj 1 közepeső nagyságu „Brown“ hangszóró.
- V. díj 1 „Varta“ anodaccumulátor 90 volt.
- VI. díj 1 komplett „Ingelen“ Ultradyne-Kitt.
- VII. díj 8 „Kremenetzky“ lámpa kiválasztás szerint.
- VIII. díj 6 „Kremenetzky“ lámpa kiválasztás szerint.
- IX. díj 4 „Kremenetzky“ lámpa kiválasztás szerint.
- X. díj 2 „Ypsilon Straight-Line“ forgókondenzátor skálával.
- XI. díj 6 „Ingelen“ Autolimit.
- XII. díj 1 „Blaupunkt“ fejhallgató.

Azonkívül minden résztvevő vigaszdíjban részesül.

KONRATH D. D. RÁDIÓ-SZAKÜZLET, SUBOTICA PAŠIĆEVA ULICA 1.

Képviselőteink a Vojvodinában: (Az ország többi részeiben képviselőteink címét kívánságra megküldjük.)

Stari Bač j: Schumacher Rezső	Bačka Palanka: Lindenschmidt György	Odžaci: Weber Péter	Veliki B. ékerek: Petrass László Gete-ova ulica 46.
Velika Ki inda: Szervó János	és Tiefenbach Péter	Novakanjiža: Zelenika Róbert	Novisad: Ing. Sava Miodragović
Stari Sivac és Crvenka: Ing. Kovács	Perlez: Gulyás István	Seklje: Klein Leopold	Sombor: Rózsashegyi József
József Stari Sivac	Feketi: Németh Miklós	Vráac: Aleksander Konrad	Novivrbas: Kohl i Orth
Horgoš: Reisz Antal	Kovin: Vilhelm Leopold	Osijek: Franjo Hoinik Kapucinska ul.	

Uri divatkülönlegességek **Vukovits Gerő** P.&C. Habig és Panizza kalapok és L.B.O.harisnyákegyedüli lerakata

Subotica : Főtér

1198

Férfi fehérnemük, nyakkendők és angol poulovereiben dus választék, szolid árak mellett

OLCSÓ KARÁCSONYI VÁSÁR
CSAK KARÁCSONYIG! 40%-kal, LESZÁLLÍTOTT ÁRAKON!

135 cm széles tiszta gyapju sottis szövet --- 45 --- Dinár	85 cm széles selyem lame minden színben --- 48 --- Dinár
100 " " " voil szövet --- 35 --- "	100 " " crep satin minden színben --- 85 --- "
135 " " nehéz gyapju gabardin --- 72 --- "	75 " " zsinór parkét garantált mosó --- 16 --- "
140 " " tiszta " nehéz ottoman szövet --- 85 --- "	75 " " plüss parkét --- 18 --- "
140 " " " kasa szövet --- 100 --- "	80 " " jóminőségű Hermann Pollák gyártmányu vászon 8:50 --- "
75 " " francia " delén --- 30 --- "	80 " " siflon és vászon mosott I-a --- 10 --- "
70 " " lindener bársony minden színben --- 36 --- "	150 " " Hermann Pollák-féle lepedővászon --- 25-28 --- "

Maradékok minden elfogadható árban!

11478

Sár Sándorné divatüzlete, Subotica, Fő-tér

Van szerencsém közölni az igen tisztelt vevőimmel hogy Kukič S. tevéán urral társulva az eddig vezette csempe üzletemet

gazdán felszereltük fűszerárakkal

is, úgy hogy a legnagyobb igényeket is a legjutányosabb árakon kielégíthetjük.

Midőn kérjük az igen tisztelt vevőközönséget, hogy próbarendelésével bennünket megtisztelni sziveskedjék, meggyőződ-tetjük elsőrangú áruinkról és jutányos árainkról.

Egyben értesitem a nb. vevőközönséget hogy ezen társulás folytán cégünk

KUKIČ i ŠIK

SUBOTICA, ALEKSANDROVA U. 13.

cég elnevezés alatt lesz vezetve.

Kiváló tisztelettel

MARTIN ŠIK

11464

Bársonykalapok
 már 150 dinártól

kaphatók

„PÁRIS“

SZENDI JOLÁNKA

kalapszalonyában

Szabolc, Pašičeva-utca 9.

Karácsonyi ajándékban

nem vehet a szülő gyermekének szebb, hasznosabb és jobb ajándékot egy pár szép, kellesé, erős helyes **kis csizmánál.**

Kapható **Thurzó** cipésznél 20. számtól 37-ig, fekete-, bordó- és sárga-borborból, ma már **388** dinártól, amíg a készlet tart. Raktáron lévő árúim mélyen leszálított árban. Mérték utáni rendelése el olcsón, pontosan és szakszerűen készíti. Ortopéd és hibás lábakra különös gond fordították. **ves pártfogást is!**

Thurzó cipész

4163 **Karagyorgye trg 5.**

Rentabilis vállalathoz
 100.000 dinárral
 társ kerestetik.

Ajánlatokat
SCHMOLKA
 hirdetőiroda Novisad,
 Jevrejska ulica 7.
 továbbit. 11395

**Leggyorsabb
 szénszállítás**

a mai szénkrízisben, ha
 szénét Vrdnikről rendel.

Árak:

darabos szén 3600 ---
 kocka " 3400 ---
 dió " 2500 ---
 apró prima 1800 ---
 " szekunda 1500 ---
 franko Vrdnik.

**Rudarsko Tr ovačko
 Društvo Rumi**

Telefon 21.
 Távirat: Rudarsko Ruma.
 11451

**Olcsó
 tűzifa**

a bradinaí és sretniaí uradalomból száraz, tus-kómentes I-a bükk-hasábfá, bármely bácskai állomásra 10.000 kg-ként 3000 dinár, bármely bánáti állomásra Sentától a vasuti fuvar megtérítéssel, azonnal szállít:

Spitzer Herman
 Sombor, Florián u. 3.
 11442

Ha kedvező kölcsönre van szüksége, forduljon bizalommal **Biro „Fortuná“-hoz** Novisad, Kr. Petra ulica 11

Modern lakást

keresek a központban bérebe vagy örök áron. Címeiket a kiadóba kérek **„Földszintes“** jelíggel. 10641

ELADÓ!

Alig használt Lanz-féle félstabil gőzgép, 96 HP, 12 atm., 31 m³ tüzelületel. Üzemképes **lokomobil**, ikergép, 18 HP 5 atm.: 16.35 m³ tüzelülettel. 2 drb. üzemképes „Casalli“ **tengerimorzsoló** óránként 1—1 vagon teljesítménnyel.

HÄFNER-féle, gőzmalom, Novisadon

Figyelem! Figyelem!
 Játékáru raktáramat felosztatom! — Az összes karácsonyi játékokat

beszerzési áron alul kiárusítom!

Karácsonyi díszgolyók, boák, lametták, csodagyertyák legolcsóbb árban kaphatók

Kohn Simon, Subotica
 (Edénypiac)

SZILVA

boszniai, ladás és zsákos nagyban és kicsinyben legolcsóbb napi áron

LÖWY FÜLÖP

fűszerkereskedő, Margit-malomnál

A DUNGYERSKI SÖRGYÁR

különlegességi karácsonyi

maláta söre

már kapható a kerületi főraktárnál

PRERADOVIČEVA UL. 21. TEL. 644.

Jobb és olcsóbb, mint bármely más hasonló elnevezésű sör.

Tegyen próbarendelést

KARÁCSONYI ÉS UJÉVI

képeslevelezőlapokat minden nyelven, szép mintákban szortizozva 100 darabonként 50 dinárért ajánl

ZIMA i DRUG

papirkereskedése, **NOVISAD**, Pašičeva ulica 11
 5 drb mintát 3 din. 50 para előzetes beküldése mellett zárt levélben franko küldünk

A kártyán a 21 szerencsét hoz!

A sorsjegyben is

a Duna-ucca 21. sz. alatti sorsjegy-üzlet jelenti Önnek a szerencsésjét,

mert az általa képviselt főelárusító az utóbbi napokban a következő nyereményeket fizette ki:

49844. sz. sorsjegy 500.000 D	798 2. sz. sorsjegy 150.000 D
13.356. " " 500.000 D	4.679. " " 150.000 D
115613. " " 400.000 D	2.771. " " 150.000 D
1.381. " " 200.000 D	31865. " " 50.000 D
33770. " " 200.000 D	

és még sok 40—30—20— és 10.000 din. nyereményt.

Sorsjegyek nagyban és kicsinyben kaphatók!

Nagy választék szeriákban!

A sorsjegyek ára:

1/2 egész Din. 100, 1/2 fél Din. 50, 1/4 negyed Din. 25.

Vidéki rendeléseket azonnal teljesítik!

Weizer Benő, Novisad

11439 Duna-utca 21. szám.

CSAK AZ NYER, AKI MER!

Veszek használt

árvizbélyegeket

kérek ajánlatokat a mennyiség és értékek megjelölésével

Deutsch Károly tükörgyáros St.-Kanjiza

RELIEF

festéshez alapozó festék, színes ténpor, csillámgyöngy, selyem és posztópor minden színben

TEMPERA festék

TEMPERA pótlófesték

BATTIK festék

és minden hozzávaló kelleket nagy választékban legjutányosabban szállít

BRÖDER i KOVÁCS

NOVISAD

Fu'oški put 43.

Megkezdődött az olcsó karácsonyi óra- és ékszerárusítás!

14 kar. valódi arany nyaklánc	90.—	Valódi china ezüst dohányzókészlet	190.—	Ébresztő óra	55.—
14 kar. arany női gyűrű	60.—	6 személyes china ezüst likörkészlet	120.—	Sveici zsebóra	90.—
14 kar. arany brostű	90.—	China ezüst kenyérkosár	90.—	Ezüst női karóra	190.—
14 kar. arany függő, párja	60.—	China ezüst aufertor	180.—	Arany női karóra	390.—
14 kar. arany karikagyűrű	40.—	China ezüst virágváza	35.—	14 kar. arany férfi lánc	290.—
14 kar. arany karcsat	240.—	China ezüst gyertyatartó	90.—	Arany kézelőgomb	190.—
Valódi briliáns női gyűrű	340.—	Valódi ezüst cigarettaszipka	30.—	China ezüst ridikul	60.—
Férfi aranyóra	900.—	China ezüst sétabot	190.—	Dupla ezüst férfi óra	290.—
1 pár valódi briliáns függő	690.—	China ezüst cigarettatárca	90.—	Ezüst ceruza és zsebkés	60.—

ÁDÁM IMRE órás és ékszerésznél, **SUBOTICA**, Rudić ul. 6

Könyv, a jó gyermekek ajándéka!

Mesekönyvek:

Andersen: Mesék (Dante)	60.—	dinár
Andersen: Mesék (Athaeneum)	56.—	»
Legszébb Andersen mesék. (Dante)	32.—	»
Andersen: A vadhatyuk	32.—	»
Bánfi: Egyszer volt, hol nem volt... ..	27.—	»
Bánfi: Legszébb regfűzér	27.—	»
Bánfi: Tündérbkert	27.—	»
Benedek: Magyar mese- és mondavilág 8 kötet á	62.—	»
Benedek Elek: Csodalámpa	93.—	»
Benedek Elek: Többsenincs királyi	30.—	»
Benedek Elek: Tündérmesék	27.—	»
Benedek Elek: Veréb meg gavallér: Jankó kalandjai	27.—	»
Benedek: Vidám állattörténetek	30.—	»
Babics: Aranygaras	66.—	»
Ezeregy éjszaka legszebb meséi	56.—	»
Gaal: Mildi meséi	38.—	»
Gosztonyi: Kalucsni doktor	44.—	»
A legszebb Grim-mesék	32.—	»
Grimm: Alibaba és a negyven rabló	32.—	»
Grimm: Mesék	38.—	»
Grimm: Meséi	50.—	»
Grimm: Mesék	44.—	»
Grimm összegyűjtött meséi	88.—	»
Grimm: 100 évig alvó királykisasszony és más mesék	55.—	»
Haufl meséi	38.—	»
Hoffmann: 50 kis mese	28.—	»
Lafontaine: Mesék	38.—	»
Paulini: Gombóc Kelemen	55.—	»
Perault: Tündérmesék	88.—	»
Sebők: Kujon és Kaján	72.—	»
Sebők: Csutora Jancsi	66.—	»
Sebők: Legszébb mesék	176.—	»
Sebők: Aranycipő	33.—	»
Swan: Mesék az 1000 tó országából	40.—	»
Világszép mesék, törpék és óriások	14.—	»
Az aranykrajcár 20.— dinár, Az angyal 25.— dinár, Aranyos Katica 32.— dinár, A legszebb piros tojás 38.— dinár, Az elvarázstolt királykisasszony 15.— din.		

Rendkívül olcsó ifjúsági iratok:

Itt falsorolt könyvek csakis addig szállíthatók, amíg készletünk tart és ezért ajánlatos, hogy rendelését azonnal adja fel. — Minden kötet egy teljes művet tartalmaz. — Ára csinosan bekötve 16.— dinár.

Nehéz idők — Küzdelmek — Ehrlich Jakob — A tél birodalmában — Frigyes és Náci — Talizmán — Andersen meséi — Arva Zsuzsika — Cápák birodalmában — Csitri Erzsike — Embervadászat az őserdőben — Erdészék Katinkája — A fejedelem szolgálója — Gulliver utazásai — Józsika utazásai — Kalandok Indiában — Kedves órák — Mancsi könyve — Pajkos Gyuri — Pista kalandjai — Pocok Palkó — Rejtelmes foglyok a Szaharában — Tíz éves főbíró — Vértés: Három főváros — Tenger réme

24 dináros könyvek:

XII. Nyuszkó Őfelsége birodalmában — Szent Margit leánya — Nádás Hajnalka — Nagymama naplója —

MACKÓ IRODALOM 54 dinár kötetenkint

Mackó ur utnak indul — Mackó ur utazásai — Mackó ur újabb utazásai — Mackó ur szárazon és vizen — Tányértalpu koma repülőgépen — Tányértalpu koma Amerikában — Tányértalpu koma vitéz tettei Boszniában — Tányértalpu koma utazásai Hollandiában — A három tányértalpu testőr — Tányértalpu koma fiainak utazása a föld körül — Tányértalpu, a sportbajnok

Dörmögő Dörmötör mint önkéntes 38.— dinár

8—12 éves fiuknak és leányoknak alkalmas ifjúsági könyvek:

Altai: Kis hercegnő	38.—	dinár
Amicis: A szív (két kötetben)	50.—	»
Bárony: Rab király szabadon	33.—	»
Barfus: Az elefántok hazájában	54.—	»
Benedek: Oh, szép ifjuságom!	36.—	»
Benedek: Két gazdag ifju története	33.—	dinár
Benedek: Édes kicsi gazdám	28.—	»
Benedek: Galambok	30.—	»
Benedek: Katalin	42.—	»
Benedek: Zsuzsika könyve	36.—	»
Bródy: Kis almanach	32.—	»
Burnett: Kis lord	42.—	»
Buttner: Egy rut kislány története	12.—	»
Bulwer: Pompéji pusztulása	72.—	»
Cervantes: Don Quihote	50.—	»
Cervantes—Radó: Don Quihote (disz- kiadás)	121.—	»
Cooper: Utmutató	44.—	»
Cooper: Vadfogó	22.—	»
Cooper: Méh vadász	32.—	»
Defoe: Robinson Crusoe	28.—	»
Egy komisz költő naplója. (Karinthy fordítása)	44.—	»
Ewald: Állatok, kövek, virágok	30.—	»
Erődi: A szent földön	72.—	»
Estruth: Gyerekasszony	56.—	»
Estruth: Zsugori néni	33.—	»
Estruth: Vadrózsa	33.—	»
Estruth: Medvevár lovagjai	33.—	»
Faraday: Gyertya természetrajza	22.—	»
Forgó bácsi: Rontó Pál	49.—	»
Gaal Mózes: Hanson Tamás, a repülő ..	32.—	»
Gaal Mózes: Nótás Katica	44.—	»
Garadi: Kis világ, nagy világ	20.—	»
Gerioles: Rut Katalin	66.—	»
Heimburg: Öreg barátnőm	50.—	»
Kipling: Történetek az őserdőből	50.—	»
Kislingstein: Az udvarház lakói (nagy, albumalaku diszkiadás)	45.—	»

Lakatos: Atyám	30.—	»
Molnár Ferenc: Pál uccai fiuk (Magyar könyvtár)	20.—	»
Molnár Ferenc: Pál uccai fiuk	20.—	»
Mariat: Rüstig Zsigmond kalandjai	20.—	»
Mayer: Aranybánya	33.—	»
Móra: Kincskereső kis ködmön	50.—	»
Móra: Mindenki Jánoskája	28.—	»
Móra: Dióbél királyfi	40.—	»
Münhausen báró kalandjai	33.—	»
Pajeken: Bob, a hóvadász	60.—	»
Pásztor: Szultán Jancsi	22.—	»
Peck: A huncut kölyök és bácsija	60.—	»
Rákosi: A korhadat fakeresztek	60.—	»
Rákosi: Utazás a holdba	22.—	»
Renard: Csutak urfi	42.—	»
Rhoden: Makrancos Erzsike	60.—	»
Rhoden: Makrancos Erzsike mátkasága ..	60.—	»
Rhoden: Makrancos Erzsike házassága ..	60.—	»
Sebők Zsigmond: Bárónő rokonai	22.—	»
Turgenyev: Az óra	33.—	»
Tutschek: Hegyek között	38.—	»
Tutschek: Az édes otthon	38.—	»
Tutschek: Szélvészkiasszony	38.—	»
Tutschek: Judith	20.—	»
Tutschek: Ágnes története	52.—	»
Tutschek: Cilike rövid ruhában	62.—	»
Tutschek: Cilike menyasszony lesz	62.—	»
Tutschek: Cilike mátkasága	62.—	»
Tutschek: Cilike férjhez megy	62.—	»
Tutschek: Cilike mint asszony	62.—	»
Twain M.: Tamás urfi kalandjai	55.—	»
Twain M.: Tamás urfi léghajón	50.—	»
Twain M.: Tamás urfi mint detektív	50.—	»
Twain M.: Huckleberi Finn kalandjai	75.—	»

Képeskönyvek kis gyermekek számára:

Állatkert, háziállatok	10.—	dinár
Állatkert, vadállatok	10.—	»
Állatkert, szárnyas állatok	10.—	»
Kis ABC	10.—	»
Mackó cirkusz	10.—	»
A mi állataink	16.—	»
Apró állatok	16.—	»
Első ABC	16.—	»
Kócos Peti	16.—	»
Háziállataink	18.—	»
Vadonban	18.—	»
Kedvenceink	18.—	»
Piroska és a farkas	24.—	»
Háziállataink	30.—	»
Vadonban	30.—	»
Kis állatkert	30.—	»
Fiuk, lányok öröme	40.—	»
Gyerekekről, játékokról	40.—	»
Játszunk vidáman	40.—	»
Dörgő Morgó	110.—	»

Kivándorlók figyelmébe!
KANADA, ARGENTINA ÉS DÉLAMERIKA
 egyéb államaiba kivándorolni szándékozóknak pontos felvilágosítást ad
 Biro „Fortuna” Novisad, Kr. Petra u. 11.

Leszállított karácsonyi árak!
 Karácsonyfadíszek szép csomagolásban, minyon liquor és u...
 Kitta fehér, bo... D 7.-61
 K... D 19.-161
 Rumok D 25.-161
 Liqueurök D 29.-161
 ... D 43.-161
 ...
 zilasi Sándor Csir. piac, Trumbićeva ulica 16

Kutfurási vállalat
 20 évi gyakorlattal író kutfuró-mester vezetése alatt
kutfurást és tisztítást vállal
 ugy helyben, mint vidéken
Lónárt Lajos lakatos és vízvezeték-szerelő
 Sz. Bojica, Strossmajerova ul. 20. Huspiac.

Naponta friss batteria
 gyári áron
S. AD. ENGL
 SUBOTICA
 Visszonteladók kérik zseblámpa- és öngyújtó árjegyzékem.

ZLATNA BATERIJA ZMAJ
 PRIVOVATAN MATERIAL!
 SVETI NAJFACE!
 IZDRZI NAJDUJE!

Olcso áron eladó
 egy finom smoking-öltöny magas termetre, egy finom frakk-öltöny erősebb termetre, egy finom sacco-öltöny szűkre, erősebb termetre, egy finom sacco-öltöny barna, erősebb termetre, egy finom sacco-öltöny drapp, erősebb termetre, egy finom sacco-öltöny barna, magas termetre, egy finom fekete sacco-melleny, cs. kos nadrág kisebb termetre.
Mór Grünberger, Novisad,
 11281 Kraja Aled anra 13.

Hogy minél nagyobb vevőkörünkkel
Vel. Kikinda és környékén
 cipőárunk kitűnő minőségét ismertethessük, megállapodtunk abban, hogy az összes dusan felszerelt raktárunkon létező árainkat
 eredeti gyári árakra leszállítjuk
 Ma esoda olcsón kaphat I-a lábbelit
Jovan Wetzi Sin, Velika Kikinda
 A városházával szemben

Szalám
 Védjegy: „RIHA”
 Új áru
 teljes n érett!
 apható mindenütt!
 Gyártja:
Riha L. és Fia
 Vel. Kikinda.
 K. püselők minden nagyobb városban
 Subotica: Trafikant Gábor nagy eszed.

LJUDEVIT RIHA I SIN VELIKA KIKINDA
 BANAIŠKA SALAMA
 MADE IN BANAT S.H.S. TRADE MARK

Valódi becsi tormás virsli
 mindféle elvágottak, I-a libakolbász, libafüstölt, libamáji, libahus, ugyszintén naponta friss vágású kövér liba, I-a marha és borjához legjobb és legolcsóbban csak Pfeifferner, Rudičeva ul. 4913
 Naponta a ét üd a vidéke.
 Ugyanot keveset hasznolt hentes-gépek eladók.

Öz. Gerber Jakabné
 SUBOTICA
 Bene Sudarevićev ulica 32.
 ...

Jutkovits Albert
 Fotocinkográfiai Műintézet Budapest
 Cötvös-u 39.
KLISSEK, RAJZOK MŰVESZIES KIVITELBEN 2 NAP ALATT..

PAPLANOKAT
 nagy választékban Din. 130.-tól feljebb.
S. KRAMER, SUBOTICA
 Trumbićeva ulica 11. (Csrkeplac).

I-a kályhaszén I-a diókoksz I-a bükk és gyertyánfa
 aprítva, házhoz szállítva legolcsóbban kapható
WEISZ DEZSÓ
 fakereskedőnél
 Poštanska ulica 4.

Karácsonyi ajándékul órát, ékszert legolcsóbban Repovicsnál
 szerezheti be 10985
 Aleksandrova ul.

Litografiai MUNKÁK
 Legjutányosabban
FISCHER ERNŐ
 GRAFIKAI MŰINTÉZETBEN SUBOTICA.

Három szoba, fürdőszoba és az összes mellékhelyiségekből álló modern
LAKÁS
 a novisadi új tőzsdepalotában kiadó. Bővebbet a Tőzsde titkárságánál Novisad 11481

Uj ház
 240.000 dinár jövedelemmel Beograd közpon jában eladó. Ára 1.350.000 din. Fizetendő részletekben. Feltételeket közli a BUDUČNOST Beograd, Vasina ulica 8.

VULKÁN
 cserépkályhák
 Valódi cseh samottégla, por- és meteorkályha, belés legolcsóbb áron kaphatók
 Átrakások, javítások, samottozások, jutányos áron készülnek
TAKÁCS MIHÁLY
 kályhás Subotica
 Pašićeva ulica 2.
 (Edény piac) 10145

Uj ház
 eladó Beogradban 84.000 din. jövedelemmel, ára 390.000 dinár. Feltételekkel szolgál a „Budučnost” Beograd Vasina ulica 8.
 11451

TÉLI ALMA
 prima, nagyban és kicsinyben állandóan kapható Suboticián, Zrinjski trg (Dr. Klein Adolf-főle ház) a pincében. 11102

Olcso vászon-vásár
 Filiala S. KRAMER
 Vilsanova ul., Zöldfa-vendéglő mellett 6223
 I-a 90 cm. csillagvászón 11-50 din.
 I-a fehér vászon 10- din.
 I-a „lila” vászon 14-30 din.
 I-a lapodó vászon 14- din.
 Páncs-bőrcsapatban 19-

Szücs- és szőrmemunkák
 a legszebb kivitelben és legolcsóbban
Kopilovics szücsnél
 Subotica, B. Sudarević ul. 2

D. N. Jovanović
 ügyvéd, Beograd, Terazija 3.
 Végez mindennemű ügyvédi megbízást. Közbenjár bármely hatóságnál.

Jómenetelű pékség
 házzal együtt eladó.
 Cim: NOVISAD, 151. postafiók.

ABLAK ÜVEG
 minden méretben legolcsóbb áron
Drag. Obradović
 gyári lerakata Beograd Kr. Milana 31. (Uroševa Pivnica) Telefon 31-96. 9652

ÁLLATTENYÉSZTŐK!
 Az országban már mindenki tudja, hogy májmételykór ellen a legjobb szer a „DISTOL”
 amelyet a hazai KASTEL d. d. vegyészeti, gyógyszerészeti gyár r. t. gyárt.
 Őrizkedjék utána a otól és hamis Distol-tól
 Csak olyan kapszulát fogadjon el, amelyen a „DISTOL” bélyegző látható
 A „DISTOL” árai:
 Kapszula bárányoknak drbj. 3 50 din.
 „szarvasmarháknak . 10 50 „
 Kapható minden gyógyszerár a
 Utasítással és felvilágosítással szolgál a gyár
ADAGOLÁSI TÁBLÁZAT
 Bárányok és kecskék:
 20-25 kg-g 2 báránynak való kapszulát 2 napra
 25-35 „ 4 „ „ „ 2 „
 35-45 „ 5 „ „ „ 2 „
 45-55 „ 6 „ „ „ 2 „
 Szarvasmarhák:
 50-100 „ 2 marhának való kapszulát 4 napra
 100-150 „ 4 „ „ „ 4 „
 150-200 „ 6 „ „ „ 4 „
 200-250 „ 8 „ „ „ 4 „
 250-300 „ 10 „ „ „ 4 „
 300-350 „ 12 „ „ „ 4 „
 350-400 „ 14 „ „ „ 4 „
 400-450 „ 16 „ „ „ 4 „
 450-500 „ 18 „ „ „ 4 „
 500-550 „ 20 „ „ „ 4 „
 550-600 „ 22 „ „ „ 4 „
„KASTEL” tvornica kemijsko - farmaceutikib proizvoda d. d., KARLOVAC 8159

Gerbeaud
 csokoládé, bonbon
 valamint
Heller Tohlehr
 becsi cuco kagyarak gyártmányai
Martin Schik
 Gerbeaud gy. daru iroja Subotica
 Aleksandrova ulica 13.

Tüzifa
 hához szállítva, négy darabba vágva, felaprítva, száraz, egészséges, rothadás- és nyersfamentes emésztés 10 kg-ként D. 3.
 Gyertyán há az 100 kg-ként D. 35
 Lécafa alá gyútlához, osomóba költve 100 kg-ként D. 28
 Továbbá minden másféle fa legolcsóbb napi áron.
 A mérésért g rantá uná. Szolid és gyors ismétálá.
BOSNA FAKERESKEDÉS
 SUBOTICA, TELEFONSZÁM 512. 11345

Petróleumgáz-takaréklámpák
 külső- és belső világitásra, 150-3000 gyertyafénnyel. — Kezelés rendkívül egyszerű. Kis petróleumfogyasztás. Ügyes képviselőket keresünk. 35 lámpatípus.
„PETROPLIN” Zagreb, Draškovićeve ulica 58.
 Legnagyobb raktár az SHS-ben. 11372

Nagy választék! Versenyekívüli árak!
KARÁCSONYI VÁSÁR!
F. Dietrich, Novisad
 Kralja Petra ulica 30.
 Legújabb divatu női táskák, Manikürkészletek, Ékszer-, Szivar- és Cigaretta-kazetták, Iróasztalmappák, Pénz- és levéltárcák, Szivar- és cigarettatárcák, azonkívül saját készítményű Utáncesszerek, Böröndök, Aktakészítmények, valamint egyéb Bőrdíszműauk.
Mélyen leszállított karácsonyi árak!
 Ne mulassza el áruim izlése kiviteléről, elsőrendű minőségéről és olcsóságáról veteikényszer nélkül meggyőződnie!

LEVELEZÉS

Intelligens, jobb megféle- nésű nő megismerkednék oly idősébb független, korrekt urral, ki őszinte s tartós barátságával rideg egyedülállóságát felderí- tené. Levélet a kiadóhiva- tal »Barátság« címen to- vábbit melynek beküldése e rovatban is jelezendő. 11458

Intelligens, középkorú, vigkedélyű özvegy oly idő- sebb ur ismeretségét ke- resi, ki őt némileg támo- gatná. Levelet »Lidia« jellegre a kiadóba kér. 11403

Uri és női fodrász-szal- nomát megnagyobbító tam- aból leszállító áron bub- hajvágás 8 dinár, t. diák- hajvágás 6 D, fej m. sás 6 D, hosszú hajvágás 8 D, öndolá- lás 8 D, ma ikur 6 D, arc- ápolást, hajfestést, parókák- szítést és babajavitást a leg- csesőbb áron végezzünk. —

LAGNER ur és női fodrász alo- jában, Subotica, Pašić va ul (Elevp. piac.) 809

HÁZASSÁG

Házasságot leziőbb csa- ládoknál diszkréten el- intézek. Megbizást elfo- gad »Doktorné« Szubo- tica. Uicim: Pašićeva 3. 9072

Házasságot urikörökben, úgy bel-, mint külállamok- ból is létrehozok a legna- gyobb diszkrécióval. — Marie Feješ, Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625. 10984

Haladon háziisan nevelt csinos intelligens 29 éves ltr. hurom részére némi készpénzhozománnyal há- zasság céljából uriember ismeretségét keresem. — Levelet »Tüchtig« jel- légre Kardos hirdetőbe. Novisad, Vilsonova 7. 11438

Melvik 18—22 éves há- ziasan nevelt róm. kath. urielány hálandó háza- ságot kötni 27 éves fiatal- emberrrel, kinek nagyobb földbirtoka és háza van. Hasonló hozomány meg- kívánatik. Fényképpel ellátott levelet »Titoktar- tás« jellegre a kiadóhiva- talba kér. 11406

FOGLALKOZÁS

Manikűrözönöket és Bubi- hajvágásokat, csakis első- rendű munkásokat fel- vévő Pompadour kozme- tika. Városházépület. 11255

Gyors- és gépirónól felve- szünk. Gyorsírás feltétlen szükséges. Előnyben azok, akik szerbül, és németül tudnak. Jelentkezni lehet Mavro Heumann, Subotica Karadjordjev trg 12. 11349

Fiatal gyermektelen háza- sár házmesteri állásra ke- restetik. Csak kőművesek jelentkezzenek. Cim: Rekl- am hirdetőiroda, Novisad, Vilsonov trg 7. 11354

Gyárimunkás felvétetik, aki már ecetgyárban dolgozott és a helybeni fűszerüzlete- ket ismeri, előnyben. — Ugyanott egy jó bizonyít- ványu mindenes szakácsné felvétetik. Ecetgyár, I. Voj- novičeva ul. 5. 11361

Hivatalnoknő szerb, ma- gyar, állást keres. Leve- leket »Azonnal« jellegre a kiadóba. 11473

Volt postaaltiszt szérény igényekkel pénztárkezelői, irodai vagy más foglalko- zást keres. Cim a kiadó- ban. 11471

Önállóan dolgozni tudó fiatal fűszerkereskedősegéd felvétetik. Tószegi János utódánál, Bačka-Topola. 11465

ZON. orák Pianók a vilg legjobb márkái Hosszu e áratu rész le- ízele are a leg- nagyobb aktá az országban KAIN hangszerkészítő Subotica, V roshá- ó-élet.

Fiatal intelligens hölgy egyedülálló urhoz vidéki városba házvezetőnőnek kerestetik. Illetőnek jól kell tudni főznie és cseléd segítségével a házi teen- deket ellátnia. Leziőbb b'ánásmod és állandó alk-almazás biz'osittatik. — Ájánlatok »Intelligens és hü« jellegével a kiadóba kéretnek. 11456

Első-endő felső nőruha varrónő ajánlkozik házak- hoz vidékre is. Munkát házon kívül is vállal leg- kívánatosabb áron. Cim: Rókus-utca 13. 11444

Társalkodórőnek alánko- zik uriaszony idősebb urinőhöz, vidékre is. — Ájánlatok »U riaszony« jel- légre noviszadi kiadóba. 11445

Futball és atlétikai tré- nés elvállaló nagyobb vidé- kéi sport klub trefirózás- sát ell'nszolgálla ás bizo- tos existenciá bank vagy gabonaszakmában, ahol el- sősorban referenciák kel- lenelkezik. Cim a kiadóban. 11459

Kalapszalonna tanulmány felvétetik. Barich, Trg- bičeva 20. (Csirke-piac) 11461

Fűszer festék vegyes- árú nagykereskedő ajánlatot kér egy ánon- nan berendezendő iofor- galmnak izérkező kis üzlet. Ájánlatokat »Bizo- tos garancia« jelge alatt a kiadóhivatal továbbít. 11320

Kroatisch-deutsche Steno- tipistin such Posten pr. sofort. Anfragen werden an E. K. Sombor, Baski- put 38. erbeten. 11411

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasgubtás és címszó költségese számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felblyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdések-ködésekhez válaszok díjtag mellékelend.

Magánvös fiatal ember soffóri állást keres. Cim: »Reklam« hirdetőiroda, Novisad. 11410

Vendéglőt keres ioforgal- mat, elszállásra vagy bérbe huszezer dinár ova- dékkel és Lično pravóval rendelkező főmceér. Cim Molnár könyvkereskedés- ben Sentán. 11463

Elhelyező irodámból aián- lok szállodai személyze- tet, házvezetőnőt, perfékt irodákisasszonyt, mükter- tést és gabonabevásárlót, boltiszolgát stb. Kersek: kasziernót, puncernót, né- met kisasszonyt, mindenes szakácsnót. Lang agentur Pašićeva ul. 3. I. 11480

VÉTEL-ELADÁS

Olcsó ház fűszerüzlettel és családi házak eladók. Butorozott szobák, üzlet lakással beltérben kiadók. Gyönyörű ebédő, háó, c'imb lom, kristálycsillár, plüsterítő és festmények, nagyobb meteorkálvha el- adók. Langné, Pašićeva ul. br. 3. I. 11481

Füstölt sertésfeleket csont nélkül, zsirt veszek. Sürgős ajánlatokat kérek »Delikatessa« Split, Martijnska ulica 7. (Dalmacija.) 11433

Szőőoltványok 2-3 éves gyökeres olivá yok, egy éves amerikai g őeres és sma v dveszők minden fiuban valamint nemes tetti 2-3 éves gyümölcsfák megre de hetők S VAR LÁSZLÓ mintaszőlő és szőőoltvány telepe PETRO ARADIN (Ma -) Post. ió 17 (Lerakat a vasuti raktárral szemben) 328

Ki akar érettségizni? Összevont magánvizsgát tenni? Teljes anyagi felelősséggel előkészít a BAROSS-GÁRDOS TANINTÉZET BUDAPEST, RÁKÓCZI-UT 57/A. INT. RNATUS.

Nagy karácsonyi r eszállítás! Fedett parti modellkalapjalmat 35 % enged- ménnyel árulom. Sikkes borsó y-kala ok 95 diná. Elegáns tollakkal 150 dinár. Filccal pok 75 dinártó. A legna, yob vltaztér és utolérho etl n ole ó árak es kis „Eszterka“ mod rn új kalá üzletében a KORZÓN

1926. december hó 31-i minden készpénzért vásárlónak 10% engedmén t nyuj ok Legnagyobb választék angol gyapjuszövetekben télikabátok, uccai-, sport- és estélyi ruhákhoz, női kabátokhoz és kosztümökhöz minden hozzávalóval együtt JAŠA WIEGENFELD Novisad, Kralja Petra 13.

Balog Lina cégnél Subo- tica, a karácsonyi vásár alatt nemes márkás műtar- gyakat kivételes olcsó ár- ban vehet. 11343

Paplan részletfizetésre gvári áron, heti vagy ha- vi fizetésre. Raktáron klott és vatta minden mennyiségben, paplanok minden színben és minő- ségben 140.— dinártól fel- febb, paplan-varrás 55.— dinár. Bullovčič Běláné Német Margit paplanos, Subotica, Pašićeva 8. — Elevp. piac. Gőzfürdő so- rán. 9549

2 dinár cukrászsütemény 60 teasütemény INSTITOR SZNÁL V. onova ulica 44 szám. 11416

Vilsonova 22. alatt egy mo- dern hálószoba, zongora és üvegkészlet eladó. 11362

ELADÓ: 84 hold fekete ab- szolute víz- és szikmentes kiváló jó szántó, átlag ter- més 16 métermázsza holdan- ként, új téglapületekkel, Kanakon, holdanként 7500 dinárért. Vendéglő, jövőt és megélhetést biztosító, nagy telekkel és házzal, Zedni- ken, 75000 dinárért. Nagy ház Bačka-Topola főutcáján a vasúthoz közel, nagy ud- varral, magtárral, görével, 180000 dinárért. Bömches ügynöksége, Bačka-Topola. 11363

Megvételre keresek kisebb szőlő vagy szántóbirtokot urilakkal. Bömches ügynök- sége, Bačka-Topola. 11364

Fejsteheneket veszek. Pöl- he Mihály, Korhetz bevá- sárlója. 11366

Mozivetítőkészülék (Erne- mann) minden hozzávaló alkatrészszel azonnal és olc- són eladó, továbbá 2 drb 65 voltos egyenáramu di- namó, 40 és 80 amperes és egy villamos kályha. Mor- nau Heinrich, Crvenka.

Megvételre keresek egy jó- karban levő szántépőgépet. Oláh Péter, Csantavir. 11368

Egy jó állapotban levő 4 soros, 15 regiszteres har- monium imaház, kisebb templom, vagy gyülekezeti terem részére alkalmas, el- adó. Cim a novisadi kiadó- ban. 11379

Megvételre keresek keve- set használt 4 üléses autót Wolf Lajos, Vel.-Kikinda. 11386

Eladók különféle magán- iáró csőpőgarnitúrák, va- lamint magánvös cső- lők kedvező fizetési fel- tételek mellett. Rózsa Ferenc, Starakanija. 11188

Rádió 5 lámpás, Siti, tel- liesen ui. féláron eladó. Pallas, Kujundžičeva ul. 4 11474

Üzletberendezés megvé- telre kerestetik. Cim a kiadóban. 11476

KELCO ILLIC COGNAC Az egészséges ital!

Legolesóhban vásárol kész férfi-, női- és gyermek- ruhákat Földes Samu uicinnan berendezett ruha- áruházában. Gyümölcs- piac, Rudics utca. Divatos férfiöltöny 500 din., férfi raglán 600—700, fiú téll- kabát 475, lánykabát 350, női raglán 550, gummi kö- peny 250, szövetszumi 450, borkabát 850, szőrmebél- léssel 975, divatnadrág 225, munkaköpeny 145 és öltöny 165. Vidékre után- véttel, meg nem felelés esetén a pénzt visszakü- löm. — Salát érdekében üveellen a címre. Földes Samu ruhaáruhaza. Kül- lön osztály mérték utáni rendelésre 5905

Ui zongorák raktára Som- borban. Bécsi és berlini gyártmányu zongorák ál- landó nagy választékban vannak. Bármilyen javít-ások olcsón és szaksze- rűen lesznek elkészítve. Harkai Ferenc zongoraké- szítő, Sentai ut 2. 10222

NAGY Női télikabátokban vendékvil' olesó gyártárakban Gyapjukabát Din. 298 Sport — — 395 Finom sport — — 500 Eskimovelour — 650 Prima divatos — 720 Fazonos velour, plüssel — — 980 Selyemsilkskin p'üs. 1400 Kabát leánykákak 150 dinártól fe felé, u. m. sok más kész ruha minőséret a legjobb minőségben s étküldi a nagyruház: R. STERMECKI CELJE, 27. sz. Slovenija Rendelést 500 dinár felül bér- mentve küldünk. Irjo mindirt a nagyszertu 1000 ábrás árjegy- sékért. Kereskedőknek engro- árak. — Rép iséket felvezo.

Kukoricamorzsó 1 évtől használva, 4 lukas Hoffer- szekrény 3 HP Cormick motorral, 7 kgr. nversola- iat focvaszt 1 vagon mor- zsóáshoz, szabad kézbe eladó. Megtekinthető Va- lerin Balan Uzdin. Bánát kladóban. 11414

Nagy karácsonyi gramafon- és lemezv's Gramafonok 300 din.-tól kezdve 4 havi részletfizetésre is. Az összes táncudonságok, népdalok, művész- felvételek, Columbia hangemezek állandóan raktáron. S. AD ENGL, Subotica. Kérjen katalógust lemezokról! 11208

1927-es FORD MODELLER megérkeztek Klein Céza és Fiai

KORZO MOZI

Hétfő-kedd csak 2 napig. Az óriási sikert, tomboló tapsorkánt aratott ACÉLUT II. része. A közönség egyhangú véleménye szerint ez a film a Cinabárnál érdekesebb. Minden rész külön is érthető. Jön Charlie néni Lisl Chaplinnel a főszerepben

LIFKA MOZI

Vasárnap utoljára SCHELLENBERG TE TÜREK keddi főszerepben Conrad Veldt Hétfőn: Közönségre Marica grófnő. Eredeti zenével. Ezenkívül VÉR és arany Ufa attrakció a uaboru itáni Bécsről. 2 slager. Katonazene. Jön. Jön. Szibéria

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szö 1 dinár, vastagbetűs és emelkedő betűkkel. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbontott leveleket tevékenység. Kérdezőkérdezőkhez válaszoljék mellékelendő

KÜLÖNFÉLE

Uccal butorozott szoba. különbejárattal, kiadó. VI. Sienkiewiczova (Gréczi) ul. br. 11. 11428
Különbejáratu butorozott szobát keres beltérben két tiszti. Cím a kiadóban. 11479
Baránybörök 55 dinárért kaphatók Navay szabóüzlet Somborski put 2. Ugyanott egy medvebőr is eladó 11315
Telecskán egy jóforgalmu sarok üzlethelyiség, piac-hoz közel, azonnal kiadó. Bővebbet: Pesti Péternél. 10690
Napj száz dinárt, esetleg többet is, kereshet mindenki világcikkünk árusításával. Vevő minden gazda. Közelebbit: Zagreb 1. postafiók 360. 11118
Somborban állást keres érettségizett perfect könyvelő és gépirő. Cím: Horváth papirkereskedés, Sombor. 11323

Narodni Bioskop

Ma vasárnap utoljára Nagy kétfős műsor. JACK HOBBS "A vörös asz" c. ka. ando. óriás kitérő szereplője
HÁROM GAZEMBER című rendkívül izgalmas kow-boy dramája az Azonkivül mint kísérő közönségre HARRY PILL GYORSABAN HA ALA című 7 felvonásos kalandorfilmje.
Hétfőn: Hedvig Coura-Mahovics újabb regénye filmen
Az Asman család Rendkívül meglehető drámá 6 nagy felvonásban. Főszerepben: Gret Rindwald és Bruno Kasiner. Mint kísérő két felvonás burleszk komédia

MÁV gyártmányu 32-35 és 20-22 lóerős szivó-gáz magánjáró, hozzá 48" és 54" golyócsapágyu MÁV egy és kétévcseszlőszekrények. 28-35 lóerős Lanz szelepes vezérművű magánjáró, hozzá hároméves MÁV 54 golyós cséplőgép. 15-18 lóerős Hoffherr magánjáró hozzá 42" egy éves MÁV golyós cséplőgép. 10-12 lóerős angol gyártmányu nversolaj lokomobil ul. Más vállalkozás végett azonnal eladó. Mészáros Adám Szubotica, I. Brozova ul. 10. 10331

Rádló-gép. 5 lámpás. utánnyosan eladó. Prékliódnal Pallas Reklam. Subotica. 11467

Steuer-kocsi. alig használt, minden elfogadható árrban eladó. Simon Kohn, Szubotica. Edényipiac. 11422

Villanymotor 220 volt 5 1/2 lóerős, váltóáramu. keveset használt, indítóval és körfűrésszel olcsón eladó. Palócz Szubotica, Save Tekelije 69. 11432

Két vagy három szobás lakást keresek Subotican lehetőleg a belváros, közelében. Cimeket kérünk a kiadóba "Domo" jellegre.

Gyümölcsfaoltványok eladása! A belacrkvai (Féhertemplomi) Georgijevic Testvérek udvari mű- és gyümölcsfakertészetének képviselőit átvetttem. Telepemen kaphatók, megrendelhetők fajtáza 3-4 éves szép gyümölcsfaoltványok, díszesítő, masas- és alacsony törzses fák. Reklam. Subotica. 11121

örd-autó. teljesen lóerősben, ul gumival felhelyezve, rendkívül jó eladó. Cím a kiadóban. 111

Kétgés alkalmi véte 6 és 10 számu vadonnatui német gépek eladók. Bővebbet Engl gépraktárban. 11209

Jóforgalmu ékszerüzlet lódi úrvek miatt eladó. Franjo Markovit. Sombor, Kralja Petra ul. br. 6. 11249

Eladó igen jó állapotú levő női prémeallér. Külseje plüss, rók-bőrrel, a gallér fekete róka. Ára 8000 dinár. — Melnikov, Plitvička ulica 32. Bagiféle üzletben. 11274

Kiadó iparüzemnek, autógarázsnak vagy üzletnek a város központjában egy különálló uccal épület. Bővebbet Senoe ulica 21. 11430

Réval Adolf Subotica

Sokolska ulica 2. (volt Gombkötő-ucca, Kunez-főle ház). Telefon 551

Ajánl: Szavatolt kőmentes építő-neszet, elsőrendű fehér darabos meszet, beőcni portland cementet, elismert titűnő minőségű teslic RETORTA FASZENET pécs-szabolcsi kétszer mosott KOVACSSZENET

Posta-előtt levő kioszk azonnal eladó. 11475

Perzsakabát, keveset használt, utánnyosan áron eladó. Skotus Viator 66. 11472

Zelss Tessar lencsével 6-9-es kézigép. karácsonyi ajándéknak alkalmas. teljesen ul. eladó. Reményi fényképezésnél. 11468

Borbélvíz/et. kisebb, jó forgalmu. Sentán olcsón eladó és lakás kiadó. — Cím: Molnár könyvkereskedésben Sentán. 11462

Eladó 10 HP petróleum magánjáró szalagfűrészmotor. — Megtekinthető üzemben. Sombor, Apatini ut 23. 11443

Tiszteleg asszonvok ne olvassák Minden férfi szívét meg lehet hódítani evőnyörű angol selvem nyakkendővel, melyek 20 dinártól kezdve kaphatók Sugár Béla divatruházában, Subotica. Aleksandrova ul. 11. 11448

Gáz- és motoros cséplő-garnitúrák, magányos cséplők, motorok, locomobilok, motoros morzsoló utánnyosan eladók Vadócz Károlynál. B.-Topola. 11052

500 DRB. ÓRA INGYEN

Minden IDOL-KREM dobozban van egy betű az

J D O L K R E M

szóbol. Ha azokat összegyűjti és beküldi az üres dobozokkal együtt juta'mul kap egy órát

Kérje minden hol! Ne fogadjon el mást!

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D. NOVISAD

SIKKES OLCSÓ KALAPOK POGÁNY

úji kalapszobákban ajánlatok (nyhibát az, Hl el anka sember) — Szépen alakítok.

Van szerencsénk értesíteni áram-fogyasztóinkat, hogy leltározás miatt teljes árukészletünket legolcsóbb áron kiárusítjuk. Kérjük, használják fel ezt az alkalmat

Iuszterek, villanyvasalók és minden más villamosanyag

rendkívül olcsó beszerzésére.

Subotička Električna Željeznica i Osvjetljenje D. D. Subotica, Kostina ulica 1. — Telefon 508.

Apolló Novisa!

December 10, 11, 12.

Megérkezett a szexuál slager

Az Hólyafaio

Egy elejélel végig tebilinése a rigi lak 6 le józban Fos r p. Harry Liedtke, Dagover Verebés Ernő

Hétfőn és kedden HUNNY POR EN a "TRAGEDIA" című filmében

Közeleg a bali szezon! Nem fog jól mulatni, ha nem lesz karesu és fiatal. Karesuság nem beszorkanyáság. Mindenki lefogynak. A Pompadour kozmetikai és fodrász szalon villamos fogyasztó-kurája garantálja a fogást. Villanykezeléssel távolítjuk el a szemölcsöket, felesleges hajszálakat s minden szépséghibát. Elsőrendű munkaerők végzik a hajfestést, ondulalást stb. Báliparókák minden színben készülnek. Olcsó bérlet rendszer. 11371

Kétgvas hutorozott szoba január 1-ére kiadó. — Cím a kiadóban. 11470

25 éve fennálló sörfeítő felszereléssel kedvező feltételek mellett bérbeadó. Bővebbet a tulajdonosnál: Tószegi János, Bačka-Topola. 11466

Cinészek szaklania megjelönik havonta kétszer divatcímű és szabásrajza melléklettel. Előfizetés fél évre 50 dinár. Mutatvány-szám 10 dinár előzetes beküldése ellenében. Megrendelhető: Berger Sándor lanteriesztől Stara-Maravica. 11469

Palicsan két- vagy háromszobás lakás konvhával, spezzal, üresen is, éves lakásnak kiadó. Cím a kiadóban. 11447

Husz év óta fennálló, jóforgalmu kovácsműhely haláleset miatt kiadó. — Özv. Sarnvai Jánosné St. Kantiža. Voivode Mišić ul. 51. 11387

La odalmas torták 50 dinártól kezdve, cukrászútemény 2 dinár Jan csek cukr sznál P. Pradović va 8.

GUMIBÉLYEGZŐ F bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankovanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegevei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Varrógépjavítás. Ujjonnan felszerelt és elsőrangú szakember vezetése mellett levő műhelyünkben elvállalunk mindenmü varrogépjavítást legutánnyosabban és jóállás mellett. Singer varrogépraktár. Subotica, Halpiac. 10955

A megreformált háztartás

A háztartás reformját megpendítő cikknek váratlanul nagy visszhangja támadt. Elismerő levelek és hálás köszönetek jutalmazták, de a dicséret, mi tagadás, nem volt egészen egységes. Dühös kifakadások tarkították és különösen szíven talált azoknak a háziasszonyoknak kritikája, akik szerény megállapításokat fölényesen és röviden teóriának bélyegezték. Szerénységem tiltja, hogy az ezekhez a kritikákhoz fűzött jelzőket a nyilvánosság előtt ismétlem.

A pro és kontra véleményekből azonban az minden esetre kiderült, hogy ez a kérdés foglalkoztatja, érdekli a közvéleményt, tehát érdemes vele részletesebben is foglalkozni. Talán sikerül megvilágítani a háztartási mizériáknak már meghallgatásába is belefáradt férfiakat, hogy lehet ezt másképp is csinálni és meg lehet nyugtatni a háziasszonyoknak egyelőre minden ujtás ellen zárt oszlopokban felsorakozó hadát, hogy a reformálók nem akariák felforgatni a világot. Nem gonosz forradalmárok, nem bombával és fegyverrel küzdő elvetemült anarchisták, hanem ügyes és praktikus asszonyok, akik rájöttek, hogy a mai háztartás nem az elképzelhető legjobb, hanem a tökéletességtől még nagyon is távol áll. És miután ők sok mindennek jobb, kellemesebb, praktikusabb módját találták meg, szeretnék testvéreiket tanítani. Szegények nem gondolták meg, hogy milyen fába vágják a fejszét. A háziasszonyok nem akarnak tanulni és valóságos gyűlölettel néznek arra a sok kis új szerszáma, amiknek pedig egyetlen céljuk az ő munkájuk megkönnyítése. No de nem baj, az első vasútra is bizalmatlanul néztek a kortársak, remélhetőleg a konyha fellegvára is hamarosan kapitulál majd a technika vívmányai előtt.

A háztartási reform ellenségeinek legfőbb érvük, hogy az rettenetes drágamulatság, ki győzi manapság azt a rengeteg drága szerszámot megvenni? Aki nek meg az ehhez szükséges tőke rendelkezésére áll, az fogad inkább még egy szobaleányt, és higgyék el az ujtások lelkes hívei, hogy az minden gépnél s reformnál többet ér. Hát ezeknek a háziasszonyoknak nincs igazuk, mert a szobaleány munkája nem versenyezhet a poroszító géppel és a legkiválóbb szakácsnő sem vágja olyan szép egyformára, vékonyra a tésztát, mint a megfelelő gép. De ez különben nem probléma, hanem annak a háziasszonynak munkabeosztása, aki nem fogadhat szobaleányt, viszont poroszító gépet megvetelére sincs pénze.

A jövő háztartásában, éppen úgy, mint az iparban, a kézimunkát ki fogja szorítani a gép. Ezekre áttérni, megficiozni tőke kérdése. De vannak a racionális háziasszonyok más előfeltételei, akik nem kerülnék pénzbe és mégis véget vetnek annak a kora reggeltől késő estig tartó robotnak, amit egy szóval háztartásnak nevezünk.

A reformokra azért van sürgős szükség, mert ebben a mai szerencsétlen, leteremtett világban takarékoskodni kell. Ezt igazán nem a nekik könyvekből fogjuk megtanulni — mondják felháborodva az önértékükben mélyen sértett háziasszonyok. — Azt csak tudunk, hiszen eddig inkább azt vetették a szemünkre, hogy túlságos takarékosak vagyunk! — Az anyagot, pénzt, azt tényleg a «fogukhoz verik». De már a hőenergia felhasználásáról fogalmuk sincs, a munkaerővel pedig úgy bánnak, mint ha az asszonyi test már sikerrel oldotta volna meg a perpetuum mobile problémáját.

— Könnyű kritizálni. De ott a lakás, amit ki kell takarítani, a főzés, mert hiszen papírában ötször eszünk, mosás, meg más, hogyan kímélje hát magát a szegény agyongyórtott háziasszony? Hát először is, ahol a háziasszony egyedül takarít, ott ne zsufolják tele a lakást mindenféle porfogó aprósággal. A csebecbecével megrakott polcokat, a falakat borító képek egy részét, a nehéz függönyöket és drapériákat le kell szedni, lomtárba rakni és a takarítás máris meg van könnyítve.

A főzés azért olyan fárasztó munka, mert az asszonyok abban a meggyőződésben élnek, hogy az ebéd csak akkor sikerül, ha állva készítik el. Pedig sok mindent lehetne úgy csinálni, ha a tradíció nem írta elő, hogy hámozni és keverni is állva szokás. Ezért ha egy mérész ujtó kényelmesen elhelyezkedik a munkánál, azt nem dicsérik, hanem tetőt-lustaságnak minősítik. A legtöbb

konyhában a tűzhely, vízvezeték és kredenc a lehető legmesszebb állnak egymástól. Egy statisztika iránt érdeklődő német asszony ki is számította, hogy háromfogásos ebéd elkészítésénél középnyagású konyhában körülbelül fél kilométert sétál a háziasszony. Ha a berendezés megfelelő volna — a vízvezeték nem lehet egykönnyen átszerelni, de egy kanna víz állhat a háziasszony keze ügyében — a főzés robotja máris kisebb lenne. Ha a háziasszony tör, vagy kever, egyik kezével a tálát tartja, úgy hogy a tulajdonképeni munkához csak egy kéz marad szabadon. Ha a tálát egyszerű és olesó állvánnyal az asztalhoz erősítjük, két kézzel nem fél, hanem harmadik idő alatt végeznék el a munkát. És ha ebéd után ülve mosogatnának, akkor ez a most legkeservebbnek érzett munka mellett az egész délelőtti igénybe vett lábak szépen pihennek is.

Teregetni úgy szoktak az asszonyok, hogy a ruhás kosár a földön áll és ők minden egyes zsebkendőért külön lehalolnak. Ha a kosarat egy székre állítá-

nák, pár száz fásasztó, minden izmot igénybe vevő törzshajlást takarítanának meg, aminek előnyeit senki sem tagadhatja. Ha pedig a ruháskosarat szék helyett egy régi gyerekkocsi állványára teszik és úgy tollák a kötelek között, akkor ez a munka is sokat veszít leosztó voltából.

Amint a háziasszony nem gépiesen dolgozik, hanem meggondolva végzi munkáját, számtalan ilyen aprósággal tudja azt majd egyszerűsíteni. És ne mondják, hogy az itt felsorolt példák említésre nem is méltó apróságok, mert hiszen az egész háztartás ilyen csekélységek láncolata. Ha sikerül ezeket, vagy ezeknek csak egy részét megszervezni, pihenéshez juttatjuk a kimerült háziasszonyt.

Ez a kezdet. Mindenki figyelje meg háztartását, hol lehetne munkát megtakarítani, más munkát kevesebb fáradsággal elvégezni. A fődolog azután a jó beosztás. Hogy azt hogyan oldja meg a modern, jó háziasszony, arról legközelebb mondok el egyet és más.

Benedek Rózsi

Régi írók

Írta: Baedeker

SZANA TAMÁS

A könyveit már nem olvassák, — mégse tartozik a teljesen elfeledett írók közé. Az emléke fennmaradt néhány pazar eleganciával kiállított díszműben, amelyek a magyar képzőművészetet ismertették, s egy sor jóízű adomában, amelyek róla s a jóhiszemű működéséről szólnak. Amikor ő élt és írt, a magyar litteratúrának még szüksége volt oly munkásokra is, akik nemcsak szerkesztők és írók voltak, de udvar- és ceremóniás-mesterek, agitátorok, *Ve-reinsmeier*-ek, ágensek, protektorok, mecénások, szállásadók, csacse-nerek és népszerűsítők is tudtak lenni.

Ilyen minőségben a múlt század hetvenes és nyolcvanas éveiben (sőt azontul is a millenniumig) igen értékes szolgálatokat tett az irodalomnak és az íróársainak Szana Tamás, s az agitatórius működésével több értéket produkált, mint amennyit a könyveiben nyújtott, amelyeket már csak azok olvasnak, akik történelmi szempontból búvárolják a régi irányokat és mozgalmakat. A *métier-je*, amelyet előszeretettel kultivált: a kritika, különben is csak akkor számíthat maradandó sikerre és elismerésre, ha *sainte-beuve-i* szellemmel vagy gyulaipáli erkölcsi komolysággal üzik. A jó Szana hijjával volt ezeknek a fontos erényeknek. Igazi újságreccenzens volt, az a méltányoló és elismerő típus, amely szeretettel buzdítja a tapogatózó kezdőket és hódolattal köszönti a szerencsésen beérkezetteket. Am, abban az időben *ily* kritikusra is volt szükség, s ebben a tekintetben — el lehet mondani túlságos túlság nélkül — Szana Tamás léhozogót pótolta. Ha nem lett volna, senki se tudta volna, mi hiányzik az irodalomból, de mindenki észrevette volna, hogy valami hiányzik belőle. Szóval: ha nem lett volna, kredlni kellett volna egy Szana Tamást. S ki tudja, ez a kreáció sikerült volna-e csak annyira is, mint a *borz-uceai* háztuladonos néha kómikus, de mindig becsületes alakja, akit kedvező anyagi helyzete nemcsak függetlenné és áldozatkésszé tett, de nyájassá és előzékenyű is? A kritikus, aki jómódnak örvend, kevésbé epés, mint aki a bírálatát azért kénytelen írni, hogy megéljen belőlük.

Tulajdonképpen nagyon jó kritikus volt — az íróársaj szempontjából. Ezek, akik egyszersmind a kortársai voltak, méltán tartották annak. A legtöbbről kedvezően írt. Sok száz könyvismertetés jelent meg tőle, s a sok százból nem volt annyi kifogás, gáncs és megrovás, amennyit mostanában néha egyetlen cikkében elmond a modern könyvbíró, főleg ha (amint mondani szokták) *dik-je* van valaki ellen. Szana «enyhén» bánt el az irodalmi újdonságokkal és

az új írókkal, — a mája bizonyosan kifogástalanul teljesítette azt a szer- vi működést, amely föladatát utott. *Sine ira* írt mindenről és mindenkiről, de — amint egy sokkal komolyabb kritikus megjegyezte róla — sajnos, *sine studio* is. Egy kicsit több alaposág mellett például nem történhetett volna meg vele az a bal- eset, hogy egy könyvében Moliére-t a Shakespeare *kortárs*-ának mondta, holott a kitűnő vigjátékiró később született, mint a nagy drámaköltő meghalt. Szerencsére ez a lapszus sem a Moliére halhatatlanságának, sem a Szana munkakedvének nem ártott s ő továbbra is lekötölte a saját kortársait azzal, hogy elismerő bírálatokat írt a könyveikről. Jóformán csak dicsérni tudott, s ha mégis gáncsolt valamit, azt sajnálkozó vagy bocsánatkérő gesztussal tette.

Amint tudjuk, könnyebb szellemesnek lenni, ha az ember kifogásol, mint akkor, ha elismer. Anatole France is szellemesebb, amikor Oh-net urnak kitekeri a nyakát, mint amikor Maupassant-nak a homloka köré fon babérkoszorút, és Heine sokkal elméletesebb és viccesebb, amikor Platent kivégzi, mint amikor Immermann-t dicsőíti. Azért hiányzott-e Szanában az esprit, mert a bírálatai hemzsegték az elismeréstől és dicsérettől, vagy azért voltak a kritikái tele ezekkel az ingredien- ciákkal, mert hiányzott az adomá- nyai közül az esprit, sose döntöttük el, de bizonyos, hogy az akkori fiatal írók szerették kritikusnak a kritikát- lan Szana-t, s jó kritikusnak tartották, mivelhogy a könyveikről minden jót elmondott, amit — a szerzőjük gondolt, helyesebben: képzelt el róluk. E jóindulatu emberben nem volt semmi az *dreinteur*-ből, nem rántott le senkit, s ha nagyon haragudott valakire, akkor — nem írt a könyvé- ről.

Befolyásolható se volt, s ebben az egyben mégis csak hasonlított a legnagyobb magyar kritikushoz: Gyula- lahhoz. Csak egy körülmény befolyá- solhatta s tette nem egyszer a szo- kottnál is elfogultabbá: a könyv kü- löse szépsége. Bibliofil hajlandóságai voltak, s egyidőben szenvedéllyel gyűjtötte a szép könyveket, a ritka ediciókat s a jobb officinákban kike- rült nyomtatásokat. A szép könyvet a jónál is jobban szerette, s ha a nyo- mása meg a papírosa tetszett neki, akkor a tartalmát is mingyárt meg sikerültebbnek találta. Nekem is nem egy munkámról írt barátságos hang- gu kritikát, de legmelegebben arról a kettőről emlékezett meg, amelyek tipografiai szempontból kiválóbbak voltak. (Pedig valószínűleg semmivel se értek többet, mint azok, ame- lyei közönséges nyomdai felszere-

léssel láttak napvilágot.

Más körülmény nem gyakorolhatott befolyást az ítéletére. Jó ember volt és *irópártoló*. Ez a szó talán új, de nem találok mást, amely híven jelle- mezné azt a tevékenységét, amely több is, kevesebb is — és minden- esetre más — volt, mint a szokásos irodalompartolás. Nem elégedett meg azzal, hogy a könyvek nagyobb kelendőségét elősegítse, az írókat is népszerűsíteni akarta és társadalmi sulyal ellátni. Ha ezen a téren — mostoha idők voltak azok! — nem is ért el igazán nagy eredményeket, mégis többet használt az akkor még kezdetleges irodalmi élet fejlődésé- nek, mint nem egy sokkal tehetsége- sebb litterátor, aki a megjelent köny- veket talán komolyabban bírálta s az ítéleteiben igazságosabb volt, de a könyvnek s szerzőjének a sorsával tovább nem törődött.

Órult minden fölbukkanó tehetség- nek és minden könyvujdonságnak. Szeretett «portálni» s szívesen egyengette a fiatal írók utját, akik- nek verseit és novelláit, ha csak nem voltak egészen bárgyuk (s néha még akkor is!) szívesen — és per- sze díjazatlanul — közölte a Petőfi- Társaság lapjában, amelyet nagyobb kedvveléssel, mint szerencsével szer- kesztett. Ha lakott is irigység a szí- vében, azt nemcsak palástolni, de el- fojtani is tudta, s ezt az érzeményét alárendelte az irodalom érdekeinek, amelyeket lázasan, szenvedélyesen, el nem hallgatható: sportszerűleg ápolt. Ha könyvet írt, mindig gaval- lérosabb volt a kiadójánál, s szívesen mondott le a műve tiszteletdíjáról, hogy ez áldozata viszonzásául a ki- adó azt finomabb papírosra és szebb metszésű betűkkel nyomassa.

A Petőfi-Társaság is aligha szüle- tik meg, ha ő nem dolgozik rajta buzgón, fanatikus hittel. Ketten csi- nálták, ő meg Komócsy Józsi, ez a pompás humorú, mindig jókedvű s nagyon szeretetreméltó ember. Ke- ves tagja volt az új Társaságnak, aki nem multa fölül őket talentum- ban, mégis valamiben kitűnőbbek voltak a nálunknál tehetségesebbek- nél: megcsinálták az új egyesületet és vele a lehetőséget, hogy olyan, még he nem érkezett írótól is je- lenhessenek meg könyvek, akik nem nyerhetvén el a nagytekintélyű Kis- faludy-Társaság s a sokat szidott Tudományos Akadémia féltelzését, kiadót se tudtak kapni.

Szana rendezte (Komócsy bácsi- val s a fürge Dolinay Gyulával) azo- kat az irodalmi kirándulásokat és vendégszerepléseket is, amelyeket a Petőfi-Társaság s az Írók és Művé- szek Társasága rendezett vidékre, s ezáltal új közönséget, lelkes olva- sókat verbuvált az irodalmi társaság ama tagjainak, akik e kiruccanásó- kon verseket szavalltak és novellá- kat olvastak föl a jó vidéknek. Negy- ven éve volt májusban, nálunk is járt ez a monstre-irónépvándorlás, s az a harminc egynéhány költő és író, aki- ket a három fentnevezett «ve- zér» kalauzolt le hozzánk, igen jól töltötte az időt a városban is. Palic- son is, ahol őket az akkori polgár- mester, Mamusich Lázár, mint a vá- ros vendégeit udvariasan fogadta, szívesen látta és bácskai módon megvendégelte. (Amióta irodalom van, sose láttak annyi részeg író- t együtt, mint ama szép májusi hónap- ban Palicsón.) Azok közül, akik itt mulattak, már talán csak a kitűnő Radó Antal van életben (aki akkor igen fiatal író volt), de helyben lesz- nek még bizonyára, akik emlékeznek az előadásokra, amelyeket a vendé- geink tartottak s az eszem-ismokok- ra, amelyekben veünk versenyezni nem tudtak. Szana ez alkalommal egészen háttérben maradt, még csak toasztot se mondott, s megható ál- dozatkésszeggel engedte Komócsyt brillirozni, aki ragyogó ötletességé- vel és aranyos kedélyével itt min- denkit megbabonázott.

Ilyformán Szanáknak az érdeme nem az írásaiban állott, hanem abban a tevékenységben, amelyet íróársai- nak a javára kifejtett. A stíljének

nem volt se-e-ve-... lendülete. Isazi? szokványosnak lehetett mondani, s a könyveiben se volt sokkal művészebb, mint az újságcikkeiben, amelyeket természetesen a napisíkséglet számára a nap-irodalmi és képzőművészeti problémáiról írt. A jelentősége mégis figyelemreméltó. Voltak esztendő, amikor nagy szolgálatokat tett íróknak és könyvkiadóknak. Amikor az Írók és Művészek Társasága képviselte kifelé a magyar irodalmat s a Petőfi-Társaság volt főformán az egyetlen egyesülés, amely közel engedte magához az olvasnivalókat (a Kisfaludy-Társaság bizonyos előkelőséggel csak a fölötvasóulésein állott szemtől-szembe a publikummal), akkor nagyot lendített íróknak és könyveknek sorsán a buzgó és agilis Szana Tamás.

Dóczy Lajos akkoriban (1875.) kegyetlen, bár nagyon elmés verset írt róla, amelyben szó se volt a szegény Szana «áldásos» működéséről s csak egyedül az ártatlan s bizony nem valami nagyon jelentős írásairól. A szatirikus költemény, amelynek minden versszakában refrénszerűleg azon tépelődik az elmés poéta, hogy «mért lett író Szana Tamás» olyan furórét csinált, amelyet tréfás vers sem azelött, sem azóta a magyar irodalomban nem produkált. A Borsszem Jankó ama számát, amelyben a gunyvers megjelent, néhány óra alatt elkapkodták, a kérdéses szám már vasárnap reggel «elfogyott», s aki nem juthatott hozzá, az iparkodott másolatban szerezni meg a költeményt, amely számtalan kéziratban illymód az egész országban elterjedt. Az itteni kaszinó lappeldányáról is sokan másolták le. A virtuóz vers ma irodalmi «emlék», de olyan, hogy most is igényt tarthat némi érdeklődésre. Nyolc versszakból áll, s itt közlöm belőlük azt az ötöt, amelyek melegségek olyan ötvenéztendő aktualitásoktól, amelyekhez ma már kommentar volna szükséges.

*Az emberésznek nincs probléma,
Kitarul a lét títka mind,
Az éj nem vak, a sir nem néma,
Szemünk a napba betekint,
Már nem riaszt az Aetna-katlan,
Pólist keres a kutató,
Csak egy titok megoldhatatlan:
Hogy minek ír Szana Tamás?*

*Gyötört a kérdés: Minek élek?
Bántott a kétség: van-e jog?
Kérdém: halhatlan-e a lélek
Mind ennek már végére értem,
S most akadok fenn, óh blamázs!
Hogy azt az egyet meg nem értem:
Mért lett író Szana Tamás?*

*Ki pontyot légből, pinyét vízbe
Nem helyhezél, bölcs alkotó,
Ki minden műved' ezredizbe
Oda teszed, hová való
S ott tartod (mindegy, szép-e,
/rut-e,*

*Ahol megél) — óh, megbocsáss!
De én nem értem absolute,
Mért lett író Szana Tamás?*

*Oly dusan fizet a természet,
Ha krumpit vet a fértia!
A hajsütés is szép művészet
S mester lehet, ki nagykoru.
A könyvkötés is irodalmi
S nem agynyomó foglalkozás...
Mért hagyta magát félrecsalni?
Mért lett író Szana Tamás?*

*Ha ezredévünk sirba szállott,
Féjük lőlt, elképzelem,
Mint jár s illeti, mi szétmállott,
Az alkotó történelem.
S a mutról, bár ágg fü benőtte,
Sokat sug néki az irás:
De halh, titok marad előtte,
Hogy minek írt Szana Tamás.*

Ezt a verset ma is ki lehetne nyomtatni olyan írók kifigurázására, akik azt a problémát tárgyalják az olvasók és a kritika elé, hogy mért lettek írókká, amikor annyi más szép és inkratívabb pálya kínálkozik számuk-

ra? Szánával szemben a máskülönben igazán kltünő szatira kegyetlen volt, mert a működése korántsem volt hiábavaló. Az írásait el fogják felejteni, de buzgó agitálásait a litteratura népszerűsítése körül épp úgy megőrizték a régi újságok, mint ahogy a Borsszem Jankó megőrizte a Dóczy Lajos szellemes, de nagyon is csipős költeményét. A kritikái nem voltak lessingiek, sem a Villemain-éihez hasonlatosak. —

Emlékezzünk régiékről

Mocsáry Lajos

A magyar képviselőház 1879. április 30-iki ülésén a magyar nyelv kötelező oktatásáról szóló törvényjavaslat tárgyalásán felszólalt Mocsáry Lajos is. Beszédének első felét itt adjuk.

Hogy mit értünk ezen szó alatt «a magyar nyelv terjesztése» erre nézve a törvényjavaslatnak indokolása szerint nem értenék egyebet, minthogy az ország nem magyar ajku polgárainak alkalom adassék arra, hogy a magyar nyelvet, mint az állam nyelvét sajátítsák el és hogy ezért az állam nem magyar ajku polgárai az állam iránt csakis hálával tartozhatnak. En, t. Ház, ezen állításban, megvallom, oly mályfast látok, mely senkit sem fog félrevezetni, sőt ki kell mondanom, hogy ez öszinteségnek ilyen hanyát sem a magyar nyelvnek, sem az államhoz méltónak nem tartom. Mert igen jól tudva van, mindnyájunk előtt, hogy mi a magyar nyelv terjesztése alatt nem értünk egyebet, mint azt, hogy lehetőleg segítsünk azon nagy bajon, hogy azon 15 millió ember, ki a hazát lakja, nem mind tösgyökéres magyar. Hanem hát ezen intenciót, ezen irányt, mely akarva, nem akarva minden esetre manifestálja magát ezen akcióban, igen jól elfogadják a nem magyar ajku nemzetiségek is. És miután kétségtelen, hogy a magyar faj létszámát nem lehet másként szaporítani, mint a többi nemzetiségek létszámának rovására: nagyon természetes, hogy a többi nemzetiségek ezen törekvésben, ezen irányban lehetetlen, hogy saját létük alapjának megtámadását ne lássák, aminek ismét lehetetlen, hogy más legyen következtése, mint az: hogy ismét visszahozzuk azon 1848 előtti sajnos időket, melyekbe oly rossz végre oly veszedelmes irányt vettek a nemzetiségi villongások. Nem jelent egyebet ezen akció, mint szakítást azon politikával, melyet a nemzetiségi kérdés tárgyában a magyar nemzet az abszolút rendszer és a provizorium idejében, mielőtt általános kibékülés jött létre a hazában a nemzetiségek közt, adoptált szakítást azon politikával, mely az 1868-i nemzetiségi törvényben nyert kifejezést. Ezen törvénynek — melyet én csekély nézetem szerint legbölcsebb törvénynek tartom valamennyi közt, mely 12 éve létrejött Magyarországon — ezen törvénynek alapelve, hogy

az ezen hazában élő minden nemzetiség egyenjogu, hogy mindennek koncedáltatik az, hogy saját nemzeti individualitását fentarthassa, fejleszthesse s ezen nemzeti individualitás alapján emelkedhessék a kulturában.

a magyar nyelvnek pedig csak azon szempontból adának előjogok, mennyiben az államkormányzat célszerű vezettetése szempontjából mulhatatlanul szükséges az, hogy bizonyos dolgokra nézve a nyelvegység az államban ne legyen. Meglehet, azt fogják mondani némelyek, hogy a szönyegen lévő törvényjavaslat nem áll ellentétben az 1868-i nemzetiségi törvénnyel, mert hiszen ez azt egyáltalában nem támadja meg. Hanem én azt hiszem, hogy ezen állításban époly kevésé volna öszinteség, mint magában a javaslat indokolásában. En azt hiszem, hogy ezen törvényjavaslat egyenes ellentétben áll

azok bizony limonádészerűek voltak. De a limonádé kellemes, egészséges és hűsítő ital, amely néha jobb szolgálatokat tesz, mint a pezsgő vagy a Chablis. S akkor oly világ volt. — Szükség volt erre az egészséges és üdítő italra.

Bármennyit gunyolták a derék Szanát, még se élt hiába. Egyik-másik fa, amelyet ültetett, az elmúlt fél-század alatt árnyékot nyújtó terebélyes fává izmosodott.

Radics az orosz orientációért

A moszkvai internacionálé elítéli Olaszország imperialista Balkán-politikáját

Radics István néhány újságíróval, együtt utazott Beogradba és egész uton a «Zrnjszka» szalonkocsiban kulpolitikai kérdéseket fejtegetett. A beszélgetés során Radics egyre visszatért annak hangzatosára, hogy Nincses kulügy, miniszter legjobban tenné, ha azonnal benyuntaná lemondását. Akkor bizonyára maga sem sejtette még, hogy ez a lemondás már aznap este be is következett.

Az olasz-albán szerződésben, azt hiszem, a nyilvánosságra hozott pontokon kívül titkos klauzulák is vannak.

— mondotta Radics, azután részletesen belebocsátkozott az olasz kulpolitikai törekvések tárgyalásába: Olaszország mindig úgy tekintette, hogy az Adriai-olyan palack, amelynek a nyaka ott van Albániánál. Tudjuk, hogy az olaszok meg akarták kapni Valonát. Az angolok, amerikaiak, sőt japánok is azt mondták, hogy *Italia közönséges sakálnak mutatkozott*. Egy kis nemzet felszabadult, Olaszország pedig még akarta őket fölteni. *Az egész világot csodálattal töltötte el, ahogy az abánok megállták a helyüket csak Jugoszlávia nem ériette ezt meg.* Az albanok magukra hagyatva is Valonát beledobták az olaszokat a tengerbe és kivívták a szabadságukat.

Fan Noll kormányja olaszellenes és jugoszlávbarát volt, mégis kénytelen volt panaszkodni Genében:

— *Nem beszélhetünk Olaszország ellen, amíg Jugoszlávia ilyen tagyos, Nincs más menekvés, Oroszországhoz kell huznunk, mert az oroszok érdeke, hogy a Balkán független, szabad és életképes legyen.*

Fan Noll delegációt küldött Moszkvába éppen akkor, amikor én is ott voltam. Csicserin ezeket mondotta az albán delegációról:

— Egészen el vagyok ragadtatva ezektől az emberektől. *Dicsérik Jugoszláviát is abban a házamban, hogy ezzel kedvünkben járnak, mert ismerik a mi szláv szimpátiánkat, de Olaszországot sem szidják.* Kérdezték tőlem, hogyan hajtsák végre Albániában az agrárreformot. *Szmirnov földművelésügyi népbiztoshoz utasítottam őket, aki azt tanácsolta nekik, hogy a bégek birtokain mintagazdaságokat létesítsenek, amelyek birtokos ebbe nem egyezne bele, annak a földjét parcellázzák.*

Azt is mondta Csicserin, hogy *Oroszország barátsági paktumot kötött az albánokkal. Erre én nevetve azt válaszoltam, hogy akkor Jugoszláviával is kössön paktumot.*

— *Nem akar a jugoszláv kormány — felelte Csicserin.*

— *Dehogy nem akar. Hallom, hogy Nincses akar.*

— *Igen, Nincses a lívére utján, aki Marsellben konzul, aláíratot is tett, de én ezt nem tekintem komolynak, mert ő nem úgy viselkedik állával szemben, mint Fan Noll — mondotta Csicserin.*

ami annyit jelent, hogy Jugoszláviát Olaszország alkotórészének tekintette az orosz külügy népbiztos.

Beszélt ezután Radics arról, hogy a szovjetsajtó az utóbbi időben ismét kiemeli a Jugoszláviával való diplomáciai viszony helyreállításának szükségességét. Arról ugyan nincs tudomása, hogy Csicserin valóban küldött-e tárgyaló delegátusokat Beogradba, de szerinte Nincses nem is lett volna alkalmas ezeknek a tárgyalásoknak folytatására.

Nincses lemondása az egyetlen módja annak, hogy Jugoszlávia az Oroszországgal szemben elkövetett hibákat legalább némileg jóvátegye. Ezeket mondotta Radics néhány órával Nincses külügyminiszter lemondása előtt.

Moszkvából jelentik: A kommunista internacionálé végrehajtó bizottságának

ülésén az orosz és a külföldi delegátusok beható megvitatás alá vették Mussolini politikáját. *Manuil'ski* hivatalos referátumot terjesztett elő, amely a következőképen hangzik:

Az olasz imperializmus tevékenységének három iránya van: a Balkán, Törökország és a Földközi-tenger. A háború óta Olaszország konkurrálni akar Angliával és Franciaországgal a balkáni politikában.

Flume elkaparinasával és Albániában való megerősödésével az olasz imperializmus az Adriai-tengert olasz tengerré tette. De tovább is megy és amikor Görögországra igyekszik támaszkodni, a Aegeli-tengerre való kijáratot is el akarja zárni Jugoszlávia elől.

Mint hogy pedig ezekben a kérdésekben Franciaország is érdekelve van, a

balkáni küzdelem valójában Olaszország és Franciaország küzdelmévé válik. Az olasz imperializmus különösen azért veszélyes, mert

a Balkánon, vagy Törökországgal kezdődő háború az általános európai konfliktus tüzet lobbanthatja fel.

Az olasz ekspanszió másik útja a közkeleten Törökország. Itt készítettek elő legjobban a terepet a harcra. Laros és Rhodos szigetén az olaszok repülő- és tengeri bázist építettek ki és ágyuk torkát Adalia török tartomány felé fordították. Mussolini provokáló magatartása már néhányszor zavart támasztott Kemal pasa Törökországában. Az imperializmus harmadik útja: a Földközi-tenger és az afrikai gyarmatok.

Az internacionálé ülése kiáltványt szövegezett meg a fasizmus elleni harcról.

A cseka halálpincéjétől — a kényszermunkatáborig

(Szemelvények a naplóból)

Irtta: Grób Imre

**Ébred a tyurma — Tea — tea nélkül — A csoda-mosdás
Igy irtunk mi — Reggeltől estig a cellában**

Az eddigi közlemények tartalma:

Az ellenforradalmat leverik, a hatalmat a szovjet veszi át. 1920 aug. 19-ikén a szerződést tartóztatják. Letartóztatása után kihallgatásra viszik, megigérik neki, hogy szabadonbocsátják, ez azonban nem következik be.

Visszaszállítják a »halálpincébe«, ahol két nap alatt száznyolc ártatlan embert végeztek ki. Augusztus 27-én átszállítják a tyurmába, a szovjet börtönbe. Milyen volt itt az élet?

Mielőtt a börtönbe kerültem volna — néhány nappal előbb, két embert lőttek az ablaknál agyon. Közvetlenül kiszabadulásom után pedig egy fiatal orosz tisztet. Édes anyja a tyurma kapujában állt. »Peredácsi« volt és élelmet akart beadni a fiának. A fiatal tiszt az ablakból észrevette és zsebkendőjével integetett neki. E pillanathoz az őrlött és a szerencsétlen fiatalember anyja szemelátára holtan rogyott össze.

Nézzük most már, hogyan teltek el napjaink a tyurmában.

Naponta reggel hét órákor volt az ébresztő. Hosszu éles fütyű riasztott fel bennünket álmunkból. Már tudniillik azokat, akik a tetvektől és poloskáktól aludni tudtak. Ez volt a jel a felkelésre.

Ezután öt-hat perc múlva egy második fütyű következett, amellyel egyidejűleg hallható volt a nadziratel — börtönőr — »Na poverku« vezényszava is. Ez a reggeli ellenőrzés kezdetét jelentette.

Erre a vezényszóra minden cellában két sorban a pricsék elé kellett állni s mindaddig várni, amíg a napos szolgálatot teljesítő börtöntisztviselő, a dezsurni csinovnik a nadziratel kíséretében a cellába nem jött, meg nem számlált bennünket és a létszámot a könyvébe be nem írta. Amelyik cellával elkészült, annak ajtaját a nadziratel ismét bezárta és csak akkor nyitotta újból ki, amikor a folyosóra nyíló összes cellákat már ellenőrizték.

Ezután a naposok — a starosta által naponta kivezényelt két-két ember — kivitte a cellából a szobaedényt — a »Parasá«-t. Ez egy dezszerű faedény volt, amelyre azért volt szükség, mert az esti ellenőrzés után senki többé a cellából ki nem léphetett. Ez az edény egész éjjel — de sokszor éjjel nappal — a cellában állt s annak már ugyanis döglletes levegőjét még döglletesebbé tette. Szerencse, hogy az ablakablak ki voltak törve és így még is jöhetett be a cellába kívülről egy kis friss levegő.

Amikor ezzel a naposok elkészültek — a »kipjatok«-ért mentek. A forró vizért, amelyből a reggeli teánkat készítettük volna el — ha lett volna teánk. De miután nem volt, a forró vizet is meg kellett elégednünk. Ugyanúgy volt itt is, mint a csekán.

Amíg a naposok a »kipjatok«-ért a

börtön konyhájában jártak — mi felöltözködtünk. Gyorsan magunkra rántottuk a ruhát és kimentünk a folyosóra mosdani. A folyosó egyik fülkéjében ugyanis 2—3 bádóg mosdó állt, alig egy-két csappal és 3—4 vödör vízzel. Miután vízvezeték nem volt a tyurmában, a mosdáshoz szükséges vizet vödörökben hoztuk fel. Ezekben az edényekben történt a mosdás.

Ez a 3—4 vödör víz körülbelül 220—230 ember mosdására szolgált. Miután azonban a legtöbb ember nem mosdott — ez a víz bőven elegendő volt. Még maradt is belőle.

A szibériai muzsik ugyanis nem nagyon rokonszenyez a vízzel. Vagy egyáltalában nem mosakszik, vagy csak a maga — módja szerint. A teás kannából — a csajnikból, egy kevés vizet önt a tenyerére s azzal töröli ki a szemét. Ez az egész mosdása.

Velem egy gummi labor volt. A fronton is mindig a nyeregtáskámban volt, a börtönbe is magammal hoztam. Mikor ezt a lavort a cellában magam elé tettem a pricsre és benne európai módon megmosakodtam, az a sok muzsik körülállás szájáta bámult. Hát még a mikor a fogkefemet előszedtem. Ilyen csodabogarat igazán nem láttam még.

Az öltözködés mindössze 10—15 percig tartott. Amikor ezzel elkészültünk, ismét a cellába mentünk. A nadziratel újra megszámolt bennünket és ránk zárta az ajtót.

Nem sokára ezután a »za hlebom« »kenyérért« vezényszó következett. A nadziratel sorra kinyitotta a cella ajtókat és leengedte a naposokat a konyhába, hogy azok a kenyeret felhozhassák a cellákba.

Kenyeret minden zárka részére az illető zárka starostája vette át. Ő is osztotta ki az egyes fegyencok között. Ép úgy, mint azt a cseka leírásánál már elbeszéltem.

Minden fogoly előírt napi kenyéreltétke egy orosz font lett volna, azaz 410 gramm. De ezt a mennyiséget soha pontosan ki nem kaptuk. Hogy hova lett — azt hiszem könnyű eltalálni. Később — talán a harmadik héten — a kenyérléteket le is szállították. Csak háromnegyed fontot kaptunk, majd nem sokára csak egy fél fontot.

Ezután megreggeliztünk. Megittuk a forró vizet, a »kipjatok«-ot és egy falat kenyeret ettünk hozzá. Annyit, hogy a napi adagból délre is, meg estére is jusson.

Most következett a nap legfurcsább része: az első számú »tetvéskedés«. Azért mondom első számú, mert a cellában lévő rengeteg ruhatetű szükségessé tette, hogy ezen műveletet délután is megismételjük.

Már előre bocsánatot kérek, ha egy kissé tovább időzöm ennél a tárgynál. De elmondom részletesen, mert nem sok ember látott ilyen. Csak azt sajnálom, hogy fogságba jutásom alkalmával el-

szedték a fényképező gépemet. Mert, ha lehetett volna, ezt a jelenetet igazán érdemes lett volna megörökíteni.

Már említettem, hogy a cellákban csak úgy hemzsegett a sok ruhatetű. A mi nem csak kellemetlen, de veszélyes is volt. Ez volt ugyanis a kiütéses tifusznak — amint Kolesák vezérkari főnöke, *Sacharow tábornok* »Das weisse Sibirien« c. könyvében nevezi — »az orosz nemzeti betegségnek« egyetlen terjesztője. Akit egy tifuszos tetű megcsipett, annak vége volt. Több mint bizonyos, hogy megkapta, a betegséget.

Hogy tehát a ruhatetű még jobban el ne szaporodjék, minden cellában a starosta kétszer napjában — reggeltől és ebéd után — hivatalosan elrendelte a »tetvéskedés«-t.

Erre sorba ültük a pricsket és minden darab ruhát és fehérneműt pontosan átírtük.

Tessék ezt a képet elképzelni. Negyven ember volt körülbelül a cellában.

Hogy mennyi tetű volt, arról embernek fogalma sincs... Csak egy példát. »Peredácsi« volt. Lovász barátom kenyeret küldött be a számomra. A kenyérral együtt derék tisztilegényem, *Kummer István*, fehérneműt is hozott be nekem. Déli 12 órákor a tisztá fehérneműt felhuztam. 3—4 óra körül délután, már nagyon kellemetlenül éreztem magamat. Az egész testem égett. Az az érzésem volt, mintha csalánba feküdtem volna bele. Lehuztam az ingemet és azt átvizsgáltam. Még ma is emlékszem rá, nem kevesebb, mint negyven egynéhány ruhatetűt fogtam benne.

Ezekután tessék elképzelni, hogy mennyit szenvedtünk mi ezektől az állatoktól.

Ha már a tetveknél vagyunk, megnevezem állhatom, hogy még egy dolgot el ne mondjak.

A közeli *Kainszk* községből két orosz muzsikot hoztak be egy napon cellánkba. Az egyiknek a felesége, mindjárt az első peredácsi alkalmával egy sűrűfésűt is küldött be a férjének. Ez a sűrűfésű a cellában kézről-kézre járt. Kivételesen az összes muzsikok végig fésülködtek vele. Felültek a prics elé a földre és a tetveket a közös pricsre fésülték. Amikor egy csomót kifésültek, ezeket megölték. Már persze csak azt, amelyik időközben a szomszédhoz át nem mászott.

Tessék elképzelni, intelligens embernek ilyen emberek társaságában hosszab időt eltölteni és velük éjjel-nappal együtt lenni. Kell-e ennél nagyobb büntetés?

A reggeli ruha- és fehérnemű vizsga után minden ember tehetett azt, amit akart. A legtöbb ember — nemesebb szórakozás hiányában végig hevert a pricsen és a cella mennyezetét nézte. Olvasni nem igen lehetett, mert nem engedtek be könyvet. Különben ez is teljesen öltészerűen ment. Az egyiknek megengedték, hogy könyvet hozzon be magával a börtönbe, míg a másiktól már az irodában elszedték a könyveket, akkor, amikor a holmiját átvizsgálták. En ezt az időt az orosz nyelv tanulására és a német nyelv tanítására használtam fel, déli féltenkettőig.

Féltenkettőtől a nadziratel »Na progulku«-t kiáltott. Ami magyarul annyit jelent: »Sétára.« Ezután felnyitotta a cella ajtókat és bennünket leengedett a börtön udvarára. Az egy folyosón lévő cellák fegyencei egyszerre sétáltak. Kivéve azokat, akik magánzárkában ültek. Ezeknek cellájuk előtt külön őrlött állt, senki velük egy szót sem válthatott és őket soha sétára le nem engedték.

Séta naponta kétszer volt. Délben egy félóra és délután egy félóra. De ez is teljesen öltészerűen ment. Néha egy óráig is sétálhattunk, máskor már tíz perc után »koncsili«-t kiáltott a nadziratel. Ezzel jelezte a séta végét. Egyszer délelőtt — délután sétálhattunk. Máskor meg napokig, egyáltalában nem engedtek le bennünket. Amint éppen a nadziratelnek eszébe jutott.

Tizenkettő és félegy között volt az ebéd. A nadziratel ekkor elkiáltotta magát »za obedom« s a naposokat ki engedte a cellából az ebédért.

Az ebéd — amelyet ugyanabban a piszkos faedényben hoztak fel a cellába, amelyben a reggeli forró vizet is adták, levesből állt. Erre mindent rá lehetett volna fogni, csak azt nem, hogy leves. Közönséges piszkos forró víz volt, benne

se só, se rántás. Egy-két szeletke hámozatlan burgonya uszkált benne. Más semmi. Ez volt nap-nap után az ebéd.

Az ebédet a starosta osztotta ki. Ő vette kezébe a konyhából felhozott bádóg kanalat és azzal mérte szét mindenkinek a portcióját.

Nem hiszem, hogy amikor a vadállatok etetik a ketrecben, azok jobban dula-kodnak egymással a bedobott falatért, mint a hogy ez a sok muzsik marakodott ezért a »leves«-ért. Olyan zajt csaptak és úgy ordítottak, hogy az ember a saját szavát nem értette. Az volt a szerencse, hogy a késeket mindenki-től elszedték, amikor bezárták, mert különben bicskára ment volna. Érdekes volt nézni, hogy reszkett ez a sok ember azért a meleg vizért, hogy figyelték és ellenőrizték a starostát, nehogy véletlenül az egyiknek többet mérjen ki belőle, mint a másiknak.

Az ebéddel tulajdonképpen a teljes napi étkezés is be volt fejezve. Mert este már csak »kipjatok«-ot kaptunk. Csak egyszer volt hetenként vacsora. Azt hiszem minden csütörtökön. Ilyenkor sőtalan, vízbe lótt búzát kaptunk. Fejenként egy-egy evőkanállal.

Délután félhatkor megkezdődtek az előkészületek az esti ellenőrzéshez. A poverkához. A nadziratel egy pillanatra még egyszer felnyitotta az összes cellák ajtaját, a naposok pedig — ha már napközben nem volt benn a cellában — be-készítették a »parasá«-t, azt a rettenetes faedényt, amely csaknem türhetetlen-tette a zárkában való tartózkodást.

Délután hat órákor egy hosszú éles fütyű az esti poverka — ellenőrzés — kezdetét jelezte. Ép úgy állottunk fel sorban a pricske elé — mint reggel. Addig, míg a dezsurni az ellenőrzéssel el nem készült. Amikor ezzel kész volt, átvette a cseka elnökéhez vagy a börtön igazgatóságához címzett kérvényeket. Kérvényeket, amelyekre soha válasz nem érkezett. S azért a fegyencek mégis folyton kérvényeket irtak. Ahogy egy darabka papiroshoz jutottak. Némelyik egész regényt össze irt — hogy az ártatlanságát bizonyítsa. Persze, ez a sok irás, mind papirkosárba vándorolt.

Az esti ellenőrzés befejezése után a dezsurni csinovnik a cella ajtókat lezárta s a másnap reggeli ellenőrzésig senki többé celláját el nem hagyhatta. Még csak a folyosóra sem léphetett.

Ambrus Balázs:

Honvágy

— Jakamochi verse —

Ha este van s a szürke bus kövön
Szállonganak a kék vizek fölött
S a levegőben repülnek a darvak:
Eszembe jutsz hazám
S a fájdalom mélyen szívembe marnak.

Vadludak

A város fölött vadludak repülnek
Kidító hangjuk szomorú a fülnek
A házak fölött lebez a sötétség
S a Hold nem szvultotta föl sárga mécsét.

A vezetőjük hangosan kidítoz
Nem hallta meg az alvó, lomha város,
De énecm nem hagy nyugodni a hangtak
Hová repül ily vak éjjel a vadlud?

Valami mély nosztalgia remegtel
Csodálóját a végtelen egeknek,
Már alig hallom olyan messze tárnak,
Mit akarnak ezek a dacos szárnyak?

Előmbre jönnek régen eltűnt árnyak,
Eszembe jutnak a lehullott szárnyak,
Kezdecsék, a mik bus családost szültek,
... A város fölött vadludak repülnek.

Cleopatra Párisban bujkál

Képtelen riport a párisi riporterekről és a szenzációról

Páris, december hó

Amerikában nemrég egy könyv jelent meg Geo Thory történelemtudós tollából, aki többek között azt írja, hogy Cleopatra egyiptomi királynőnek a mumiáját Párisban, a National Libraryban őrzik. Az erre vonatkozó érdekesebb részleteket az amerikai magyar lapok is közzé tették és így támadt az az ötletem, hogy felkeressem a National Library igazgatóját.

A tőzsde mellett egy szürkésbarna, komor épület: ez a híres múzeum és könyvtár. A bejárat fölött, mint általában az összes francia középületeken is, ez a felirat ékeskedik:

„LIBERTÉ! ÉGALITÉ! FRATERNITÉ!”

(Ha másra nem is, de a holtakra mindenesetre áll az egyenlőség.)

Kis kertecské van az udvarban, szobrokkal és egy filigrán, karcos szökőkúttal. A múzeumot nem látogatta egy lélek se, pedig vasárnap volt és még belépti díjat se kellett fizetni. A teremőr aludt, akár az ezerestendős szobrok, amelyek köréje sereglettek meztelenül ácsorogtak a szobákban, de nem kellett attól tartani, hogy meghülnek, mivel a teremben finom központi fűtés van.

Jean Babelon, a múzeum igazgatója, nagyot nevetett, amikor Cleopatra után érdeklődtem. Bevallom, először azt hittem, hogy féltékeny az öreg ur és el akarja tagadni előlem a nőt, de aztán kiderült, hogy igazságtalanul gyanúsítottam meg. Szó sincs Cleopatráról.

— Kérem — magyarázta Babelon ur — ami összes mumiánk a napoleoni hadjáratokból valók. (Mi szükség volt Napoleonnak ezekre az ezeréves vén mamiakra? Bizonyára nem lehettek valami nagy sikerei az egyiptomi nők körül.) Ezeknek a családfáját jól ismerjük, sőt azt mondhatnám, hogy mellékelni tudom a halottas levelüket. (Köszönöm, nem vagyok rá kíváncsi!) Aztán nőnemű mumiánk mindössze kettő van, egy fiatal leány Ramzesz családjából (Jó família!) és egy asszonyé a XIII-ik dinasztia idejéből. Ezek jóval Cleopatra előtt életek.

Az öreg ur úgy beszél az egyiptomi nőkről, mintha csak a párisi midinettekről lenne szó. A mai divatot nem ismeri. De Tutankamen korát igen. Zsörtölődve mondta:

— Az újságírók mindenáron szenzációt akarnak csinálni. Nem mintha a kulturszomj üzné őket, hanem mert Cleopatra pikáns asszony volt. Pletykát szeretnének róla, botrányos részleteket történelmi miliőben. Szégyen gyálázat!

És elkezdte hevesen védelmezni Cleopatra becsületét. Rémes egy nő. Kétezer éves, de még mindig beszéltet magáról.

Alig mérgeződte ki magát az igazgató ur, újabb két újságíró érkezett: a *Matin* és a *Journal* munkatársai. És ekkor alkalmam volt végignézni a legelkeseredettebb küzdelmet a két világlap képviselői között, hogy melyikük vegye birtokba Cleopatrát. Antónius bizonyára nem csapott ekkora hühöt a szép egyiptomi királynő szerelméből, mint ez a két párisi riport.

— Az anyag engem illet meg — jelentette ki monsieur L., akit a *Matin* szabadított rá a múzeumra — mert én voltam itt előbb.

— Bánom is én — húzta fel a vállát a másik — a riport nem magántulajdon. Ön azt írja, amit akar, én azt írom, ami nekem jól esik.

Csikorgatták a fogaikat. Aztán alkudozni próbáltak.

— Nézze — mohdta a *Matin* riportere — ön a kertről és az igazgató uról készített felvételeket.

— Nem! — mosolygott gunyosan a *Journal* riportere — én a mumiát fotografálom le.

Ezt már nem bírta tovább Babelon ur. Ránk rivált:

— Uraim! Mielőtt még tettelegességre kerülne a sor: Cleopatra nincs itt!

Az újságírók tanácstalannul néztek össze. Aztán lassan, fortélyosan megkezdtek az előnyomulást.

— Biztos, hogy nincs itt?

Az igazgató ur paprikavörös lett a méregtől.

— Mit gondol? Talán hazudok a maga kedvéért?

Alig lehetett kiengesztelni. Tapintatos kollégáim kétségbe voltak esve. Tovább nyomoztak.

— Semmiféle múmia nincs ebben a múzeumban? Valami híresség? Egy távoli rokona Cleopatrának? Esetleg leszármazottja?

Babelon ur hangtalan undorral nyújtotta át nekik a múzeumi katalógust: tessék választani. Mint a kereskedő a szövetmintákat, úgy turták össze-vissza a füzetet, de eredmény nélkül.

— Hát jó — legyintett előkelő gesztussal a *Journal* munkatársa — legyen

őné a riport.

És udvarias meghajlással távozott. Monsieur L. pedig lefotografálta az épületet és a szökőkutat (a direktor ur nem engedte magát) jegyzeteket csinált, amelyeket Babelon öt nyomban cenzurázott. A cikkből kiderült, hogy Cleopatra Párisban bujkál, ámbar nem tartják valószínűnek. De azért nincs kizárva, hogy valamelyik múzeum mélyén aluszsa örök álmát a bájos királyasszony, akinek gáláns kalandjai köztudomásuk, hisz az egész világ beszél már, minek titkoljuk tehát tovább?

Babelon ur némán hörgött a szégyentől, míg a riport a múmia autogrammos fényképét sürgette. Ramzesz unokája azonban nem adott autogrammot és monsieur L. miután összezsomogolta a fényképező gépét, toványargalt. A mumiákra nem is volt kíváncsi. Se a múzeumba. A modern riportert ugyanis nem ér rá közművelődni.

Tamás István

Az új világ a csudák hazája

**Dr. Auspitz Rudolf sombori fogorvos feljegyzései
a philadelphiai világkiállításról**

(Második közlemény)

Newyorkban nagyon könnyű pensilvániai vasúti társaság menetrendjéből kikeresni a megfelelő vonatot, mert a vonatok öt perces időközben indulnak. Newyork és Philadelphia közötti utat a gyorsvonat pontosan két óra alatt teszi meg. A vonatok az elképzelhető legnagyobb kényelemmel vannak berendezve. A gyorsvonaton csak egy osztály van, azonban az utas bizonyos ráfizetéssel jegyet válthat a különkocsiba, az úgynevezett »parlok« kocsiba. A vasúti kocsis hatalmas ablakai mellett kényelmes zsölyék várják az utast, amelyek éjszakára a néger alkalmazott egy gombnyomására kényelmes hálófülkévé alakulnak át.

Megérkezés Philadelphiába

Két órai utazás után, amely idő alatt a vonat csak egyszer állt meg, megérkeztünk Philadelphiába, ahova engem az SHS kormány mint hivatalos delegátust küldött ki, hogy a hetedik nemzetközi fogorvosi kongresszuson képviseljem. Az állomás a helyi bizottság fogadta a delegátusokat és az érdeklődő orvosokat, akiknek sorába Európa minden nemzete képviselve volt. Az óramű pontosságával működő organizáció a legnagyobb rendben utalta a fogorvosi kongresszusra érkezett több ezer hivatalos és nem hivatalos résztvevőnek a lakásokat.

Philadelphianak kétféle lakosa van és egyébként is igen nagy a forgalma, a világkiállítás természetesen még inkább megnövelte ezt. Maga a város európai fogalmak szerint még fiatal, 1682-ben épültek itt az első házak, de talán az egyetlen nagy város, amelynek sikerült megközelíteni a higiénikus mintaváros ideálját. Minden családnak meg van a maga saját családi háza és bár a város mellékeve »The Workshop of the World«, a világ műhelye és bár kikötője is nagyforgalmu, vasúti állomásán pedig az Unió négy leghatalmasabb transzkontinentális vasúti hálózatának fővonala fut össze, a nagyvárosokat jellemző egészségtelen utcáknak, házakkak, lakásoknak itt nyoma sincs.

Philadelphia nemcsak azzal dicsekedhet, hogy nagy a forgalma, hogy Newyork és Chicagó után az Unió leggazdagabb városa, hanem azzal is, hogy itt van a világ leghíresebb főiskolája: a pensilvániai egyetem. Az egyetemnek 1200 tanára van. Ebben az évben 26.000 hallgató hallgatja az előadásokat. Az egyetem vagyona, amellyel az egyetemi tanács teljesen függetlenül rendelkezik, meghaladja a 65.000.000 dollárt. Maga az egyetem hetven hatalmas, gyönyörűen berendezett és felszerelt épületből áll.

A philadelphiai Daily Mirror megemlítette, hogy a kiállítás előkészítése mennyi pénzbe került. Ez év január 1-től június 1-ig Philadelphia város 15.000.000 dollárt adott ki gépkocsikra, azonkívül felépítette a Delaware-folyón átvívó hatalmas függőhidat. Ez a hid még a newyorki Brooklyn-hidat is tulszárnyalja. Hosszasága 2 km, a főnyílása kb 600 méter, magassága a víz fölött, mintegy 45 méter, amely alatt még a legnagyobb óceániáró is el tud haladni. Hogy a hid

feljáróját szabaddá tegyék és a hid környékét rendezzék, ezer házat bontottak le. A hidon négy sávpárral közlekedik a villamos és hat ut van a jövő és menő gépkocsik részére.

A hidépítés 45 millió dollárba került.

A Wanamacker

Aki Philadelphiaról beszél, meg kell emlékeznie a Wanamackerról is, amely a világ legnagyobb áruháza.

Az áruház épülete 12 emeletes a föld fölött és a gyalogjáró alatt 2 emelet pincesor van. A vevőközönség részére 50 lift áll rendelkezésre és 2600 lóerős gőzgép hozza mozgásba a különböző villamosáramot szolgáltató gépeket. Esténként 75.000 izzólámpa világítja meg az áruházat. Az áruház bensejében nem ismerik az évszakok változását. A nyári hónapokban is üdítő hűs levegő van az áruházban, mert különböző bonyolult készülékek tiszta levegőt préselnek be a helyiségekbe. A szó-szoros értelmében megszűrlik, megtisztítják a levegőt, ennek folytán a helyiségek levegője por és miazma mentes. Télen persze melegítőkészülékek fűtik a termeket.

Az áruházat 60 évvel ezelőtt egy református pap, Jon Wanamacker alapította. Mint református pap egy szatéciszületet nvított és fia ma már tulajdonosa a philadelphiai és hasonló nagyságu newyorki Wanamacker áruházaknak. John Wanamacker emlékirataiban elmondja, hogy üzleti sikerét annak köszönheti, hogy öt parancsolatot állított össze magának, amelyet híven követett. Az áruház halljában hatalmas márványtáblán ott áll ez az öt parancs, amelyet leközlünk, hogy hátha akad valahol Csantavéren vagy Pacséron egy Wanamacker, aki elolvassván ezeket, megcsinálja a Wanamacker áruházat. Ime az öt parancs:

1. Nálunk csak egy, abszolút pontossággal fixírozott ár van, minden árucikkünk pontosan feltünteti ezt az árat, amelytől semmiképen sem térünk el.

2. Csak valódi és jóminőségű árut árusítunk. Ha valamire azt írjuk fel, hogy gyors árú, ne kételkedj, mert a mikroszkópi vizsgálat is tiszta gyapjút mutat ki. Ha valamire azt írjuk, hogy másodrendű áru, akkor ez megfelel ennek a minőségnek.

3. Mindenkit szívesen látunk, mindenki megzemlélhet mindent és meggyőződhet az áru minőségéről, anélkül, hogy bármit vásárolni volna kénytelen.

4. Minden meg nem felelő árut visszaveszünk és a kiizetett vételárat a legnagyobb készséggel visszatérítjük.

5. Célunk bizalmas viszonyt teremteni a gyárak, vevők és kereskedők között, ami úgy a vevőnek, mint az eladónak közös érdeke.

Ezeket az üzleti elveket, amelyeket megvalósítani nem valami boszorkányság, mindenkor híven követték a Wanamackernál és az eredmény nem is maradt el, mert a koporsószegettől a legkáprázatosabb színű finom kínai szőnyegig, a belföldi árutól, a világ minden tájáról összehordott drágaságokig itt minden kapható. Az árukat részben az áruház tulajdonát képező gyárakban ál-

lították elő, részben pedig az állandóan uton levő bevásárlók hajtának fel a világot minden részén.

Wanamackernek több követője támadt és magában Philadelphianban öthatal hasonló nagyságu áruház van.

Munkácsy képek a Wanamackerben

A Wanamackert megtekintő fiatal házaspárokat figyelmeztetik, hogy ne felejtsek el lakásukat festményekkel is feldíszíteni és felkalauzolni a tizenkettedik emeletre, ahol a képtár van, amelyben egy a régi, mint a modern festők képeinek óriási tömege látható. Az alkalmazottak legszívesebben kalauzolják a látogatót és elvezetik a Wanamacker-család magánképtárába is, amely talán a világ legértékesebb magánképtára. Munkácsy Mihálynak két örökbecsű műve »Krisztus Pilátus előtt« és a »Krisztus a Golgotán« is látható itt. Hihetetlen, hogy mi csoda elővigyázattal és gondossággal őrzik a világhírű mester két alkotását. Annak a teremnek a falait, amelyben a Munkácsy képek vannak, samott és páncél borítja. Delután öt órakor hatalmas páncélajtók zárják el. A képek olyan nagy összegre vannak biztosítva, hogy a biztosító társulat csak ilyen elővigyázati intézkedések mellett vállalta a biztosítást. A látogató egy csinos kis füzetet is kap, amely Munkácsy Mihályról és alkotásairól ad felvilágosítást és elmondja, hogy az öreg Wanamacker a párisi világkiállításán látta meg a képeket és elhatározta, hogy bármibe kerül is, megveszi azokat. Ki is fizetett értük darabonként 150.000 frankot, amely abban az időben a legnagyobb összeg volt, amelyet képekért adtak.

Amerikában több Munkácsy-kép van, a newyorki városi könyvtárban Munkácsynak egy másik reprodukcióból ismert képe, a »Vak Milton tollbamondja leányának az elveszett paradicsomot«.

A Wanamacker áruház előcsarnokában van kiállítva az a monoplán, amellyel Bird százados 1925 május 9-én elérte az északi sarkot. A repülőgép mellett egy üvegszekrényben láthatók azok a szármeruhák, bundák és cipők, amellyel az expedíció tagjai védekeztek a sarki hideg ellen.

Egy milliárd műfog

Megszemléltük Philadelphianban az S. S. White hatalmas gyártelepét, amely engem, mint szakembert érdekelt közelről. Itt mutatták be nekünk a különböző fogorvosi műszerek és fogtechnikai cikkek szakszerű gyártását. Ebben a gyárban évenként átlag egymilliárd darab porcelán műfogak gyártanak és a gyártelepen 10.000 munkás dolgozik, csak a fogászati osztályban. A sebészeti műszerek gyártásánál ezeken kívül még 5.000 munkás keresi meg a kenyérét.

A deficites kiállítás

A világkiállítás területére egy óráig tartó villamosut után lehetett eljutni.

Minthogy a kiállítás előkészítésére mindössze 6 hónap áll rendelkezésre, a kiállítás nem is készült el teljesen, azonban amit az amerikai technika és akarat-erő produkálni volt képes, az a hat hónap alatt mesébeillő gyorsasággal bemutatta. Japántól kezdve a legmesszebb kelet minden népe, a legtöbb európai állam az angol gyarmatok, maga Anglia egész Délamerika képviselve volt a kiállításán. Oly nagy tömegben érkeztek, a kiállítandó tárgyak, hogy a kiállítás megnyitási napján május 1-én a kiállítandó tárgyak nagy része még ki sem volt csomagolva, csak iunius végén sikerült minden tárgyat elhelyezni.

Hat napon keresztül pezsgőélet volt a kiállítás területén, szombaton éjfélkor azonban kialudtak a lámpák, kihalt az élet. A vasárnapi munkaszünetet szigorúan megtartották. Vasárnap zárva voltak a kiállítás kapui. Így nem csoda, hogy a kiállítás anvázi szempontból nem sikerült. Csak később függesztették fel a kiállítás területére a vasárnapi munkaszünetet, mert addig gyárak és áruházak alkalmazottjai egyáltalán nem láhtatták a kiállítást.

A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése után vasárnaponként száz és százezer ember hemzsergett a kiállítási pavilonokban. A kiállítás minden lépten-nyomon bizonyágát láttuk, hogy az amerikai áldozatkészség nem ismer határt, ha a tenki áldozatkészségéről van szó, ha meg kell mutatni a világnak, hogy a dollár hazájában is tudnak áldozni a kulturáért.

Legutolsó divatszertint, retikül ujdonságok
megérkeztek **F. Ditrich** bóröndös üzlete **Novisad**, Kr. Petra ul. 30

MAJD A FIAM!

Szubjektív interjú Dobrovics Péter festőművésszel, a baranyai köztársaság volt elnökével, a legfrisebb párisi apával

Páris, december

A Dóm kávéház terraszán ma este valóságos csöndület támadt Dobrovics Péter körül. Piktörök, írók, szobrászok és más rokonszámukabeliek szorongatták a kezét örvendő zsvíjjal és sorra gratulálták. Biztosra vettem, hogy egy legújabb művéről van szó, képről, amely nagy áron kelt el és sikert aratott. *Díner-Dénes* a nagytehetségű magyar művész lázasan érdeklődött:

— *Kövé?*

Mig a többiek hasonló rejtélyes kérdésekkel faggatták.

— Mi a neve? Kire hasonlít? Hány kiló?

Dobrovics alig győzött felelni mindenkinek.

— *Fiu!* Fiu gyerekek! Kövé, már röhögni is tud és csak természetes, hogy rám hasonlít! Egész az apja! És festő lesz, mint az apja!

Nem tudtam, hogy Dobrovics Péter családi esemény előtt áll és így csak utolsónak állhattam be a gratulációk sorába. Mert sorba kellett állni az asztala előtt, akár a háború idején a kenyérgyégyért.

— A neve György lesz — jelentette ki az ujdonsült apa — Dobrovics Gyókö jól hangzik, mi?

— Azt hittem egy új alkotásához fogok szerencsét kívánni — vallottam be a művészek — és ime fiau lett belőle.

— De kérem — pattant fel apai önérettel — *ez az életem legművészebb alkotása!*

Dobrovics, a világhírű jugoszláv festőművész ugyanis az emlékezetes *Baranyai Köztársaság* összeomlása után Párisba utazott és itt minden politikától menten a családjának és művészetének él.

Meleg jóakarattal mondja:

— Sokan vagyunk itt Jugoszláviából, több kiváló tanítványom kiváló sikereket ért el. *Uzelac*, zagrebi festő és *Milunovic* Párisban is feltűntek. A szombori *Milan Konjovic* egy portréjával felhívta az itteni kritika reprezentánsainak a figyelmét. Mindig örülök, amikor a fiatalok öröklődéseit és eredményeit látom. Meglepi? Amióta fiam van, azóta úgy érzem, hogy az ő sorsa a fontosabb és *ma már ott tartok, hogy örülni tudok mások előretörésének. Ó hol a szent művészi féltékenység? A multam:* Dubrovnik, Avar és Korcsula szigetén dolgoztam. Ha valaki "csodaszépet" akar látni, menjen oda le. Soha szülőföldemen kívül nem festettem tájat, csak Dalmáciával tettem és teszek kivételt. Fantasztikusan szép városok, márvány paloták még a XII—XVIII. századból.

— Jártam Prágában is, kiállítás, sikerek, harc a jövőért és most, hogy már benne vagyok, *nem merek számadást csinálni — visszafelé.* Élek. A legszilidabb polgára vagyok Párisnak. Naponta bejárok a Louvreba másolni, szemlélődök, rajzolok, este kiülök a Dóm elé, megiszom a feketét, diskurálók és ha elálmosodom: lefekszem aludni. Kell ennél nyárs-polgáribb élet?

Muszáj volt köbeszurnom egy kérdést:

— Nem fájdalmas ez, a *művészek: mestereket másolni?*

— De igen, nagy önmegtágadás kell hozzá. De viszont szükségem volt erre a *klasszikus revizióra.* Hígyje el, én mindig az indulók között vagyok. A legfiatalbbrak érzem magam az összes fiatalok között, de nem látom sehohsem az utat, a világot megváltót, a színt, amely lángot vet, a zsenit, aki az ujjában tartja a világot. Ettől a mai *aktuális* művészettől pedig *félek.* Igen, én tudom: ők dolgoznak, akarnak és kinlődnak és ebből a szent vajudásból majd ismét kibukkan egyszer a piktura új csudája. De ma még tulságosan közel van a mult, mint egy frissen hegedt seb és *Renoir* Rodin sirján alig hervadtak el a virágok. Nem öreges vallomás akar lenni, csak igazság; 1914-ben szebb volt Páris, más, reménykedőbb, de reménytelisebb is, 1926? A kispolgári osztály a dekadencia felé hanyatlik és ez megérzi a művészetben is.

Csupa tűz, lendület és aktivitás. Ahogy beszél, ahogy gesztikulál végig árad rajta a régi harcos idők nyugtalansága, amely élére robbantotta őt egy mozgalomnak, amely a fantázia világából a realitások kardokkal és szuronyokkal bélelt országutjára dobta a lávaszínű embert.

— Nem szándékozik hazajönni? — kérdeztem — hisz a beogradi festő akadémia tanári széke várja.

Dobrovics Péter megcsóválta a fejét. — Eszem ágában sincs otthagyni Páris. *Hat évig küzdöttem itthon, kértem és vesződtem, hogy segítsenek megvalósítani kulturális programomat. Ismétlem: hat évig vártam erre. Tovább nem akartam várni. És ezért menjek haza?*

Selyemzsinór a nőgyűlölők elnökének

Palot forrada om a Férfijogok-Szövetségében

Bécs, december

(A Bácsmegeyi Napló bécsi tudósítójától)

Bund für Männerrechte — ez a hivatalos címe annak a miniszterileg jóváhagyott alapszabályokkal bíró egyesületnek, amelynek tagjai a Növel folytatott élet-halál harcban megsebesültek. Férfiak, akik asszonyi ügyekben egyszer már megégették ujjukat és a kik ezen túl kerülnek a tüzet. A kiket megcsalt a feleségük. A kiket elhagyott a szeretőjük. És vice versa. Akiknek zsebébe belenyúl a törvény és könyörtelenül kiemeli azt az összeget, amely egy olyan kisgyermek neveltetésére szükséges, akinek atyását több rendbeli okokból nem hajlandók elismerni. A törvény ugyanis ragaszkodik ahhoz az álláspont-hoz, hogy minden gyermeknek apjának kell lennie és ezen az alapon a bíróság majdnem kivétel nélkül marasztaló ítéletet hoz. A kizemelt apák pedig védekeznek, ellenkeznek és nem akarnak fizetni. Fizetni nagyon kényelmetlen: először, mert hogy akkor nem gondolták, hogy a kaland ilyen drágán végződik, másodsor, ezzel elismerik, hogy egy lényről, egy kis létről gondoskodniok kell, harmadsor, mivel a gyanu sohasem hagyja nyugton őket, vajon az imádott angyal — a gyermek anyja — nem egyszerű üzleti fogásból imputálja éppen nekik a gyermek apaságát, holott a gyermek... no, ne gyanúsítsuk meg ő nagyságát, de hát mit lehet tudni? Az igazság az, hogy gyanúsítani könnyebb, mint fizetni. Miután pedig mindég csak az anya biztos, még a legkorrektebb esetekben is, a kétségek kígyói sziszegnek a kis babák hölcsőinél. Aztán a törvénytelen apákból hiányzik minden atyai büszkeség. Ha például egy vöröshaju szemüveges gyermeke születik, ahelyett hogy büszkén vállalná a gyermeket, kész megesküdni arra, hogy az apa az a barna monoklis ur, aki egyszer köszönt a hölgynek. A legtöbbször azonban a csecsemő nem árul el semmit, annyira diszkret, hogy akár ezer apát lehetne találni a számára. Ilyenkor az anyák a legjobb belátásuk szerint cselekszenek és az audiatur et altera pars elve alapján, fogadjuk el azt az igazságot is, hogy nem mind atya az, aki tartásdíjat fizet. Ezek az önmagukat alapáknak deklaráló fiatalemberek és agglegények, nő- és gyermektartással sujtott elvált férfiak alapították meg Bécsben a *férfi jogokért küzdő ligát.* Az indokolt nőgyűlölet közös érzése fűtve át a tagokat, az alapítók hatalmas táborra számítottak. A jelszó: a férfiakat felszabadítani a női elnyomás alól, küzdeni a nőemancipáció kinővései ellen!

A mult évben tartotta meg alakuló nagygyűlését a Bund für Männerrechte egy vendéglő külön helyiségében, ahol is az elnöknek szerencséje volt engem is üdvözölni, mint a sajtó képviselőjét. Körülbelül harmincan voltak az alapítók. Egyesek mintha egyenesen egy Strindberg darabából jöttek volna át a különszobába. Mindmeggannyi romantikus hős, egy szerelmi regénnyel a háta mögött foglalt helyet az asztal körül. Megfigyeltem: senki bort nem rendelt. A bor már sok butaságnak volt okozója. A sörös kancsóhoz is alig néhányan

Ujra csak várni? Sajnálom a szép fiatal esztendőimet. Azt hiszem *ennyire* szabad nekem is szükeblünek lenni a házassággal szemben. Inkább maradok Párisban csak festőnek, mint otthon meddő reformátornak. Elég volt a szélmalomharcból.

Néha találkozom a »régiek« közü egy-egy kérges kezű magyarral, szerbvel, testvérrrel, összegugjuk a fejünket és elbusulnuk a tegnapi. De ujrakezdni?...

Csönd támadt. A Raspail felől gyenge szél loholt át az uccán és Dobrovics egészen maga elé mondta a rózsaszínű ködben:

— *Majd a fiam!*

t.—i.

mentek nyulni. A nőgyűlölők zöme limonádét és máluaszörpöt fogyasztott, a miből következik, hogy itt felette józan urak szövetkeznek. Maga az előadó egy dr. B. nevű orvos parókéval a fején. (Miért visel parókat, amikor már nem akar a nőkről tudni?) csak vizet ivott a rizses hushoz és alig hogy lenyelte az utolsó falatot, szenvedélyes hangon terjesztette be a határozati javaslatot, hogy uccái felvonulással, népgyűléseken hívjuk fel a kormányt arra, hogy sürgősen orvosolja a törvénytelen apák és a valóni akaró férfiek tarthatatlan helyzetét. Egyben felhívta szerénységemet, hogy a sajtót állítsam a szent ügy szolgálatába. Mely felszólításra kénytelen voltam a következőket válaszolni:

— Igen tisztelt uraim! A sajtónak feladata, hogy az elnyomottakat védje és mindig a gyengébbek oldalára álljon. Magáévá kell, hogy tegye a védtelen férfiak ügyét. Bár nem tagadom, magam egyelőre még némi szimpátiát érzek a nők iránt, de megnyugtatom önöket, igen tisztelt uraim, hogy ez teljesen egyoldalú és biztosíthatom önöket, hogy ennek a szent felszabadító háborúnak nem én leszek a legutolsó katonája.

Milyen kár, hogy a nők nem voltak tanúi annak a nagy ünnepletésnek, a melyben engem a derék férfijogok részesítettek. Ez a mult nyáron történt. Azóta nem hallottam és nem is érdeklődtem szövetségünk üzletmenete iránt. A napokban azonban egy rémhir jutott hozzám, a Bundban borzalmas krach történt, amely alapján rendítette meg az egyesületet. Az egyesület kebelében ugyanis elvi nézeteltérések merültek fel, az átkos visszavonás ütötte fel a fejt. A nőgyűlölők nem tudnak egyhuron pendülni az alapvető célkitűzésben: a *nőgyűlöletben.* A radikális szárny a legmerevebb ellenségeskedést hirdeti a női nemmel szemben, amíg a kevésbé szigorúak békülékeny szellemű politikát kívánnak folytatni. A férfiak jogait száz percentig érvényesíteni kell, de azért nem kell lebükközni az összes nőket.

A szövetség legutóbbi ülésén napirend előtt felállott az egylet alelnöke, Kornblüh ur, aki egyébként a polgári életben kereskedő és súlyos vádakat emelt a szövetség elnöke. Sigurt *Höbnarth* ellen. Az elnök az egyesület elvei, sőt alapszabályai sárbatiprásával, tagságot, sőt vezetőségi állást vállalt a Themis egyesületben, amelynek — őh szörnyűség — nő tagjai is vannak.

Brunz ur, nyugdíjas vasutas vette át a szót és konkretizálta, hogy milyen égbekiáltó árulást követett el az elnök a szövetség szent ügye ellen. (Mondjon le! Harsogták korusban) amikor leadta magát a Themis egyletnek. A Themis egylet a nőkért is sikra száll. Az ő elvált felesége éppen a Themis egylet színeiben folytatta ellene a harcot. A háború alatt, amikor kapások voltak a nőszülő férfiak, egy apró hirdetésben házassági ajánlatokat kért, 278 jelentkező akadt, akik közül ki is választotta a feleségét. Három hónap után azonban kiderült, hogy az asszonynak gyereke n. Válopör. A válopör öt évig húzódott és végül a bíróság arra ítélte, hogy nyomorult nyugdíjából havi 35 sillinget

kell fizetnie az asszonynak. A mi elnökünk — emelte fel a hangját a vasutas — egy ilyen hiénával egy egyesületben tevékenykedik. Követeljük, hogy az elnök azonnal adja át helyét egy arra méltóbb férfinak!

Sigurt Höbnarth, az elnök, dadogva védekezett. Kifejtette, hogy a Themis is az igazságtalanságok ellen küzd és ő minden jogtalanság ellen harcol, akár férfin, akár nön követték azt el. Aztán rátért az egylet ügyeire. A szövetség megmozgatta a parlamenti pártokat, a házassági törvény reformja érdekében. Követelte a vérpróba és a daktiloszkópia alkalmazását az apasági pörökben. A bíróság előtt minden nő angyal, holott Lombrozó, Krafft, Ebing, Schulta és a többi nagy tudós megállapította, hogy a nők hiéna természetűek. A bíróság azonban bedől a nők könnyeinek, kacsintásának és a színészi képességeinek.

Az elnök ezzel az utolsó mondattal sem tudta megmenteni pozícióját. Sigurt mint bukkott ember ülte végig az ülést, amelynek utolsó szónoka dr. Heinzl miniszteri tanácsos volt. Rámutatott arra, hogy a házassági törvény már száz éves, tehát már elavult. A házasság a nők részéről üzleti vállalkozás, a férfi szabad spekuláció tárgya. A nők krodil könnyeikkel és forró tekinteteikkel megfőzik a bírakat, akik mindig a nők javára döntenek. *A mai törvények mellett megnöszülni, a férj számára egyet jelent az öngyilkossággal.*

— Ugy van! Ugy van! kiáltottak fel egy szívvel, egy lélekkel az egybegyűlt tagok. Fogadjunk, hogy a szövetség őt fogja megválasztani elnökének. Feltéve, ha közben nem nőszülné, vagy nem lesz öngyilkos, ami az alapszabályok értelmében teljesen egyre megy.

Eos.

Társadalm

összeműködés

Picurka szociológia, vagy vihar egy pohár vízben

A bérházban, ahol lakom, házi vízvezeték van, amelyet egy motor hajt. A házmaster minden reggel 7 órakor megindítja a motort és megtölti a tartályt. Erre valamennyi lakó — számuk szerint tíz — megereszti a vízcsapot és leraktározza a vizet a háztartásban található kannákban, csupokban, ibrikekben, dézsákban, vajdingokban, még pedig nem annyit, amennyi arra a napra kell, hanem annyit, amennyi a vízcsapon át kifolyik.

A társadalmjavító eszmém kényszerítő parancsának, vagy parancsoló kényszerének engedelmessé mozzalmat indítottam a lakók között azzal a programmal, hogy a vízvezeték csapja álljon egész napon át a lakók rendelkezésére és mindenki csak annyi vizet eressen ki, amennyire pillantnyilag szüksége van. Kifejtettem, hogy a vízjavak elosztásának az a mostani módja, primitív társadalmgazdasági viszonyoknak felel meg és egyrészt a víz fölösleges halmozásával anyagpazarlást jelent, másrészt szükségtelenül sok munkát és edényt vesz igénybe. Valószínű, hogy a lakók többsége, ha a víz egész napon rendelkezésre áll, nem fog annyit elhasználni, mint amennyit most elraktároz és így az a lakó, akinek valamely rendkívüli közlemény folytán esetleg több vizre lesz szüksége, ehhez a többlethez is hozzá fog jutni. Fejtegetésem megértésre talált és a házi gyűlés határozatát közölte a felsőbb hatalommal, a háztulajdonossal, akinek szintén megmagyaráztam e szociális reform előnyeit. Itt is siker koronázta fáradozásomat.

Felszűrült tehát a nagy nap reggele, amely az új eszme diadalát jelentette. Megindult a motor és nem volt futkosás, edénycsörgés, zaj, láрма, állt néma esend Büszkén mentem el hazulról. Ime milyen egyszerű a társadalmi összeműködés megvalósítása. Csak meg kell magyarázni annak nagyszerű előnyeit.

Délben, amikor hazajöttem, nagy fel-forlulás várt. Kisült, hogy már délelőtt 10 órakor egy csöp víz sem volt a tartályban. És egész napon át minden lakó

TERE-FERE

— 00 —

A nyuzott béka nem jól érzi magát. A tudományt régóta foglalkoztatta az a kérdés, vajon a központi idegrendszer működhet-e akkor, hogyha a külső világról semmiféle inger nem kap. Maga Bergson is fölvetette ezt a kérdést s egyik munkájában azt kérdezte, mi történék akkor, ha a központi idegrendszerhez vezető minden ideget sikerülne eltávolítani. Erre vonatkozólag történtek már egyes kísérletek, megfigyelések. Volt egy fiú, aki csak egyik szemére látott s egyik fülére hallott, egyébként nem közlekedhetett a külső világgal. Bőre érzéketlen volt, izmai nem működtek. Mikor becsukta egyetlen szemét s egyetlen fülét vattával dugták be, mély álomba esett.

A párisi lélektani társaság tudósa, Miguel Ozorio de Almeida kísérleti úton igyekezett választ adni a kérdésre. Várangyos békák voltak a kísérleti állatok. Bevarrta, vagy egészen kiirtotta szemüket. A békák a külső ingerekre úgy viselkedtek, mint egyébként. Ozorionak az az ötlete támadt, hogy elevenen nyuzza meg a békákat, ami ha nem is kegyes cselekedet, de könnyű, mert a békáknál a bőr csak bizonyos pontokon tapad a mélyebben fekvő szövetekhez.

A tudós ezt írja:
— Miután a békát teljesen megnyuztam, a kísérleti állat mély levertségről tett tanúságot.

Ez mindenesetre érdekes. A béka nem örült annak, hogy megnyuzták, hanem gondolkodott, hogy mi is történt vele. De halljuk tovább a tudóst:

— Teljes ernyedség vett rajta erőt, nem mozgott, izmai se működtek. Szemei besüppedtek szemgödreibe, egyáltalán nem lélekzett s ha nem észleltem volna szívverését, azt kellett volna hinnem, hogy már megdöglött. Ezt az állapotot — jobb kifejezés híján — álomkórnek nevezhetném. Az álomkór mindaddig tart, míg az állat néhány óra után — legkésőbb másnap — el nem pusztul.

Hasonló tapasztalásra jutott akkor is, mikor kígyókat nyuzott meg elevenen. Azok is igen leverték voltak.

Valószínűleg az élettan tudósok is igen leverték lennének, ha megnyuznák őket.

*

A férfiak öltözködni akarnak. A nők akik bubirizurát viselnek és nadrágot, lassanként egészen elférfiasodnak, lemondanak a nőiség minden előnyéről, a színéről, a színpadon hatásos és regényes ruhákról. Közben azonban a férfiak észbe kapnak. Miért ne öltözködhetnének akkor legalább ők?

Multkor már hirt adtunk arról, hogy milyen mozgalom indult meg a keménygallér ellen: ligát alakítottak ellene, melynek elnöke a híres színigazgatót választották meg. *Antoin* Jean de Gourmont tovább megy kiáltványában, mely a férfiruha művészien voltáról szól, visszaköveteli a régi, hatásos jelmezeket.

— Általánosan elismert tény — írja — hogy a mai férfiruha nem esztétikus látvány. Hosszu évek óta a divat nem törődik a férfiakkal: öltözködének változása mindössze egy kabáthajtóka megszületésében, vagy megkeskenyedésében áll, vagy abban, hogy a nadrágja bővebb s melénye hosszabb. Ugy emlékszem, hogy a férfiruha véglegesen megrogzdódott. Hát ez az inestetikus viselet semmit se árul el egyéniségünkben. Azon töprengünk, vajon miért tűrik a férfiak, hogy rájuk erőszakolják ezt az egyenruhát, mely eltorzítja őket, közönséges és nevetségessé teszi. A férfi viseletben a legnagyobb torzadalom volt a térdnadrág elhagyása, ez érvényre hozta a férfi combját és lábát, mely ma nem is látható, hiszen alig kandikál ki a nadrág tokjából. Az öltözködés művészetében, mint minden művészetben, a szakadozott vonal izléstelen. Nagy tévedésnek tekinthető ruháink ujja, melyen nincs semmiféle paszománt, mely a végén sohasem szélesedik ki. A kézelő és gallér képtelenség. A kézelő merev fehérségével eldurvítja a kezét, megsemmisíti érdekes árnyalatait. Ha szabadon maradna a nyak, a fej is művészibb len-

ne. A férfi haja csak úgy szép, hogyha eléggé hosszú és a fény játszhat rajta. Azt kérdezem a gavalléroktól, az írőktől, a művészekről és a nőktől is, mit gondolnak a férfidivat és a francia hagyományok megújításáról? Tömörüljünk ligába és akiknek módjukban van befolyásolni a divatot, mozduljanak meg — cselekedjenek.

*

Orvos-históriák. Curnonsky gyűjteményében néhány mulatságos orvos-históriát lelünk.

Egy híres elmeorvos megmutatja a kórházát néhány átutazó kartásának. A kertben kedves, mélabus fiatalember üldögél, a karjain egy babát altat.

— Látják — szól az elmeorvos — ez a legszöndesebb betegem. Szegény fiú abba örült bele, hogy nem akart hozzá menni az a lány, akit szeretett. A babával vigasztalja magát, azt hiszi, hogy ez az a lány.

Közben a kert mélyéből odarohan egy dühöngő őriült, ápolók futnak utána s csak akkor bírják lefűlelni, mikor az orvosok csoportjához érkezik.

— Ez pedig, kolléga urak — mondja az elmeorvos — az, aki elvette azt a lányt...

*

Maissonneuve-öt, a jeles sebészt egy napon Orleans mellé hívták egy műtétet elvégezni. Mire megérkezett, a páciens a másvilágon volt.

— Mit csinál most a tanár ur? — kérdezte a halott egyik rokona?

— Visszautazom.

— Mivel tartozunk?

— Azzal, amiben megállapodtunk, 1500 frankkal.

— De hiszen nem is tetszett megoperálnom.

— Ha mindenáron parancsolja, meg is operálhatom.

*

Ez pedig az Egyesült Államok egy kis városkájában történt. Szegény Jones nagyon beteg volt, felesége elküldetett a háziorvosért, s miután az nem volt otthon, más orvost hívatott.

De a háziorvos nemsokára haza érkezett, megtalálta asztalán az értesítést, nyomban elindult Joneshez. Ő meg a másik orvos két különböző ajtón nyitott be a házba. Anélkül, hogy észreveték volna egymást, mindketten egyszerre közeledtek az ágyhoz, egyszerre nyultak a paplan alá, a szerencsétlen Jones csuklója felé, hogy megvizsgálják érelökését.

— Ennek hagyománya van — mondotta az egyik.

— Nem — szól a másik. Ez tökrészeg. A beteg most fölháborodottan rugta le magát a paplant és ezt látta: a két doktor egymás csuklóját tartotta.

*

Mussolini elbeszélget egy amerikai tudóssal. Kellen tanár, az amerikai lélekbuvár, a newyorki társadalomtudományi egyesület elnöke, a *New York Herald* munkatársával együtt meglátogatta a Vezért, akivel hosszasan elbeszélgetett.

— Mi Olaszországban — mondotta Mussolini — mindnyájan husz évesek vagyunk. Én magam is...

Miután hallotta, hogy Kellen hűséges barátja és tanítványa William Jamesnek, a pragmatizmus megteremtőjének, aki a tett, a cselekvés fennsőbbiségét hirdette. Mussolini fölkiáltott:

— William James? Ő az én mesterem. A fascizmus a pragmatizmus tanításait gyakorlatilag valósítja meg.

Arról beszélt, hogy újra olvassa a görög bölcselőket.

— Ezek azonban — szól — Arisztoteleszt kivéve szemfényvesztők. Könnyűkezü emberek, a dolgok lényege elsiklik ujjaik özött.

Nézete szerint Nietzsche inkább költő, mint bölcselő, Albert Sorel, a történetíró pedig híjjával van a nagy összefogásnak, tulontul sok tényről sorol föl.

Az amerikai tudós megkérdezte, milyen indítókák bírták rá arra, hogy eltávolodjék a szocializmustól, mire azt válaszolta, hogy tapasztalásilag látta be az

emberek egyenlőtlen voltát. A Vezér e vita során fölugrott székéről, nagy szeméi lángoltak, minden szónál az asztalra ütött:

— Megértettem, hogy az élet csupa egyenlőtenség, hiába tüntetjük el mesterséges fogásokkal, annál inkább kiütözik. Arra is rájöttem, hogy nem igaz, mintha a nép beérné az anyagi jóléttel, azaz, hogy ehhez, hogy jól öltözködjön és hogy automobilban járhat.

Látogatói megjegyezték, hogy az olaszok azért általában jól öltözködnék.

— Mert van bennük szépérv — felelt mosolyogva Mussolini. — A legelőkelőbb társadalmi hölgytől kezdve a legszegényebb munkás feleségéig mindegyikben van izlés.

A hossza nyúl beszélgetés végén az amerikai tudós ezzel a bókkal bucsuzott a kormányelnöktől:

— Ma Európában csak két ország van, melyben a népeket bölcséleti elvek alapján kormányozzák: az egyik Olaszország, a másik — Oroszország.

*

Sir Thomas a rádió ellen. Sir Thomas Beecham, az angol zenei élet vezérégyénisége, aki rengeteg munkával, anyagi áldozattal igyekezett föllendíteni a londoni operát, elégedetlen hazájával, hátat fordít neki s bucsunyilatkozatában azt mondja, hogy nem is tér vissza. A kitűnő zeneszerző főképp a rádióra haragszik, az angolok bálványára, akik nem látogatják a hangversenyeket és operát, hanem este a rádió kagylóját fülükre csatolva, papucsban, hálóingben élvezik a muzsikát.

— Amerikába megyek — szól Sir Thomas — nem is térek vissza többé, csak talán akkor, mikor már fáradt és haszontalan aggyasztán leszek s mikor Angliában megint akadnak zeneértők. Néhány körutra hívnak, jövő nyáron a filadelfiai zenekart vezényelem. Önként vállalom magamra a száműzetést. Angliában nincs jövője se a zenének, se a zenészeknek. Itt csak a rádió a divat. A legjobb művészek arra vannak kárhóztatva, hogy rádióba énekeljenek és zenéljenek egy mikrofon előtt, hogy a hülyék tömege gyönyörködhessek a badar, fűlsértő, ostoba hangzavarban...

Igy beszél a jeles karmester. Sir Thomas különben igazi különc. Mesélik róla, hogy egy napon, mikor melegnek találta a bundáját, odaintett egy taxit, beleültette a bundáját és nélküle sétált, míg a taxi lépésben ment mellette.

Miklóska rajzművész a színpadon „dolgoz”

Miklóska hétesztendős, foglalkozására nézve balettáncos a Nemzeti színpadán. Nem a nemzeti Színházban, hanem a nemzeti Kávéházban, a szuboticaiban, a hol tizenegy éves nővérelével, Magdával együtt kedves, finom, precíz módon csinálnak egy rokokó és egy marionett táncot. Komoly művészek, kenyérkeresők. Ugy ismerkedtem meg Miklóskaival, hogy valamelyik este betévedtem oda a művészszínházhoz s ő a számja után odajött, felkapaszkodott a székére és megszólított:

— A bácsi is dolgoz?
— Hogyne. Minden ember »dolgoz« valamit, ha nem is a színpadon.

Elgondolkodott, azután megszólalt:

— Á, dehogyis, hisz a gazdagok nem dolgoznak — mondta, mire a mamája, a Bizánci Jolanda énekesnő, direkt oda-sietett és kijavította, hogy: a gazdagok is dolgoznak fiacskám.

— Hát azok mit?

Mig a mama törte a fejét, hogy megmondhassa, mit dolgoznak a gazdagok, Miklóska formálisan is bemutatkozott: Kovács Miklós. Ugyilátszik, rögtön megnyertem a bizalmát, mert sugva hozzátette:

— Én rajzolni is tudok ám.

A rajzait, mint megtudtam, titkos kedvtelésből, szabad óráiban csinálja, ezzel nem keres pénzt, közönségbeli embernek nem is mutatja. Mondom, rajzolon valamit. Például tengert, vitorláshajlót, repülőgépet is legyen fölötte.

Egy pillanat mulva visszaadja a noteszemet: Tessék, benne van.

Rajta van minden, megrendelés szerint, még ráadást is adott, napot, hegyeket. Van perspektívája, kitűnő formame-

toriája. Adriaal fürdőkön működött sokat és Olaszországban, azért szeret tengert rajzolni. Azt indítványozza, hogy a repülőgépet átalakítja léghajóvá. De modell után is rajzol Mutatja Boby Hopp és a Gömöri táncos karikatúráját. A Gömörít meg is lehet ismerni. Mutat tájképet: tengert, csónakkal, a partján fásor, a horizonton vilha, gyár, ház, sürgöny-póznák, madarak a levegőben. Csodálatosan ábrázolja a mozgást és az emberek valóban mennek, a kéményfüst száll.

Miklóska kétségtelenül tehetséges.

Közl, hogy le fogja még rajzolni Ardelján Elecnórát, a keleti táncosnőt, a mint vonaglik, meg Bárti Bőskét, meg Herceg Fricit, a Jandó Nusit is, Harmath Jancsit, az excentrikus Silvát és a saját papáját, Kovács Sándort a nagy fehér bajusszal, mikor igazítja a truppot.

Majd kiderül, mi lesz ebből a nervózus, izgékony kis művészyerekből: festőművész, vagy táncos? Ő a maga részéről kuriai bíró szeretne lenni. Pillanatnyilag pedig az a legfontosabb, hogy küldjek a rokónaknak a lapból, amelyikbe ki van téve, mert mindig szekirozzák, hogy nem is tud rajzolni. (—)

Elég volt a szenvedésből!

Szent Rókus lábó új lábat csinál.

Ezen készítmény, mely külföldön régen és kitűnően bevált, különleges essenciákból áll, melyet meleg lábvízben feloldunk. Ezáltal egy oxigénnel telített vizet nyerünk, mely csodálatosan jótékony hatást gyakorol a fáradt és fájós lábakra, megszünteti a fájdalmakat, melyeket a cipő szorítása okoz, meggyógyítja a láb puffedségét és égő érzéseit.

Elegendő, ha egy csekély mennyiséget ebből a lábsóból teszünk egy labor meleg vízbe és áztatjuk a fájós lábat 10—15 percig. Ezen idő múlva a láb dagadtsága, zuzódása, a kínzó, égető érzések egy csapásra megszűnnek és többé újra el nem kezdődnek.

Hosszabb áztatás megpuhítja a tyukszemet és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok könnyű szerrel, kés vagy beretva nélkül eltávolíthatók.

A legégetőbb, legmakacsabb lábfájások, fagyások elmúlnak a Szent Rókus lábó használatával.

Meg lehet Ön győződve, hogy a Szent Rókus-lábó a lábat tökéletesen ujja alakítja, úgy, hogy a szűk cipő, sőt az új cipő is épen olyan kényelmes lesz, mintha évekig hordta volna. Merszabádját önt a láb különböző zavaraitól, annyit járálhat, amennyit akar, gyakorolhat, vagy állhat egy helyben órákig a fáradtság vagy fájdalom legesekélyebb érzése nélkül.

Egy nagy csomag Szent Rókus-lábó ára 16 dinár. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Ha nem kapná, forduljon az SHS. királyság területére jogosított képviselőhöz:

NADA DRÓGERIA Kalor i Gabrié Subotica
Strossmayerova ulica 2.

ALAKOK

Detektiv

(Nyitott lepkeláng lobog a hosszú folyosón. A falak szürkék, a levegő is szürke. Minden szürke. A detektiv int, hogy kövessem. Én szó nélkül követem. Bemegyünk egy udvari szobába, hol a gubacsintá és a porzó szaga érzik. A detektiv értelmes, művelt ember, nagy koponyája van, fekete szeme, a negyven felé jár, tizenöt esztendeje működik ezen a pályán. Erősen cigarettázik. Naponta ötven cigarettát szív. Nikotinmérgezésről panaszkodik, tőlem kér tanácsot, hogy szokhatna le a dohányzásról. Működő rágyújtok s vele együtt kevertem a szájam, így bókol.)

— Én ismerem önt.

— Köszönöm. (Azon tűnődöm, hogy viszonzom kedvességét. A detektivnek nyilván legfőbb becsvégya az, hogy ne is tudja kicsoda, emellegva ezt mondja): Én pedig nem ismerem önt.

— Remélem is. Engem csak a vagányok ismernek.

— Kik azok a vagányok?

— Rovott multu bűnözők. De azok, ahányan vannak itt Budapesten, név és személy szerint ismerik mind az 110 detektivet.

— Ha megengedi apró, kíváncsi kérdésekkel fogom ostromolni. Ezeket bizonyára már megszokta.

— Eléggé.

— Mit kérdeznek például öntől a társaságban, baráti körben, mikor meg tudják, hogy detektiv?

— Először is azt, hogy fogtam — e már gyilkost s aztán, hogy féltém-tőle.

— Akár a gyerekek. Láttál farkast, féltél tőle? Milyen naivak az emberek. (Gondolkozom.) Mondja, csakugyan fogott már gyilkost?

— Olyat is fogtam már, akit fölakasztottak, egy terrorristát.

— És félt tőle?

— Kezdő koromban bizony furcsa volt, hogy egy emberrel vagyok együtt ebben a kis szobában, aki gyilkolt. Pedig sok mindent végigcsináltam. Tizenhét hónapig voltam künn a harctéren, a Bruszilov elleni offenzíva idején is, hullák közt aludtam, hullák közt ébredtem. Mégis csak más ez.

— Megtámadták már?

— Meg is vertek. A kommun bukása után egy délután a Margit-hídon mentem át villamoson, megpillantottam két alakot, akit kerestem, leugrottam, átbujtam a korlátot s torkon ragadtam mindkettőt. (Milyen hatalmas tenyeret vannak.) Nekem estek ököllel, körömmel, leszakították a gallérom, szalmakalapot ronggyá tépték, odanyomtak a korlát-hoz, hogy belevessenek a Dunába. Csak az egyiket birtam tartani. Akkor siettek segítségemre a járőrelők.

— Benn hogy viselkedtek?

— Itt főztek, hogy legyek én is kom-

munistá, mert a kommunizmus úgy is győzni fog. Az ilyen lekapásoknál fő a lélekjelenlét. Vidéken, egy tanyán másodmagammal fogtam el két tagbaszakadt, óriási gazfickót, akik egy kovácsnál bujdosnak. Rájuk ordítottam: »össze a kezét« s megkötöttem őket. Mikor már vittük a pasasokat, az egyik megszólal: »Hát csak ketten vannak. Áj, ha azt tudtuk volna.« A Bakonyban is volt egy kalandom. Éjszaka hajtottunk három kocsin, hét-nyolc alak nekünk támadt, ki akarta fogni lovainkat, a sárhányóra ugrott, pisztolylövésekkel riasztottuk el őket. Ma sem tudjuk, kik lehetnek. Valami utónálló, Rózsa Sándor kései utódjai.

— Egyébként mi a munkája?

— Minden, ami előfordul. Néha bálakba vezényelnek ki.

— És mit csinál ott?

— Táncolok és figyelek. Egy »legitimista« bálon büzbombákat dobtak. Pár évvel ezelőtt kutya nehéz esetem volt. Lefülestem egy kártyázó társaságot. Ide nehéz volt bejutnom, mert a házmester üvegablakon kukucskált ki s ha ismeretlen látott, felcsöngetett a kártyabarlangba, ahol közben a pénzt meg a kártyát eltüntették. Erre frakkba vágtam magam. A házmester kaput nyitott, megöleltem őt.

— Mit érez ilyen ölelések alatt?

— Azt, hogy jól megy a munka. A házmestert átadtam egyik kollégámnak, az egy másiknak és így hamarosan átölelték őt egy mellükucskába, hogy botrányt ne csinálhasson. A kártyaklub tulajdonosa — öreg, monoklis ur — mosolyogva jött elém, őt is megöleltem, tovább adtam, berontottam a terembe. Itt a kártyaasztal körül három sorosan álltak az estélyi ruhába öltözött hölgyek és urak. Fölugrottam az asztal tetejére, ráfeküdtem, egész testemmel fedeztem, hogy szét ne kapkodják a pénzt.

— Milyen bűnözőkkel találkozik leggyakrabban?

— Az előkelő körök sikkasztanak és csalnak, a nép egyszerű gyermekei lopnak és betörnek. Nagyon sok a zsebtolvaj.

— Azt hallottam, hogy a zsebtolvaj a legötletesebb bűnöző.

— Az valóságos bűvész, ezermester, a lopás bohémje. Könnyed és ravasz. Fültűrész és nevet. Javíthatatlan. Nem egy alig szabadul ki a börtönből, már az első villamos uton folytatja mesteriségét. Könnyen megismerni őket: a mutatójuk és nagyujjuk egyforma hosszú. Ezt ők mesterségesen idézik elő, nyújtják a mutatójukat, éjjel sulyokat kötnek rá. Tetszik tudni, afféle üzleti befektetés. Mert sohasem a kezükkel dolgoznak, hanem csak ezzel a két ujjukkal, melynek a bögén — a legfelsőbb ujjpercen —

olyan finom a tapintásuk, mint a nővörösöké, akik az ujjukkal tapogatták ki a magzatot. Rendszerint hárman-négyen alakítanak egy közkereseti társaságot, ezért nehéz elcsipni őket. Ha a villamoson eltűnik valakinek a pénztárcája, a zsebtolvajnál sohasem találják meg. Az a matért — így hívják az anyagot, a lopott holmit! — közben odasinkóltatta a másiknak, az a harmadiknak, az a negyediknek, aki régen leugrott s viszi az orgazdának, a tyuknak.

— A betörések száma is szaporodik.

— Kétféle betörő van. Az egyik durva eszközökkel, erőszakosan dolgozik. Ez a típus egyre ritkább. Annál gyakoribb a másik, aki álkulccsal hatol be. Ezeknek egy része ujabban a kasszafurásra adta magát, mert az elszegényedett polgári osztály szekrényeiben pár agyonomosított zsebkendőnél allg talált egyebet. A modern technika minden eszközzel föl vannak szerelve, gumikesztyűt használnak, akár a sebészek, hogy ujjnyomot ne hagyjanak. Bizony, a bűnözők egyre agyafurtabbak lesznek. A rendőrségnek is lépést kell tartani velük. Ma már nem vesznek föl olyan detektivet, aki nem érettségizett. Az eljövendő tíz évben bizonyára még szigorubb követelményeket állítanak a titkosrendőrök elé. Parasztfogásokkal semmit sem érhetünk el, lélektani tudás és emberismeret kell.

— Repülőgépes detektiv még nincs sehol?

— Erről nem hallottam. De a legénységünket iskolázzák. A Kossuth Lajos-ucca sarkán posztol egy rendőr, aki németül, franciául és angolul is beszél.

— Hogy megy a letartóztatás?

— A vagánynak be se kell mutatkoznom, az ismer és jön velem. Csak így szólok hozzá, egész csendesen: »gyere.« Ha nehéz emberrel van dolgom, ahhoz éjjel megyek, mikor alszik. Megfogom a két kezét, én keltem föl, a szoba közepére állítom, eléje szórom a ruháit, hogy öltözködjék.

— A vállatánál kik őszintébbek, a férfiak, vagy a nők?

— Föltétlenül a férfiak. A nők, ha ezerszer is ellenmondásba kerülnek magukkal, folyton csürnek-csavarnak.

— A sirás mindig értelemre vall, nem is annyira bűnbánatra, mint értelemre és képzeletre.

— És mikor sirnak?

— Akkor, mikor szó esik az otthonairól, vagy mikor visszavezetem őket a lakásukba.

— Sok embert ismer?

— Fél Budapestet, egész bizonyosan. Ha bemegyek egy vendéglőbe, folszállok egy villamosba, az ottlévők feléről tudom, hogy kicsodák.

— Detektiv-regényeket olvas?

— Annak előtte nem érdekelték soha. Amikor detektiv lettem, belenéztem egyikbe-másikba, de untattak. Végre a környezetet ismerem, a történeteket pedig tulzottnak és lehetetleneknek találom. A valóság egyszerűbb és — különösebb.

— Hát Raszkolnyikov?

— Ó az más. Azt háromszor is elolvastam.

(Megköszönöm a beszélgetést, de a detektiv még tartóztat. Én már mennék. Erre fölkel, lekirás a kapuig. A földszinten az éjszakai rendőrhajszából hazahozott lányok dicsorognak, tizen-tizenöt, pincevirágok, kocsmai töltelések, a toloncház ismert alakjai, akiket már többször becinkeltek és most ismét viszik őket a »Jerglibe.« Mind bubifrizurát visel, némelyik lakcipőt is, de a harisnyójuk rongyos. Az egyik részeg s tenyerével törli orrát, a másik rágja zöld körmét. Detektiv barátom rájuk se tekint. Öneki ez emberanyag, munka, anyany, mint nekem egy csomó beiratlan kéziratpapír.)

Kosztolányi Dezső

SZENTELEKY KORNÉL

Milyen jó lenne

elindulni, vándorolni
valahova.

Elindulni, vándorolni,
megpihenni, megérkezni
és lehasználni fejemet egy körre,
mint Jákob, a bibliai.
És aladni és álmodni,
mint Mózes könyvében nagyon.
Hűs a csend és hűs a kő,
a fejem könnyű s nem meleg:
anyalok járnak a létrán,
Isten pedig azt igéri,
hogy vélem van s megőrizz engem.

Milyen jó lenne vándorolni

és találkozni valakivel,
mint Jákob, a bibliai,
aki anyalokkal találkozik.
Találkozni, ő rá letni,
ő rá letni, őt szeretni
s ő ekképen szólna hozzám:
Vártalak s most tiéd vagyok,
szolgád és királynőd vagyok,
mert én vagyok az az asszony,
aki szeret téged.

Milyen jó lenne

győztesen kikerülni az éjszakából,
mint Jákob, a bibliai,
aki Istennel viaskodta.
Mikor pedig a hűs, híg hajnalban
felizzana a boldog bibor,
kitárnám karomat
pogány pap módjára
s kiáltanék ekképen:
Enyém a nap, enyém a fény,
az asszony, az is az enyém,
az Isten az is az enyém!
Enyém az élet!

Milyen jó lenne...

500.000

dinárt nyert

november 30-án a nálunk vásárolt
49.006. számú két fél sorsjegy

300.000

dinárt nyert

november 23-án a nálunk vásárolt
64.833. számú két fél sorsjegy

Legközelebbi húzás 1927 január 11-én

Bankovno komanditno društvo

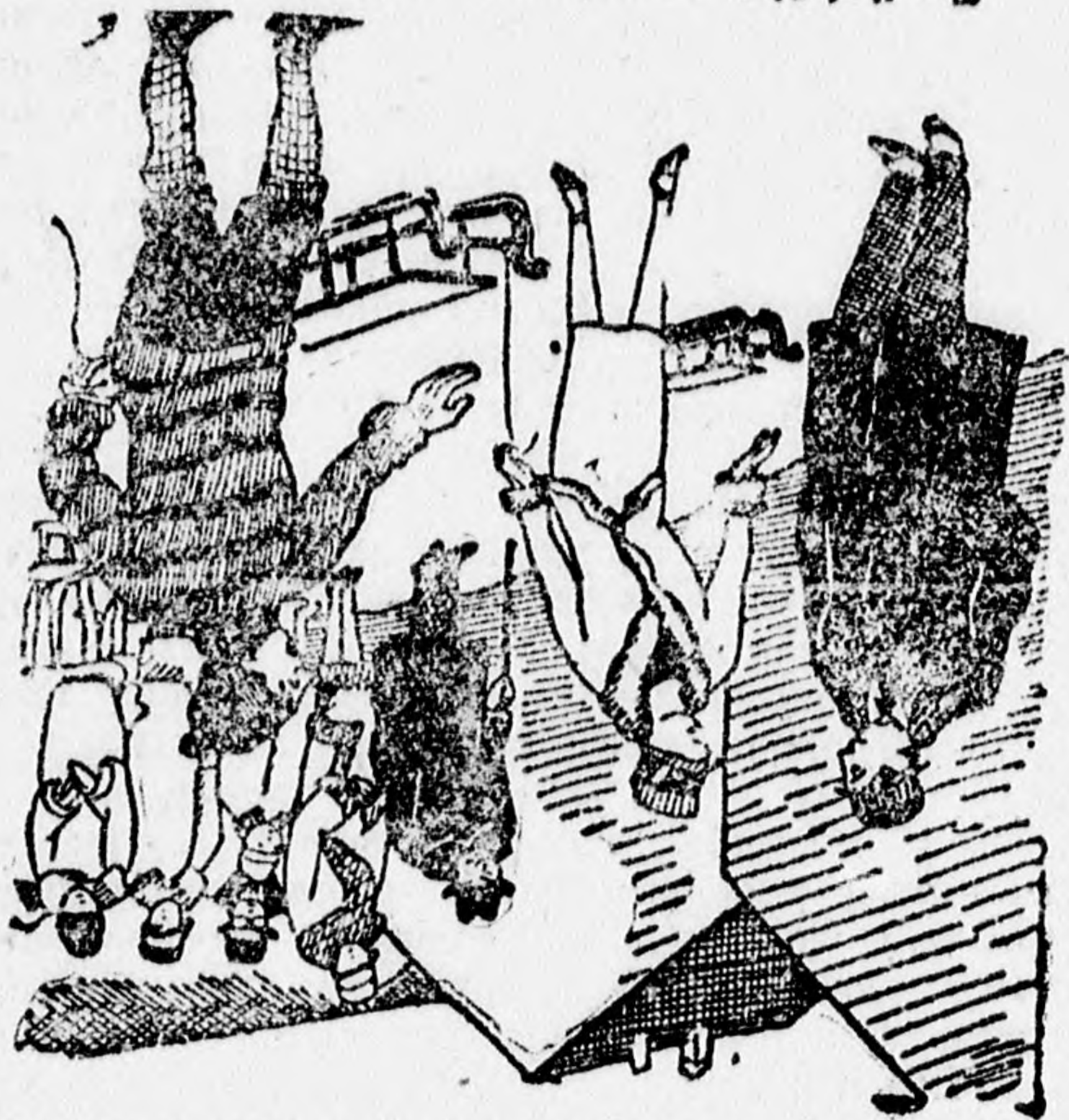
A. REIN I DRUG ZAGREB

Gajeva ul. 8., Trg I. br. 15

Preradovićevev trg broj 5

előkelő vagy egészen lecsúszott ember lehet. Es ilyen feltűnő, hogy bármit is cselekszik, az minden különöseggel melletti is izléses és van a lényében valami, ami korlátot emel maga és a tömeg közé. Már másodszor keringtek körbe, Mici nagyokat kacagott, mikor látta, milyen ügyetlen varkabettükkel bukdácsol Tihamér és ingerkedve kurtult el többször mellette térfas szavakat kiáltva át. Egyszerre egy másik autó vált ki a sorból és szemmel láthatóan Mici után igyekezett. Az autóban egy magas, világosszöke, mo-

Tessék leülni, nagyságos ur, mindjárt indulunk.

beleütközni. Olyan biztosan, otthonosan és féltékenyen mozdult, hogy Tihamér ismétlenül elcsodálkozott és immár századszor kérdezte magában: Kicsoda ez a nő? Hiszen minden mozdulatán érzik a sportban gyakorolt előkelő nő biztonságát és vakmerőségét. Ilyen elmozdulatán és senkivel sem tördölő csak a nagyon

Lohengrin kisasszony

Forró Pál

— Node kedves, inkább borral vagy ha akarod, pezsgővel!

— Eh, abból nem lesz igazi barátság! Tudod, a sörben több a kedély, a diákos fiatalosság! Azután a stílust mindig a hely diktálja. Müncheneri énekesek és tiroli hegyek között sört illik inni!

Tihamér elbájlolva nézett a leányra:

— Milyen csodálatosan drága, aranykedélyű nő vagy. A jókedv és frissesség olyan bőséget hozod, hogy tudod, egy kicsit aggódom is: lépést tudok-e veled tartani?

— Hát ami az illeti, bizony egy kissé savanyu, nehézkes és papírszagu vagy, barátom. És nevetek, mikor arra a tegnapi kijelentésedre gondolok, hogy te akarsz száz százaléknyi boldogságot vinni egy nő életébe. Nem, barátom, a dolog teljesen fordítva áll. Engedd meg, hogy belekontárkodjam a mesterségedbe és én vegyem át a szerelmi tudós szerepét és mint ilyen, megállapítsam, hogy te az ugynevezett paszszív, nőies kedélyű férfiak közé tartozol, akiknek nem olyan nőre van szükségük, akit ők tesznek boldoggá, hanem olyanra, aki őket teszi boldoggá. A hozzád hasonló, nagyon magába gubódzott, érzékeny, okos, sokat csalódott férfi a nő bátorságától, kezdeményező jókedvétől várja, hogy életkedve ismét felkorporálódjék és megmámorosodjon. Ne szégyeld magad, hogy ezt eddig nem vetted észre és hogy én állítom fel a diagnózist, de hiszen régi dolog, hogy a legkiválóbb egyetem tanár sem érti a saját baját.

Tihamér érezte, hogy a vér fejébe száll, valamit közbe akart szólni, de Mici megelőzte:

— Ugy-e nem haragszol, amiért ezt őszintén megmondtam? De látod, én azt akarom, hogy nagyon jó barátok legyünk. Olvastam a könyveidet és ismétlenül feltűnt nekem, hogy hányszor irsz bennük olyan férfiakról, akik epedve sóvárogják a nőt, aki eléjük hozza álmaik megvalósulását. Ilyen nőt váró férfi vagy te is. Te minden érzéssel, egész lelkeddel szereted a nőt úgy, ahogyan csak kevesen tudnak szeretni. Mert számodra a nő több, mint élettárs, pajtás, gyönyörűség. A művészeted forrása. És épen ezért néked kell felüldül-

A hatalmas, hullámozó fényekkel borított teremben már vígan kurtultak a kis autók. A férfiak utánna robogtak a nőknek, a kocsi összehúzózták, kacagó bocsánatkérések, ismerkedő beszélgetések és megszólítások. A nők különösen boldogok voltak. Mindegyik úgy érezte, hogy saját autóján ül és soflórti választott és lozardott, hogy senkibe sem fog

nyezni fogunk! — adta ki Mici a parancsot.

— Most a kis vilamos autókra ülünk és verseket, amely elkabította és felizzgatta.

— Igen, hogyne! — mormogta Tihamér minden megyőződéssel nélkül. De minden rosszkedven keresztül is észre vette, hogy Mici elragadóan szép és meg-

teremben már vígan kurtultak a kis autók. A férfiak utánna robogtak a nőknek, a kocsi összehúzózták, kacagó bocsánatkérések, ismerkedő beszélgetések és megszólítások. A nők különösen boldogok voltak. Mindegyik úgy érezte, hogy saját autóján ül és soflórti választott és lozardott, hogy senkibe sem fog

nyezni fogunk! — adta ki Mici a parancsot.

— Most a kis vilamos autókra ülünk és verseket, amely elkabította és felizzgatta.

— Igen, hogyne! — mormogta Tihamér minden megyőződéssel nélkül. De minden rosszkedven keresztül is észre vette, hogy Mici elragadóan szép és meg-

teremben már vígan kurtultak a kis autók. A férfiak utánna robogtak a nőknek, a kocsi összehúzózták, kacagó bocsánatkérések, ismerkedő beszélgetések és megszólítások. A nők különösen boldogok voltak. Mindegyik úgy érezte, hogy saját autóján ül és soflórti választott és lozardott, hogy senkibe sem fog

nyezni fogunk! — adta ki Mici a parancsot.

— Most a kis vilamos autókra ülünk és verseket, amely elkabította és felizzgatta.

— Igen, hogyne! — mormogta Tihamér minden megyőződéssel nélkül. De minden rosszkedven keresztül is észre vette, hogy Mici elragadóan szép és meg-

teremben már vígan kurtultak a kis autók. A férfiak utánna robogtak a nőknek, a kocsi összehúzózták, kacagó bocsánatkérések, ismerkedő beszélgetések és megszólítások. A nők különösen boldogok voltak. Mindegyik úgy érezte, hogy saját autóján ül és soflórti választott és lozardott, hogy senkibe sem fog

nyezni fogunk! — adta ki Mici a parancsot.

— Most a kis vilamos autókra ülünk és verseket, amely elkabította és felizzgatta.

— Igen, hogyne! — mormogta Tihamér minden megyőződéssel nélkül. De minden rosszkedven keresztül is észre vette, hogy Mici elragadóan szép és meg-

teremben már vígan kurtultak a kis autók. A férfiak utánna robogtak a nőknek, a kocsi összehúzózták, kacagó bocsánatkérések, ismerkedő beszélgetések és megszólítások. A nők különösen boldogok voltak. Mindegyik úgy érezte, hogy saját autóján ül és soflórti választott és lozardott, hogy senkibe sem fog

nyezni fogunk! — adta ki Mici a parancsot.

— Most a kis vilamos autókra ülünk és verseket, amely elkabította és felizzgatta.

— Igen, hogyne! — mormogta Tihamér minden megyőződéssel nélkül. De minden rosszkedven keresztül is észre vette, hogy Mici elragadóan szép és meg-

teremben már vígan kurtultak a kis autók. A férfiak utánna robogtak a nőknek, a kocsi összehúzózták, kacagó bocsánatkérések, ismerkedő beszélgetések és megszólítások. A nők különösen boldogok voltak. Mindegyik úgy érezte, hogy saját autóján ül és soflórti választott és lozardott, hogy senkibe sem fog

nyezni fogunk! — adta ki Mici a parancsot.

— Most a kis vilamos autókra ülünk és verseket, amely elkabította és felizzgatta.

— Igen, hogyne! — mormogta Tihamér minden megyőződéssel nélkül. De minden rosszkedven keresztül is észre vette, hogy Mici elragadóan szép és meg-

teremben már vígan kurtultak a kis autók. A férfiak utánna robogtak a nőknek, a kocsi összehúzózták, kacagó bocsánatkérések, ismerkedő beszélgetések és megszólítások. A nők különösen boldogok voltak. Mindegyik úgy érezte, hogy saját autóján ül és soflórti választott és lozardott, hogy senkibe sem fog

nyezni fogunk! — adta ki Mici a parancsot.

— Most a kis vilamos autókra ülünk és verseket, amely elkabította és felizzgatta.

— Igen, hogyne! — mormogta Tihamér minden megyőződéssel nélkül. De minden rosszkedven keresztül is észre vette, hogy Mici elragadóan szép és meg-

teremben már vígan kurtultak a kis autók. A férfiak utánna robogtak a nőknek, a kocsi összehúzózták, kacagó bocsánatkérések, ismerkedő beszélgetések és megszólítások. A nők különösen boldogok voltak. Mindegyik úgy érezte, hogy saját autóján ül és soflórti választott és lozardott, hogy senkibe sem fog

nyezni fogunk! — adta ki Mici a parancsot.

— Most a kis vilamos autókra ülünk és verseket, amely elkabította és felizzgatta.

— Igen, hogyne! — mormogta Tihamér minden megyőződéssel nélkül. De minden rosszkedven keresztül is észre vette, hogy Mici elragadóan szép és meg-

teremben már vígan kurtultak a kis autók. A férfiak utánna robogtak a nőknek, a kocsi összehúzózták, kacagó bocsánatkérések, ismerkedő beszélgetések és megszólítások. A nők különösen boldogok voltak. Mindegyik úgy érezte, hogy saját autóján ül és soflórti választott és lozardott, hogy senkibe sem fog

nyezni fogunk! — adta ki Mici a parancsot.

— Most a kis vilamos autókra ülünk és verseket, amely elkabította és felizzgatta.

— Igen, hogyne! — mormogta Tihamér minden megyőződéssel nélkül. De minden rosszkedven keresztül is észre vette, hogy Mici elragadóan szép és meg-

teremben már vígan kurtultak a kis autók. A férfiak utánna robogtak a nőknek, a kocsi összehúzózták, kacagó bocsánatkérések, ismerkedő beszélgetések és megszólítások. A nők különösen boldogok voltak. Mindegyik úgy érezte, hogy saját autóján ül és soflórti választott és lozardott, hogy senkibe sem fog

nyezni fogunk! — adta ki Mici a parancsot.

— Most a kis vilamos autókra ülünk és verseket, amely elkabította és felizzgatta.

— Igen, hogyne! — mormogta Tihamér minden megyőződéssel nélkül. De minden rosszkedven keresztül is észre vette, hogy Mici elragadóan szép és meg-

teremben már vígan kurtultak a kis autók. A férfiak utánna robogtak a nőknek, a kocsi összehúzózták, kacagó bocsánatkérések, ismerkedő beszélgetések és megszólítások. A nők különösen boldogok voltak. Mindegyik úgy érezte, hogy saját autóján ül és soflórti választott és lozardott, hogy senkibe sem fog

nyezni fogunk! — adta ki Mici a parancsot.

— Most a kis vilamos autókra ülünk és verseket, amely elkabította és felizzgatta.

— Igen, hogyne! — mormogta Tihamér minden megyőződéssel nélkül. De minden rosszkedven keresztül is észre vette, hogy Mici elragadóan szép és meg-

Forró Pál

Lohengrin kisasszony

barátomat és kívánom, hogy te is boldogan élj az új barátnóddal! No, kvittek vagyunk, egyik sem vethet semmit a másik szemére, váljunk el barátsággal!

Tihamér mélyen meghajolt és szertartásosan kezet csókolta:

— Én egy pillanatig sem haragudtam.

Klári ott állt az ajtóban, az arca megint kipirult és balkezével gyengéden rálegyintett Tihamér arcára:

— Micsoda gazember vagy! — mondotta mosolyogva.

És hirtelen mozdulattal megcsókolta. Azután már csak az előszobából visszafordulva mondotta:

— Tudod, lehetőleg volna egy kissé erőszakosabb! Ez mégis csak illetet volna. Nem szabadott volna mutatnod, hogy ennyire könnyedén veszed az elvesztésemet!

Elstetett és Tihamér kissé megrökönyödve nézett utána.

— Az ördög ismeri ki magát a nőknél! — dörmögte és kissé szégyelte magát, mikor arra gondolt, hogy éppen most írja meg a szerelme lélektanát.

VII.

Tihamér egy kissé elsápadt, szédült és a szive hevesebben dobogott, mikor az Angolparkban Micivel felült a hullámvasutra, de eltitkolta ellenszenvét és mosolyogni próbált. Titokban azonban megcsodálta Mici kicsattanó, féktelen életkedvét, kacagó fiatalágát és azt a szilaj, kérkedő betykeséget, mellyel a veszélyest és izgalmast élvezte. Mikor a hullámvasut a mélységbe rohant és az ember úgy érezte, hogy a feje a gyomrába csik, Mici harsány örömsikolyokat hallatott és legszívesebben még vadabb száguldásba hajszolta volna a kis vasutat. Fent a pálya tetején, ahol Tihamér aggódva és verejtékes szorongással nézte, hogy mint rohan a korláttal nem védett, szédítő magasságu keskeny uton a vasut, Mici gyönyörködve mutogatott a lennt elterülő panorámára: Nézze, milyen szép, milyen csodás a város! Tihamérnek minden lelkirejére szüksége volt, hogy tengeri beteg ne legyen, titokban imádkozott, hogy bár már szerencsésen lelérnének. Bosszankodott elnyűtt, érzékeny ide-

— Ne féljen, barátom, nem jön a gróf utánunk. Egészen bizonyos, hogy nőt vár és különben is... fűg-
ketlen vargók, senkinek sem tartozom számadással!
A parkban kigyulladtak az apró, színes villany-
körtek, a katonazenekart pártoló operett-táncokat ját-
szott, a cellovődekből apró katórgás, hallaszott, a for-
gókereken, hullámvasúton kacagva sikoltottak a nők,
csengésvényük berregtek és jeleztek az előadások kez-
detét, kikáltók szónokoltak és száz apró kis bódé kö-
rül lengtek a zászlók, harsányjoltak a színek, csillog-

— Csak nem a kezét kérte meg az imént is?
Mici furcsán mosolygott:
— Nem, ezúttal dühöngött és örültemek nevezett.
Fel van háborodva, hogy ilyen nem hoztam méltó ele-
tet élek. En persze kikértem magammak ezt a hangot
és megjegyeztem, hogy a gróf ur is aligha autózik
egyedül. Biztosan azért dühöng, mert nem jött el a
hölgy, akit vár, vagy mert fáképnél hagyták. Erre
fogtam és felbillenttem az autót.
Mici észrevette, hogy Tihamér megfordult és fűr-
késze néz körül.

— Menjünk innen!
Eszrevette Tihamér elképedt tekintetét és mikor
már kint voltak, magyarázójaz fordult felé:
— Tudja, ki volt ez? Teledy József gróf. Régi
ismerősöm. Tudja, még abból a másik életéből.
A gróf ur annakidején megkérte a kezemet és én ki-
kosaraztam. Azóta ahol találkoztunk, megismélti aján-
latát.

— Menjünk innen!
Eszrevette Tihamér elképedt tekintetét és mikor
már kint voltak, magyarázójaz fordult felé:
— Tudja, ki volt ez? Teledy József gróf. Régi
ismerősöm. Tudja, még abból a másik életéből.
A gróf ur annakidején megkérte a kezemet és én ki-
kosaraztam. Azóta ahol találkoztunk, megismélti aján-
latát.
— Csak nem a kezét kérte meg az imént is?
Mici furcsán mosolygott:
— Nem, ezúttal dühöngött és örültemek nevezett.
Fel van háborodva, hogy ilyen nem hoztam méltó ele-
tet élek. En persze kikértem magammak ezt a hangot
és megjegyeztem, hogy a gróf ur is aligha autózik
egyedül. Biztosan azért dühöng, mert nem jött el a
hölgy, akit vár, vagy mert fáképnél hagyták. Erre
fogtam és felbillenttem az autót.
Mici észrevette, hogy Tihamér megfordult és fűr-
késze néz körül.

Forró Pál

— Majd én ülek előre és maga üljön mögém.
Borzasztóan szeretek kormányozni. Az a fő, hogy jól
alaposan átkaroljon és szorosan hozzásimuljon!
Tehát még ez is. Az asszony ill elől és korma-
nyoz, a férfi meg hátul átöleli a softőrt! Valóban, en-
nél jobban nem lehetett volna jellemezni a helyzetüket.
Mici vezet és ő, a fölényes, őket terrorizáló, országos
nevű fró, a szerelem problémáinak szakértője, tehetőse-
len és engedelmessen viteli magát!

Tihamér megrökönyödve követte. Egyáltalában
nem értett a rödlizáshoz és roppanni félt, hogy fel-
szeg és neveltségess lesz. De elhatározta, hogy most
már inkább a nyakát törli, de nem vonul vissza. De
mikor tennt álltak a fenyegetően meredek pálya te-
felén és lengett a mélységbe, ahová egy nyomorult
kis deszkazánkón kell lecsuszni, haragos indulat
fogta el a sport ellen és ha irasztala mellett ill, bizo-
nyára igen okos érveteket dörgött volna elene. Ez-
úttal azonban nem volt ideje sokat elmélkedni, mert
Mici már kiválasztott egy számköt és izgatottan for-
dult hozzá:

— Ugyan, törődöm is én velük! Mattam mind-
nyájan megpukkadhatalak! Az a fő, hogy mi jól mu-
lassunk! — jelentette ki Mici. És már indult is fel-
felé a lépcsőkön.
Tihamér megrökönyödve követte. Egyáltalában
nem értett a rödlizáshoz és roppanni félt, hogy fel-
szeg és neveltségess lesz. De elhatározta, hogy most
már inkább a nyakát törli, de nem vonul vissza. De
mikor tennt álltak a fenyegetően meredek pálya te-
felén és lengett a mélységbe, ahová egy nyomorult
kis deszkazánkón kell lecsuszni, haragos indulat
fogta el a sport ellen és ha irasztala mellett ill, bizo-
nyára igen okos érveteket dörgött volna elene. Ez-
úttal azonban nem volt ideje sokat elmélkedni, mert
Mici már kiválasztott egy számköt és izgatottan for-
dult hozzá:

A rödlipályához érek és Mici nyomban kémi
kezdte Tihamér, hogy üljenek fel egy kettős rödlira
és csusszanak le együtt a meredek pályán. Gyereke-
sen, hízlelve könyörögött, de Tihamér magyarázni
kezdte, hogy ez illetlenség, hiszen láthatja, hogy a
fértiak mind csak azt lesik a pályán körül, hogy mikor
csuszik fel a nők szoknyája az illőnél magasabbra!

Lohengrin kisasszony

Forró Pál

geire igen szánalomraméltónak érezte magát Mivel
szemben, aki elragadtatva kiáltotta:

— Repülj! Együtt száguldani azzal, akit szere-
tünk... ez a legszebb, legfenségesebb! Nagy költő és
mesemondó volt az, aki kitalálta a hullámvasutat! Én
azt hiszem, minden szerelmesnek végig kellene vele
néhányszor rohannia, hogy megismerje a veszély és
száguldás kéjét!

A vasút visszaérkezett az állomásra és megállt.
Tihamér ki akart szállni, egész testében remegett az
átélt izgalomtól. De Mici visszatartotta:

— Ne még, ismételjük meg az utazást!

Tihamér restelt ellentmondani. Megadással ült
vissza a helyére.

— Vegye le a gallérját, gombolja ki a mellényét
és az ingmellét, hogy a szél szabadon átjárja! Nézze,
én is felgombolom a bluzomat!

És már gyürte is lefelé a bluza kivágását annyira,
hogy a bálteremben sem lehetett volna már mélyebb
dekoltázst mutatni.

Tihamér öregesen, savanyuan ült mellette, se-
hogysé tudta ezt a tuláradó temperamentumot kö-
vetni. Megszokta a szerelem szobavirág bágyadtságát,
a szavakkal való csatázást, a korrekt viselkedésre való
kínos ügyelést. Elméletileg igazat adott Micinek, sze-
retett volna ő is hozzá hasonlóan bátor, senkivel sem
törődő, hangulatfajt öszintén átélő ember lenni, de sok-
kal jobban beléidegződött valami furcsa szemérem, a
tömeg előtt való restelkedő és gögös eltitkolás érzé-
seinek, semhogy abból ki tudott volna vetközni. Most
is kínosan érintette az utánuk forduló sok kíváncsi
tekintet, mert mindenkinek feltűnt a nagyon elegáns,
hangosan kacagó és sikoltózó szép fiatal leány, aki a
merészebb kanyarulatoknál egyszerűen átkarolta a
mellette ülő férfit és néhányszor meg is csókolta.

Végre ismét vissza értek az állomásra és Mici
élénken, ruganyosan ugrott ki.

— Ez pompás volt! — mondotta elégedetten.

Belekarolt Tihamérba és észre sem vette, hogy
az elpirul zavarában. Arra gondolt, hogy mit fognak
szólni ismerősei, ha karonfogva látják egy fiatal nővel.

Lohengrin kisasszony

tak a réz és nikkal fogantyuk. A villamos tenyér-
jósó körül habozó és naivan bámuló nők álltak, ele-
gáns kis színésznők, egyszer egy héten kiruccanó, iz-
gatott nyárspolgárnők, sápadt hivatalnokleányok, oko-
sok és mindentudók, de lelkük mélyén mind baboná-
sak, az ismeretlent, a véletlent hívők. Nevetve és fő-
lényt színlelve jóslottak maguknak, de titokban
megborzongott bennük a remény: hátha mégis eljön
a nagy változás, új vérkeringést, örömethozó, arcot
rózsásra csókoló élet. Oh, mennyi kedves fiatalember
járt itt az olcsó hazugságok kulisszavárosában, fér-
fiak, akik kétezer koronáért csolnakba szálltak kedve-
sükkel és beveztek a csodabarlangba vagy az alpesi
falu festett fenyőerdői és havasai özött itták a sört
és hallgatták a tiroli énekesek vidám kurjantásait.
Tüzes szemü sárkányok lihegtek a kis mozdonyok
előtt, az elátkozott kastély viaszfigurái hangtalanul
és rejtélyesen bámultak az emberekre, csupa apró
mese között bolyongtak a megtépett, agyonhajszolt,
gondoktól sanyargatott emberek. Lányok, fiúk össze-
bujtak, tanakodtak, hogy melyik mese hangulatát él-
jék ki? De jó is annak, aki egészen meg tud feled-
kezni a városról, a nappal kegyetlen komisszárgairól.
De Tihamér, az örökké józan, mindig élesen látó író,
keserű szájjal és egy kis megvetéssel nézett a hul-
lámzó, sikongó tömegre. No lám, milyen kevés kell
ahhoz, hogy az ember látása megzavarodjon és bol-
dog tudjon lenni a holnap ráköszöntő százféle baj
ellenére is.

De Mici egész lelkével élvezte ezt a színes, lár-
más, kavargó képet és mikor beültek az alpesi faluba,
sört és tormás vírstlit rendelt, noha Tihamér gazdag
vacsorát akart hozatni.

— Nem, ez így sokkal kedélyesebb! — jegyezte
meg és mikor a tiroliak juhé! kiáltásokban törtek
ki, jókedvében ő is velük kiáltott.

Azután minden átmenet nélkül a jókedv és sze-
szély forró hullámaiban odaütötte az asztalhoz sörös-
kancsóját és azt mondta:

— Szervusz! Legyünk ezertul pertuk!

ORVOSI DOLGOK

Hogyan védekezzünk a meghülés ellen?

A laikus közönség tulnyomó része fanatikusan hisz a meghülesekben. Aszsonyok, kávéfázás, lépten-nyomon halljuk, hogy a megkülönböztető, komplikált betegségeket is a megfázással hozzák összefüggésbe:

— Szegény Mariska megfázott és tüdővést kapott. Az anyja és két testvére is ebben a bajban pusztult el, azok is megfáztak, nem vigyáztak eléggé magukra — így vélekedik a nagynéni.

— A Károly vesebajban szenved — mondja a másik tanti — az orvos azt mondja, hogy vörheny következménye, de én tudom, hogy fázástól kapta.

A szomszédasszony is vigasztalja a fiatal menyecskét, akit az ura megfertőzött és emiatt petefészekgyulladásal, súlyos betegen fekszik:

— Fölfázott lelkem biztosan... Nekem is ez a bajom volt öt év előtt, cuggtól kaptam.

A parasztagyazda egyszerűen így parentálja el meghalt feleségét:

— Hát csak möghütt, oszt möghött...

Az emberek rettenetesen félnek a cuggtól. Meg vannak szentül győződve, hogy a szobákon keresztül száguldó cugnak nevezett szél egészen más valami, mint az a légáramlat, amely a száguldó autón, motorbiciklin, az uccakereszteződésnél, vagy a városháza árkádjai alatt éri az embert. Szerintük a cug hozza a legtöbb betegséget, még a szélütést is. Ez a cuggtól való rettegetés, az ideges, reumás öreg anyókékről maradt ránk. Próbálja valaki egy ilyen ijedős nénikével elhitetni, hogy a cug csak egy egészen közönséges ártatlan szél. (En semmi esetre sem vállalkozom ilyen nagy feladatra.)

Az orvosok már nem olyan feltétlen hívői a megfázásos betegségeknek, ők már inkább a bacillusokkal való fertőzés lehetőségeire gondolnak. Az öreg orvosok rendszerint fáradtan hagyják helybe a családi tanács hüléses teóriáját, a fiatal orvos egy ideig küzd e lehetetlen felfogások ellen, végül is kénytelen megadni magát, ha nem akar ellenszenves, kegyvesztett lenni a családtagok előtt.

A meghülesek és cugtól való megbetegedések legnagyobb tagadója Hebra Ferdinánd, a világhírű bécsi bőrgyógyász tanár volt mindaddig, amíg azután ő maga is alaposan megfázott egy fűtetlen vasuti kupában és friss reumával, betegen került a klinikára. Ezen időtől kezdve azután ő se tagadta olyan mereven a meghüleses betegségeket. Látni való, hogy a hüléseknek van bizonyos szerepük a betegségek előidézésénél, de koránt sem akkora, mint ahogy azt a laikus hiszi. Ha a test belső szervei, a bőrfelület és vele a vér hőmérséklete hirtelen a normális hőfok alá száll, a kórokozó baktériumok elszaporodnak, fellülkerekednek, miáltal a lehült szervezet ellenállása eszikken. Hirtelen lehülés éri az izzadságtól nedves testfelületet is.

A test hirtelen lehülését legcélszerűbben meleg italokkal és megfelelő mozgással tudjuk ellensúlyozni. Ne higyük azt, hogy a forrált bor, a pálinka és a szeszes italok hájasosabban melegítik fel a szervezetet, mint a forró tea, kávé, leves, vagy akár a víz. Alkoholos italok fogyasztásánál csak a felmelegedő érzés lesz erősebb maga a felmelegedés nem.

A testedzést nem lehet szabályszerű előírással, egyforma séma szerint minden ember testére huzni, sőt: minden embernek másként kell edzenie magát. Ismerje ki mindenki a szervezetét és aszerint irányítsa az edzést is: az egyik szervezet többet bír ki, mint a másik. Az életkort se tévesszük soha szem elől. Ügyeljünk arra is, hogy a ruházatunk az évszaknak megfelelő legyen. Ne öltözködjünk se túl melegben, sem pedig túlkönnnyen. Utabban külföldön nagyon divatra kapott a téli és nyári légfürdővel való testedzés. A hóban való mezei járás, sportok, baktériummen-

tes, magaslati gyógyhelyen erős napsütés mellett beválnak, de ne ajánljuk az ellenségünknek se, hogy ugyanezt a kurát az alföldi klíma alatt is végigcsinálja.

Az edzés legközönségesebb és egyben legrégebbi formája a hidegvízzel való edzés és a különböző, túlzástól mentes sportok művelése. Sportok alatt szabadlégi sportokat értünk és nem gondolunk a kávéházi »spokokra«, a billiárdra, pingpongra, és a sakkra. Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, hogy ne csak a verőfényes szép időben mutakozzunk a levegőn, hanem a csunya, esős, havas, lucskos, szeles időben is végezzük el napi sétánkat, hogy ezáltal is érzéketlenné tegyük szervezetünket. Ne bujjunk tehát hideg időben a kályha mellé, hanem éppen a kedvezőtlen időt használjuk fel leginkább az edzésre. Látnuk, hogy a futballisták télen, hóval borított fagyos pályán játszanak és még csak náthát se kapnak. Annál több beteg kerül azonban ki az egyhelyben ülő nézők közül. Ugy látszik, hogy erős sportolásnál kedvezőtlen időjárás esetén sincs kitéve a sportoló a testfelület jelentékeny lehülésének, a megfázásnak.

Ujabb közlésekben olvassuk, hogy a hidegvízes edzésekkel szemben nagyszerű szolgálatot várhatunk a forró fürdőtől is. Megállapítást nyert, hogy a rövid ideig tartó forró fürdők egy cseppet se bágyasztják el az embert; ellenkezőleg: felhívítják és óvják a meghüles ellen. Ezeknek a forró, ugynevezett »japán fürdők«-nek időtartama mindössze kétszer három perc. A kivitele a következő: a fürdőző 42°—45° C. hőfoku vízzel néhányszor leönti magát tetőtől talpig, mielőtt az ugyanilyen hőfoku vízbe lép.

A forró vízben három percig ül mozdulatlanul, azután kilép belőle, arcát hideg vízzel leöblíti, és ujabb három percig visszautal a kádba. A második három perc letelével arcát hidegvízzel megöntözi, a testét leszárítja, felöltözik, fürdő utáni pihenést nem tart. Szédülés esetén az ülő helyzetben kell változtatni, esetleg a fejre hidegvízes turbánokat kell rakni. A forró fürdők emelik a szervezet anyagcseréjét és előnyösen befolyásolják a mirigyek kiválasztó tevékenységét: jó hatással vannak az izzadság mirigyek, a tüdők, a szív és a vesék működésére. A forró fürdő következtében vérbőség áll elő a test felületén, nagyszámú fehérsejt, a baktériumok ellenségei jelennek meg a különböző szervekben. Ugyanezt a célt szolgálja a modern diathermiás kezelés is, amelynél elektromos uton hőhatásokat igyekeznek kifejteni a szervezet belső szerveiben.

Az imént leírt eljárásához hasonlíthatók

HO NIMANS TEA
LONDON

100 EV OTA A LEGJOBB
VEZÉRKÉPVISELET:
ADOLF SCHOSBERGER
NOVISAD 1052

az orosz eredetű gőztüredék is; amelyeknek célja: rövid ideig tartó izzadás útján a szervezetet a bacillusoktól megszabadítani.

*

A világ legerősebb mikroszkópja

Newyorki jelentésekből tudtuk meg, hogy elkészült a világ legerősebb mikroszkópja. A mikroszkópot a newyorki Rockefeller-Institut rendelésére Barnard angol feltaláló vezetése mellett Londonban készítették el. A Barnard-féle Ultramikroszkóp előállítási költségei harmincezer dollárt (mástelemlió dinárt) emésztettek fel.

Eddig a híradás. A feltaláról, Mr. Barnardról tudnunk kell, hogy ő a mai kor legnagyobb mikroszkópszakértője. Barnard tíz évvel ezelőtt még egyszerű, szerényfűzetésű kalapgyári munkás volt, aki szabad ideje alatt mindig mohón foglalkozott fizikával és optikával. Csakhamar bőkezű mecenással hozta össze szerencsése és tehetsége, aki jól felszerelt kísérleti laboratóriumot rendezett be számára. Pár évvel később egy igen talentumos londoni bakteriológus, W. E. Gye is pártfogásba vette a talentumos kalapészakértő munkást és megismertette vele a bakteriológiát. Rövid néhány év leforgása alatt az egyszerű, szegény kalapgyári munkás világhírű felfedező és mikroszkópszakértő lett. Hírveve csak akkor lett világszerte ismert, amikor ultramikroszkópja segítségével feltalálta vélt a rák kórokozóját. Már-már azt hittük, hogy a kiváló felfedező neve lassankint feledésbe megy, amikor az idén megkonstruálta legújabb típusu ultramikroszkópját, amely egymillió háromszáz-ezerszeresen tud nagyítani. Elképzelhetjük, hogy milyen forradalmat fog jelenteni világszerte ez a felfedezés, ha figyelembe vesszük, hogy a klinikákon és laboratóriumokban eddig használatos mikroszkópok csak ezerkétszázszorosa nagyítást produkálnak. A Barnard-féle ultramikroszkóp nagytű ereje tehát több mint ezerszer akkora mint a mai típusu mikroszkópé. Ennek a régi típusu mikroszkópnak köszönhetjük a fertőző baktériumok okozó bacillusok megismerését, az új típusu ultramikroszkóp feltalálásával azonban ezen a téren is új, mesésbe illő perspektívák nyílnak; lehetővé válnak majd az eddig nem ismert bacillusok megismerése, új mikroorganizmusok, új szérumok felfedezése, amikről a legmerészebb tudósok és kutatók eddig még csak álmodni se merészkedtek.

A Barnard-féle ultramikroszkóp az ultraviolet sugarakkal való fotográfálás alapszik: az ilyen módon készített fotográfiák kerülnek azután újból mikroszkopikus nagyítás alá.

Barnard zsenije olyan mesterművel ajándékozta meg az emberiséget, amelynek nagy, világmegváltó jelentőségét ma még fel se tudjuk fogni.

(M. A.)

Színházi kistükör

Raszkolnyikov opera

Dosztojevszkij remekműve a »Bűn és bünhődés« eddig már több átdolgozásban szerepelt a színpadon. De a regény babonás hangulatainak zenei aláfestését még nem kísérelte meg senki. Arrigo Pedrollo, a jónévi olasz zeneszerző most fejezte be Raszkolnyikovról szóló operáját, melyet a milánói Scala az évad második felében mutat be.

A zeneszerző a nagy érdeklődéssel várt munkájáról az alábbi nyilatkozatot teszi:

— Évekkel ezelőtt furcsa véletlen irányította figyelmemet az orosz remekműre. Mikor még zeneakadémiai növendék voltam, Milánó külvárosában laktam egy népházban. Ottan egy leány meglátván az aláírásomat azt mondta, hogy — én irtam a Raszkolnyikovot. Ekkor még nem olvastam a regényt. Egy ízben, hogy Angliába utaztam, magammal vittem a vonatra s ott azonnal megkaptam, főképp a környezet, mely hasonlított ahhoz, melyben diákkoromban éltam. Aztán izgatták képzeletemet ezek

SZÖRMEKABÁT
1500 dinártól

SZÖRME 30 DINÁRTÓL

Spitzer

SUBOTICA

SOKOLSKA UL

a terhelt, babonás emberek s ezek a baljós tájak, úgyhogy önkéntelenül megzendült bennem az opera muzsikája. Szeretem a bonyolult, földolgozhatatlan lelkeket, a különös tájakat. Raszkolnyikovban a tömegélet nagy képei vonulnak föl, olyan emberek, akik ellentétes erkölcsi meggyőződéseket vallanak. A szöveget Giovacchino Forzano írta. Mindkettőnek az volt a fő problémánk, hogy a regény főbb jeleneteit csonkítatlanul megőrizzük. Bizonyos helyzetek, melyek a regényben együtt vannak térben és időben itt sem szakadhatnak el egymástól: elsősorban azok, melyek Raszkolnyikov gyilkosságát magyarázzák. Minthogy a muzsika az egyetlen művészet, mely különböző dolgokat közölhet ugyanabban a pillanatban; a leglegriktebb ellentéteket is kifejezheti, sikerült úgy megoldanom a szerkezetet, hogy az első felvonás második részében szinte egy időben mutatom be az öreg uzsorásnő megöletését, egy vásár szomorú egyhanguságát s egy vak hegedűs zenéjét az udvaron. Ez a három zenei motívum egymásba folyik. Másik, izgató probléma volt számomra a főhős szakadatlan átalakulása. Raszkolnyikovot a sötét nyomorúság arra a szörnyű elhatározásra bírja, hogy megölje a hitvány, kártékony uzsorásnőt, pénzt akar szerezni, hogy segítsen szüklüködő családján és előmozdíthassa tulajdon fejlődését. E háborgó lelkiállapotból Szonja titokzatos sugallatja menti meg, aki töredelemre, keresztényi megbánásra vezérli. Ezeket az átalakulással szereztem alá, hanem föl-fölreblásokat nem a szokott tematikus mód- benő motívumokkal és elmosódó árnyalatokkal. Nem kevésbé nehéz problémának mutatkozott az orosz levegő. Jártam Oroszországban, jól ismerem az orosz muzsikát, munkám alapja, stilizálásom mivolta a szláv zenéből fakad. Azt az éneket, melyet a harmadik felvonásban a nomád pásztorok dalolnak moszkvai népekekből állítottam össze. De óvatosan ügyeltem arra, hogy ne fessek túl a rajzot, mindenütt vigyáztam, hogy a stílus egységes, egyöntetű maradjon.

• SVÉD VILÁGMARKA •

TRETORN

HÓ ÉS SÁRCIPŐ

Egyedárusítás:

Roth Ármín cégnél

TÖLGYFA KOMLOOSZLOPOK

legolcsóbban minden hosszúságban és vastagságban kaphatók.

Erdőipari Társaságnál, Stari-Futog

VADÁSZOK!

A vadászfegyverek és löszerek lényegesen olcsóbbak lettek. Kérjék a legjobb, nagy képes fegyverárjegyzéket.

V. BATA SIN

SUBOTICA

vadászfegyver és lőszer nagykereskedő cégtől. Az ország egyik legnagyobb és legjobban felszerelt vadászati szaküzlete

Vadászfegyvereinkért irásban jótállást vállalunk **Óriási raktár. Óriási választék.** NAGYBAN. KICSINYBEN.

Tegyen egy próbavásárlást. **VADÁSZTÁRSASÁGOKNAK KÜLÖN ÁRENGEDMÉNY**

Villanyerőre berendezett, nagy puskaműves műhelyünk, elsőrangú fegyvermester vezetése alatt áll.

Javításainkért teljes garanciát
Telefon 614. vállalunk Telefon 614.

Mechanikai javítóműhely

Automobilok, szántó gépek, motorcsónakok és stabilmotorok javítása

Nyerges, fényező, hognár és kovács műhelyek

Garantált és cialautó rugó gyártás

Autógarázs, mosóhely

Autógarázs MOGIN

Noviszád, Temerinska u. 49

Naponta friss sertés-, marhahús és felvágottak

kaphatók

Pilotás István-nál

Save Tekelije ulica 41.

Sertésvágás vállalat.

SZADESZKY

vizumozó a Városi Kávéházban található

Utlevelek külföldi vizumot tartat a leggyorsabban elintézi!

Jó menő fogorvosi műterem

az egyik dalmát tengerparti városban operatív és technikai munkákra teljesen és újonnan berendezve, betegségek végett elment egy anélkül, kedvező fizetési feltételek mellett

azonnal eladó. Alánálak. Fogorvosi műterem" jellegű Reklam hirdető hirdetés Novisád Városánál 7. kerület.

A beltéren kiadó elegáns, szép, világos üzlet-helyiség

Eladók ablakok és ajtók. Bővebbet Roza Schäffer fűszerkereskedőnél a főpóttával szemben.

Háziaszonyok figyelmébe!

Olcsóbb, mint bárhol Sphinx I-a korál és öntött

VASEDÉNYEK

kefék, sziták, piaci utazó és papír

KOSARAK

virág és kézimunka állványok

METEOR-KÁLYHAK

tűzhelyek és kályhatálcák

LÁBTÖRLŐK

nagy váasztekban

Ehrenfreund Géza

háztartási és konyhafelszerelési üzletében, Rudić ul. 1

ELŐNYOMDÁT

MODERNŰ FELSZERELVE, LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT

Leopold Sámuel

előnyomda berendezés gyára Senta 4852

Orvosoknak!

ELADÓ

teljesen új pantostal, centrifug, termosztal és alig használt kvarz lámpa mérsékelt áron.

Cím a kladóban 11248

A beltéren kiadó újonnan épült szép szobák

szobák, amelyek a főpóttával szemben

MOZI

teljes berendezése más vállalkozás miatt

ELADÓ

Bečko Petrovoselon. Schumacher Gyula S.ari-Bečej. 11026

200 dinár

egy láda I-a

n a r a n c s

Schäffer Rózánál

fűszer és déligyümölcs kereskedő a főpóttával szemben.

Telefon 573, 10327

REUMÁT

akutot vagy krónikust, csontfádalmas nyálkahártyákat, nyakmerevítést, nyomorgó ízületek fájdalmát, csúszást és minden emu ne ragaszkodjék legbiztosabban gyógyít a

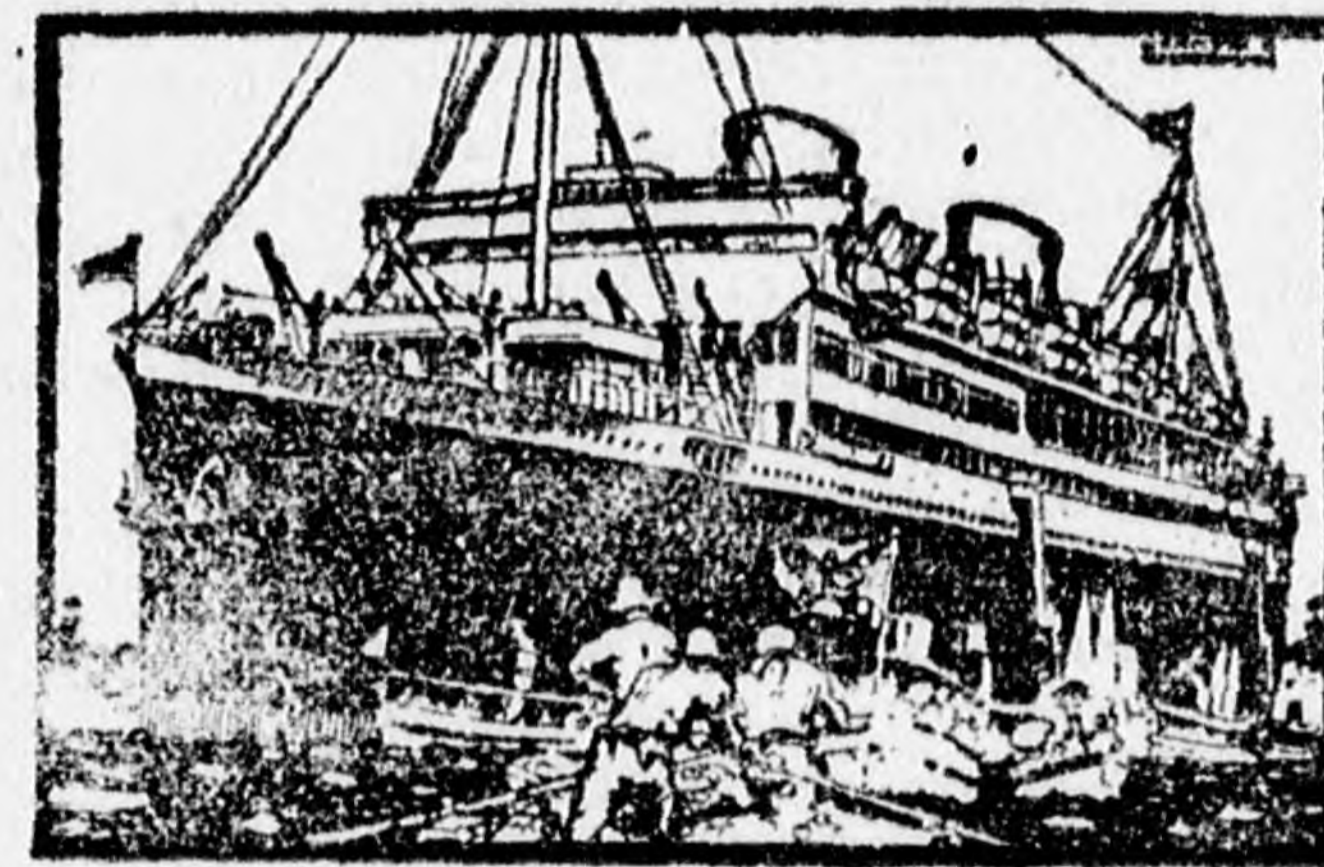
RUSKI MELEM

A beo rádi közegés sé ügyi miniszterium által engedélyezett. S. amtan köszönőleveli igazolja kiváló gyógyerejét. A legolcsóbb típusú 016. legegység. Kapható minden gyógyszerárán és drogériában, postai székületes utánvétel

Dvorska Apoteka Bogojev ć, Skopje

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom Hamburg—Cherbourg—Souphamptonból Newyor kba és Kanadába Cherbourg—Liverpool—Souphampton-ból Délamerikába

Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaolo III. oszt. fülkék 2 és 4 ágyya Kényelem! Gyorsasági Biztonság

Jugoszláviai vezérképviselőt:

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alkérpvilások: Beograd: Karadjorgjeva ul. 91. Ljubljana: Kolodvorska 26. Vel. Bečkerek: Princeza Jelena Obala br. 7. Sombor, Kraljeviću Djordja ul. 3. Sörgöncim: „Roymalpac”. Bosznia, Horvátország és Dalmácia részére: Sreska Prometna Banka Sarajevo és Gruzban. Sörgöncim: „Prometna Banka”. Split: „Blokcljanova obala 5. Metković: Ivo Veraja. Sarajevo: Srpaka Prometna Bank, táviratcím: Prometna Banka, Gruz: Kapetan Ivo Hagljija, táviratcím: Hagljija.

Vigyázzon a szemére!

Csak szaküzletben vásároljon! A valódi „ZEISS” szemüvegek gyári lerakata

A. Mayerhoff

Subotica legrégibb és legmegbízhatóbb szakoptikusánál

Subotica Aleksandrova ul. 9. V.-Bečkerek Aleksandrova ul. 10.

Perfekt kazánépítő mestert

keres a „Sartid” Gép- és Vagongyár Smederevon. Ajánlatok az eddigi gyakorlat feltüntetésével „Gyárvezetőség Sartid” címre Smederovóra küldendők

Eladó birtok

Banjaluka mellett: Ivanjskán, Boszniában, 20 hektár szántó és rét, a hozzávaló teljes felszereléssel, gazdasági épületekkel és lakóházzal, amelyben jól bevezetett fűszer-, terménykereskedés és vendéglő van. A birtok Ivanjska állomásnál a Banjaluka—zagrebi rendes nyomtávu vasutvonal mentén fekszik.

Felvilágosítással szolgál: Zvonimir B. azević, Ivanjska kod Banja'uka 11030

a világhírű, eredeti gyári töltésű vadásztöltény, automatikus pisztoly.

Vezérkpviselet és gyári erakat:

PIRA D. D.

Zagreb Račkoga ul. 7/d 9769

Megnyílt a polgári sörcsarnok és étterem

BEOGRADBAN, Beogradska ulica 15.

Kitünő italok és izletes ételek. Vendégeink részére magyarnyelvű éllap. Igen mérsékelt árak.

ÓRÁK és ÉKSZEREK RÉSZLETRE SUBOTICA, SOKOLSKA-U. 2.

Új nagy állami osztály sorsjáték!

A 13-ik sorozat 1927. évi január hó 11-én kezdődik

Ingyen

küldöm mindenkinek, ki a címét beküldi, a hivatalos sorsolási tervezetet és a húzásra vonatkozó utba-lyoztatást. Minden játékosnak a legnagyobb nyerési esélye van. Az eddigi nyereményösszeg 39 millió dinár volt, míg ennél a sorsjátéknál

82 millió dinár

12 főnyeremény Minden második 125.000 (Premia) sorsjegy nyer! nyeremény!

A legnagyobb nyeremény a legszerencésebb esetben 4.200.000 dinár

azaz négy millió kétszáz ezer dinár és ezenkívül számtalan nagy nyeremény. — Állami felügyelet a húzásnál és állami jóváhagyás a nyeremények levonás nélküli kifizetésére!

Az I. osztályú állami sorsjegyek árai:

1/3 sorsjegy 100 dinár	1/2 sorsjegy 50 dinár	1/4 sorsjegy 25 dinár
---------------------------	--------------------------	--------------------------

Dupla 1/4 (egész) sorsjegy 200 dinár

Mindenki saját szerencséjének kovácsa!
Próbálja meg a szerencsét!

Rendeljen még ma legalább egy sorsjegyet és nem fogja megbánni, mert egy kis összeggel gazdag emberré lehet.

Levelek és rendelések az alanti címre kéretnek:

„Bristol“ trafik Novisad, Vasut ucca 27.
Az állami sorsjegyek elárúsítója.

Kérjük itt letépní és egy lev. lapra tartalmazva beku deni

Ezennel megrendelek Önnél és kérem küldjön posta ordultával a 13-ik állami oszt. sorsjáték I. osztályából:

darab dupla 1/4 sorsjegyet a 200 dinár	
egész	a 100 dinár
fél	a 50 dinár
negyed	a 25 dinár

A sorsjegyek beérkezése után az érők járó összegét 52880 sz. postatakarék számlájára elküldöm.

Név: _____
Lakhely: _____
Utca, szám: _____

Rejtvénybajnok-verseny

A Bácsmegeyi Napló vasárnapi számában közölt rejtvények iránt megnyilvánuló érdeklődést honorálmi szeretnénk és ezért

rejtvénybajnok-versenyt

rendezünk. A bajnokverseny február hatodikáig tart. Minden ünnepi számban több rejtvényt közlünk, közöljük azt is, hogy egy-egy rejtvény megfejtése hány bajnoki pontot jelent. Időnként kimutatást közlünk a bajnokság állásáról.

Mint hogy nekünk magunknak nem lehet sorsolást tartanunk, úgy véljük a kérdést megoldhatónak, ha a bajnokság nyertesének sorsjegyet adunk. És pedig:

az első díj száz darab rokkantsorsjegy a szombori Hadirokkant Egyesület 1927 február 27-iki sorsolá-sára kétezre dinár értékben,

a második díj ötven darab ugyanilyen sorsjegy ezer dinár értékben,

a harmadik díj huszonöt darab sorsjegy ötszáz dinár értékben. Aki tehát a rejtvénybajnok-versenyt megnyeri, annak kilátása van arra, hogy háztulaj-donos lesz, mert február 25-ikén három ház kerül kisorsolásra. A bajnokverseny állását a jövő vasárnapi számban közöljük.

REJTVÉNY

- Burgoya
- Kelkáposzta
- Savayu káposzta
- Lecse
- Zöldbab
- Szárzabb

(Megfejtése 10. egy é.)

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény he megfejtése:

„Karavukovo“

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes:

1. Paramount filmgyár. 7. El. 8. Ae. 9. Luis. 11. Zsan. 13. Ag. 14. R. t. 15. Not. 17. és 26. Narodni Bioskop. 25. Era. 27. Arn. 29. Not. 30. Ram. 34. Kni. 35. Igt. 36. Itn. 37. Rd. 38. Idő. 40. Lia. 43. Agi. 45. Ri. 46. Ta 47. Nur. 49. Brem. 50. Komikus. 51. Orok. 53. Uj. 54. Ao. 55. Re. 56. Be. 57. Saru. 59. Lovag. 63. Aria. 65. Int. 67. Alaki. 68. Iró. 69. Esti zai. 71. Amorozo. 72. Rózsa. 73. Nomen.

Függőleges:

1. Pola Negri. 2. Rei. 3. Als. 4. Gaz. 5. Jes. 6. Rin-Tin-Tin. 10. Ugor. 12. Ár. 16. Talmdge. 17. Nb. 18. Ai. 19. Ro. 20. Osé. 21. Dk. 22. No. 23. Ip. 24. Jan-Kipur. 28. Ront. 31. Agraria. 32. Pi. 33. El. 38. Irka. 39. Dio olaj. 42. Aase. 44. Immunis. 47. Novarro. 48. Robi 49. Buster. 52. Keaton. 58. Ritz. 60. Ol. 61. Va. 62. Ak. 64. Room. 66. Tza. 68. Jon. 70. So.

Karácsonyi ajándéku

legcélsezerűbb hasznos és értékes szőnyeget, butorszövetet, butorselymet vagy linoleumot vásárolni

Külföldi és belföldi áruból gazdag választéku raktár elismert olcsó árban

Weitzenfeld és Társa

cégnél Subotica

Sziveskedjék áruinkat vé elkü elezottség nélkül megtek uteni.

JÓTÁLLÁS a biztos eredményért!!!

REITTER ÖSZÉK találmánya

PATKÁNIN

Törv. véd.

PATKÁNYIRTÓSZER

Egy doboz ára 15 dinár

Megrendelhető:

Patkánygyár (Torontáli Agrárbank RT.) Vel.-Bacserek

Vizonteladók Suboticán:

Herzl Drogeria, Kurtos Milos csemege- és fűszerkereskedés, Decsi Jenő gyógyszerár.

Vidéki vizonteladók:

- Ada Wolf Soma vegyeskereskedés
- Araó (Torontáli) Veselinov gyógyszerár
- Bajmok Balassa Bertalan vegyeskereskedés
- Belfinci Ebenapanger Jenő vegyeskereskedés
- Bat-Petrovoselo Kolofon K roly gyógyszerár
- Čantavir Krausz Mór vas- és fűszerkereskedés
- Novisad Popity Milán gyógyszerár
- Kosta Zivojnović, Higija drogeria
- Nakovo (Banat) Bárany Lajos gyógyszerár
- Odžaci (Bačka) Rausch Ede vegyeskereskedés
- Pančevo Dragutin Irsek drogeria
- Sombor Fehér drogéri
- Senta Bánffy Gyula gyógyszerár
- Glücksthal Zoltán gyógyszerár
- Jovanovits Vojiszlav gyog szertár
- Ormos Andor drogeria
- St.-Kaniža Domokos János gyógyszerár
- Stara-Moravica Facsar Albert vegyeskereskedés
- Topola (Bačka) Balla Árpád kereskedés
- Veliki-Bečkerok Kovács drogeria
- Balla Richard drogeria
- Kollarich Gábor gyógyszerár
- Vinkovci Eisenstädter Adolf veg eskereskedés
- Vršac Flórián G. és Fiai veskereskedés
- Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában
- Irtásokat felelősséggel vállalunk. 1045

JEANNINE

Langsteinerne Hajós Janesi

FRANCIA ES ANGOL DIVATSZALON

NOVISAD

JEVREJ KA UL. 4. I. EMELET

MINDENNEMŐ

himzést és plissét

VÁLLALOK

Varrónőknek engedmény!

Itt az ősz, jön a tél,

a hosszú esteken a legjobb szórakoztató a

RÁDIÓ!

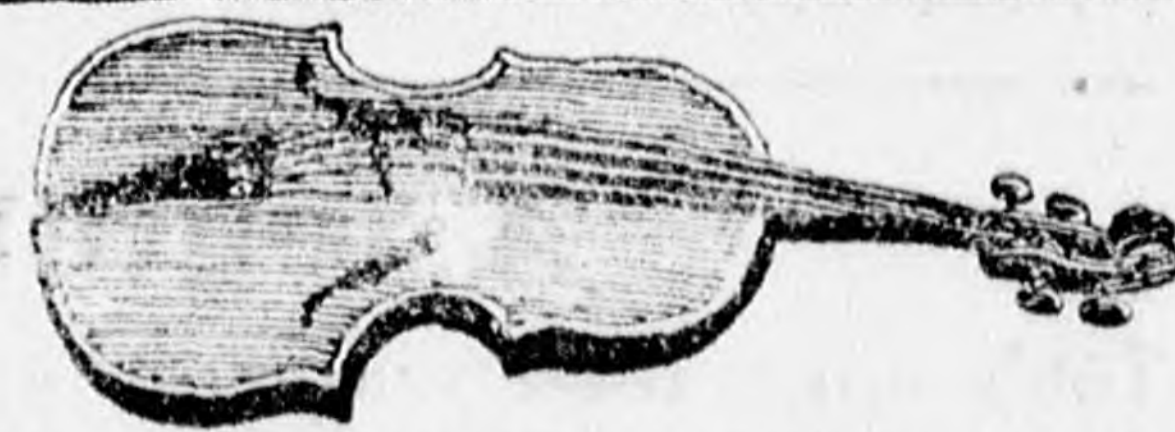
11027

Legújabb szerkeze ek, családi készülékek 1, 2, 3 lámpásuak fejhaltóval, 4 és 5 lámpásuak hangszóróva, 6 és 7 lámpásuak nagyobb hálgtatóság részére készülnek.

Amateuröknek olcsó összeállítás!!

Kéjn ajánato

Schumacher Rezsó cégtől Stari ecej

HANGSZERIPARTELEP

Karácsonyi és újévi ajándéknak legalkalmasabb a 330 dinár értékű, a hozzá való kiegészítéssel együtt 444-es — Raktaron tartok

quintiszta beed harok t. Jivta okat bármilyen mer tít

szakszeren é nonosan eszlozós.

S. MACHNITZ, SUBOTICA

(Reich-na o a ellett)

10 71

Mindenki figyelmébe!

Soha nem hallott olcsósággal kezdődik a karácsonyi vásár!

SUGÁR BÉLA

divatáruházában Subotica, Aleksandrova 11

Francia és osztrák nőcipők	100 D-tól	300-ig
Elsőrangú férfikalapok	60	200
Kitűnő férficipők	150	300
Angol zefir férfilingek	60	200
Párisi selyem-nyakkendők	20	120
Férfi félharisnyák	10	40
Női harisnyák	10	40
Zsebkendők	5	30
Esernyők	50	
Sétapálcák	20	

Kaics-féle

peciális kölnivizek kimérve és tucatonként

Chypre, Ambra, L'origan, Kaliforniai Poppi, Orgona,

Gyöngyvirág, Jácint, Szekfü, Orosz és Princesse

MIT KÉRJÜNK A JÉZUSKÁTÓL?

Gyerekek! A játék unalmassá válik és eltörik, a ruha elszakad, de amit most olvastok örökké a tetek marad és mindig örömet okoz! Kérdezzétek meg szüleitektől, hogy igaz-e?

Csupa érdekes és jó könyv és olyan olcsó, hogy a szegény Jézuska is hozhatja!

2—6 éveseknek:

kemény táblás szétvehető képeskönyvek

Tente Baba	16.—	Apró állatok	16.—
Játszunk, mulatunk	16.—	Törpevilág	16.—
Mi van benne	16.—	Számoljunk	30.—
A kis tudós	16.—	Vadállatok	30.—
Tessék besétálni	16.—	Vidám cirkusz	30.—
Kócos Peti	16.—	Háziállatok	30.—
Körbe-körbe	16.—	ABC	30.—
Gyi te fakó	16.—	Barlangi talpas	30.—
Muki kedve	16.—	Allatország	30.—
Első ABC	16.—	Nagy ABC, albumalak	60.—

6—9 éveseknek:

<i>Benedek Elek:</i> Állatok mesélnek	30.—
<i>Andersen</i> és más mesék. Az ólom katona	30.—
<i>Szondi György:</i> A legszebb Grimm-mesék	30.—
<i>Andersen</i> legszebb meséi	30.—
<i>Grimm testvérek:</i> Piroska és a farkas	30.—
<i>Grimm</i> -mesék: Hófehérke	30.—
<i>Grimm testvérek:</i> Mesevilág	60.—
<i>Andersen</i> -mesék	60.—
<i>Benedek Elek:</i> Kalandos mesék	30.—
<i>Benedek Elek:</i> Volt egyszer	30.—
<i>Bánti János:</i> Legszebb regéjéről	30.—
<i>Bánti János:</i> Egyszer volt, hol nem volt	30.—
<i>Paulini Béla:</i> A csillagjáró	60.—
<i>Sebők Zsigmond:</i> Csutora Jancsi	60.—

9—14 éveseknek:

<i>Rákosi Viktor:</i> A maharadza gyémántjai	36.—
<i>Roboz Andorné:</i> Mesekincstár	22.—
<i>Bánti János:</i> Tündérvilág	26.—
<i>Benedek Elek:</i> Bohókás mesék	28.—
<i>Benedek Elek:</i> Magyar mese- és mondavilág	60.—
<i>Benedek Elek:</i> Tündérmesék	28.—
<i>Benedek Elek:</i> Vidám állattörténetek	28.—
<i>Benedek Elek:</i> Kék mesekönyv	90.—
<i>Aladin</i> csodalámpája	30.—
<i>Andersen:</i> A vadhattyúk	30.—
<i>Andersen:</i> A csúf kis kacsa	30.—
<i>Sebők Zsigmond:</i> Dörmögő Dömötör utazásai	19.—
<i>Schöpllin Aladár:</i> Ördögfiókák	23.—
<i>Ewald Károly:</i> Állatok, kövek, virágok, kis mesék	27.—
<i>Havas István:</i> A beszélő csipke	19.—
<i>Grimm:</i> testvérek meséi	47.—

12—16 éveseknek:

<i>Sebők Zsigmond:</i> A báróné rokonai	23.—
<i>Faylné Hentaller Mária:</i> A Szódi-lányok	50.—
<i>Pásztor Árpád:</i> Szultán Jancsi	23.—
<i>Dickens:</i> Twist Olivér	54.—
<i>Miquel Cervantes:</i> Don Quijote. La Mancha lovag	22.—
Háromszáz Ezopus-mese	60.—
<i>Tutsek Anna:</i> Judit	30.—
<i>Tutsek Anna:</i> Régi emlékek	30.—
<i>Cooper:</i> A méhvadász	30.—
<i>Cooper:</i> A vörös kalóz	30.—
<i>A. de Geriolles:</i> A rut Katalin	60.—
<i>Halden:</i> Éva megjavul	60.—
<i>Grimm</i> -mesék	60.—
<i>Ezeregyéjszaka</i> legszebb regéi	60.—

Verne Gyula örökké szép ifjusági regényei:

<i>Verne:</i> A föld felfedezése I., II., III., IV.	220.—	<i>Verne:</i> A bundák hazája	41.—
<i>Verne:</i> A Cynthia hajótöröttje	47.—	<i>Verne:</i> Egy sorsjegy	53.—
<i>Verne:</i> Tizenöt éves kapitány	41.—	<i>Verne:</i> Sándor Mátyás	110.—
<i>Verne:</i> Az uszósziget	90.—	<i>Verne:</i> A Bégum ötszáz milliója	59.—
<i>Verne:</i> Utazás a föld körül	41.—	<i>Verne:</i> Antiifer mester	90.—
<i>Verne:</i> Cascabel Caesar	94.—	<i>Verne:</i> Várkastély a Kárpátokban	35.—
<i>Verne:</i> A Robinsonok iskolája	35.—	<i>Verne:</i> Világelfordulás	53.—
<i>Verne:</i> Grand kapitány gyermekei I., II.	90.—	<i>Verne:</i> A zöldsugar	47.—
<i>Verne:</i> A francia zászló	35.—	<i>Verne:</i> Senki fia	90.—
<i>Verne:</i> Fekete Indiák	45.—	<i>Verne:</i> Servadac Hector	41.—
<i>Verne:</i> Dél csillaga	51.—	<i>Verne:</i> A névtelen család	94.—
<i>Verne:</i> Három orosz és három angol kalandja	45.—	<i>Verne:</i> Rejtelmes sziget	90.—
<i>Verne:</i> Hatteras kapitány kalandjai	56.—	<i>Verne:</i> Öt hét léghajón	82.—
<i>Verne:</i> Utazás a föld központja felé	50.—		

A legtöbb, a legérdekesebb és a legolcsóbb!

Több mint 1000 színes és egyszínű kép, 100 furcsaság a nagyvilágból, 10 világtörténelmi pillanat, 10 vers, 20 elbeszélés, 10 természeti leírás, 10 gondolkodásra készítő kép, 30 tréfás mozi, 10 rajztanfolyam, 20 fejtő ő, 10 csodakotta, 30 kivágható és összeragasztható kép, 30 kézimunka minta, 30 bűvészeti mutatvány stb., stb. Ez mind 400 oldalon az „Aller Képes Családi Lapja“ 10. számában, amit megismertetés céljából karácsonyra **120 din. helyett 60 dinárért szállítunk. (Felnőtteknek is érdekes és szórakoztató)**

Tudnivalók a megrendelésnél: Szállítjuk a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel. — Postadíj 30 dinárnyi rendelésnél 5 dinár, azon felül 10 dinár. Olcsóbban jön ki, ha a pénzt előre beküldi. — Megrendeléseket a beérkezés sorrendjében intézzük el.

MINERVA D. D. könyvosztálya SUBOTICA

HASZNÁLJA KI EZEN RITKA ALKALMAT AZ ENYHE IDŐJÁRÁS MIATT

a raktárunkon visszamaradt sok szép és elsőrangú téli árut
a karácsonyi elárúttal kapcsolatban
beszerzési áron bocsájtjuk eladásra. Férfi-, női- és leány-
kabátok óriási választékban. Párisi és berlini eredeti modelljeinkből
cca 240 drb van még raktáron, mely modelleket a vám lezárlatá-
sával még beszerzési áron alul is elárúttunk. Va ódi
angol szövetből, bélelt, hosszú téli férfi paletok finom szőrme sál
gallérral cca 160 drb 1400 dinár míg a készlet tart. Mindennemű
női szőrmebunták félárban kaphatók.

Mindenki használja ki ezen ritka alkalmat!

Róth Manó és Fiai Novisad

Oslobodjenja trg, Wagner pa'ota.

99,999.999-9

Összeadás-számitás BURROUGHS PORTABLE

180 dollár, 10 havi részlet

Minden költség
és kötelezettség nélkül
bemutatja:

Glogowski és Tsa

Zagreb Beograd
Kačkoga 7-b. Kr. Petra 70.

11380

Kraljevbregi Pezsgőgyár és Pincészet a közeledő ünnepekre ajándék árait újból forgalomba hozza.

Mindenki lássa el magát ezen világosított elsőrendű italokká!

1 láda tartalma: 2 üveg vörös pezsgő,
2 „ fehér „
5 „ rizling és
1 „ cognac. Á a csak 450 Din.

Suboticán városi fogyasztási adóval együtt 530 Dinár.

Megrendelhető:

Suboticán: Farkas J., Schick Márton, S. gár Manó, St. Kanizján: Fehér
Ferenc banküzlet. Novisadon: „Alimentaria“ Petra Zrinjs og 59. P. névén:
Ivan Petrović, Ernő Cirták, Veliki-Bečkerek: J. Perkovac, Koviiban:
Franz Schneider cégnél.

Nagy karácsonyi vásár!

December 10-től kezdve

a közelgő ünnepekre és különösen az enyhe időjárásra való tekintettel összes
élt áruinkat beszerzési áron bocsájtjuk eladásra.

Szőrmebunták és női szőrmebuntákat, férfi szőrme-
bekecsket és bundákat beszerzési áron alul is
óriási választékban!

Ritka alkalmi vétel eredeti párisi és bécsi női modell a áokban. Nagy
választék az utókben méterszerinti eladásra, és mértékutáni rendelésekre.
Öltönyök, téli kabátok, bundák a legdivatosabb fazon szerint készülnek a
legután osab áron. Több a gy lyoni és párisi selyemcégnek képviselete.
Allandó klállás! Minden igényt kielégítő óriási választék mindennemű selyem-
árúkbán, különösen béli és estélyi ruhákra való kelmékben.

Mindenki használja ki ezen ritka alkalmat!

Te'rintse meg kira atainkat!

GRÜNBAUM VILMOS cég VEL. BEČKEREK

ALEKSANDROVA (FŐ)-UTCA 6

11415

KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ "FRUŠKOGORAC"

PEZSGŐGYÁR R.-T., NOVISAD.

Elsőrendű gyár, mely a pezsgőt szigorúan a francia gyártási mód
szerint (Flaschengährung) készít és enné fogva a

"FRUŠKOGORAC" PEZSGŐ

az elismert legjobb belföldi gyártmány

A zagrebi, novisadi, ljubljani és suboticei
kiállításokon arany-éremmel kitüntetve.

Próba-postaküldeményt, mely 8 üveg ő áll, 500 dinárért franko,
láda, csomagolás és szállítással — kívánatra utánvétellel — küldünk.

Gazdák figyelmébe!

KPN négylyuku

kukoricamorzsolókat

benzínmotorral, vagy anélkül és közönséges egylyuku

kukoricamorzsolókat

gyárt elsőrangú kivitelben

bámulatos olesó árak mellett

Osijeki vasöntöde és gépgyár R. T. Osijeken.

Feltétlenül kérjen rögtön árajánlatot!

ÖDEK & FENYŐ, NOVISAD

WEN Telefon: 2-92, sürgőnyca: IMPEX PASSAU
1. Sonn nfeleg. 8. Rosenra so 15.

Ezuton is van szerencsénk az érdekeltekkel tudatni, hogy inután az elő-
reheladott időszak miatt a hajók nem közlekednek pontosan,

speciális gyorsított vasuti gyűjtőforgalmunk

révén, melyek a piacon évek óta pontosságuk és megbízhatóságukról
közismertek, a nekünk átadott árukat

Wienből 5-6 nap alatt Passauból 8-9 nap alatt
Triestből 4-5 nap alatt Csehországból 9-10 nap alatt
Novisadra, vagy a fővonalak bármely állomására leszállítjuk.

Sürgős küldeményeket

naponta a gyors-személyvonatokkal 24 óra alatt szállítjuk le.

Szakszerű, gyors és pontos elvámolások!

Hogy a

JUNIPER

zöld sósborszesz bármely más gyártmány-
nál jobb és hatásosabb, erről könnyen
meggyőződhet, ha fűszerkereskedőjétől kér
egy ingyen próba üveg ec két utasítással.

Ahol nem kapható, kérje levélileg

JUNIPER

laboratorium, Subotica, Strossmajerova 11

Fűszerkereskedőknél jól bevezetett jutalékos ügynökök ajánlják szának!

Hille-Werke A. G. Dresden Kemény Gyula

DIESEL- és SZIVÓGÁZMOTOROK képvisellete:

műszaki üzlete Subotica